សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច
Université Royale de Droit et des Sciences Economiques
Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ

ស្រាវជ្រាវចាប់ពីថ្ងៃទី២៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ដល់ថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១

ស្រាវជ្រាវដោយ
និស្សិតឈ្មោះ លោក **រិន ណារ៉ូ**
កញ្ញា **សុន មួយលាង**

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ
លោក **ហោ សុភ័ណ្ឌ**

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **នីតិសាស្ត្រ**
ជំនាន់ទី ២១

ឆ្នាំចូលសិក្សា ២០១៧
ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០២១

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ខ្ញុំបាទឈ្មោះ**រិន ណារ៉ូ** និងនាងខ្ញុំ **សុន មួយលាង** ជានិស្សិតបរិញ្ញាបត្រផ្នែកនីតិសាស្ត្រ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ជំនាន់ទី២១ ឆ្នាំសិក្សា **២០១៧-២០២១**។

សូមលំឱនកាយវាចាចិត្តដើម្បីសម្តែងការគោរព ការដឹងគុណ និងកតញ្ញូតាធម៌ យ៉ាងជ្រាលជ្រៅជាទីបំផុតជូនចំពោះ៖

លោកឪពុក សាន់ សារិន | **លោកឪពុក សុន ធុល**

អ្នកម្តាយ សន ចាន់រ៉ា | **អ្នកម្តាយ ដាំ ស្រី**

ដែលបានផ្តល់កំណើត ខិតខំចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សា តាំងពីតូចក្រូចឆ្មារហូតដល់ធំពេញវ័យ ព្រមទាំងផ្តល់នូវភាពកក់ក្តៅ សេចក្តីស្រលាញ់ និងការអប់រំទូន្មានប្រដៅកូនៗ ប្រកបដោយ ព្រហ្មវិហារធម៌ ព្រមទាំងជម្រុញ និងលើកទឹកចិត្តក្នុងការបញ្ជូនកូនៗទៅទទួលការអប់រំ មិនតែប៉ុណ្ណោះ លោកទាំងពីរបានផ្តល់នូវការផ្គត់ផ្គង់ថវិការ និងសិក្ខាបករណ៍ចាប់តាំងពីកម្រិតបឋមសិក្សា មធ្យមសិក្សា រហូតដល់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រធ្វើឲ្យកូនចងចាំជានិច្ចមិនអាចបំភ្លេចបាន ។

ចំពោះ **ឯកឧត្តមសាកលវិទ្យាធិការ សាកលវិទ្យាធិការរង និងលោក លោកស្រី** ទាំងអស់ដែលជាសាស្ត្រាចារ្យបម្រើការងារនៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានបង្ហាត់បង្រៀន អប់រំ ទូន្មាន លះបង់ពេលវេលាព្រមទាំងកម្លាំងកាយចិត្តដល់យើងខ្ញុំទាំងពីរក្នុងរយៈពេលបួនឆ្នាំដើម្បីឲ្យយើងខ្ញុំទាំងពីរមានសមត្ថភាពយល់ដឹងផ្នែកនីតិសាស្ត្រ លើបញ្ហានានាដែលពាក់ព័ន្ធទៅ និងច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសព្រមទាំងច្បាប់អន្តរជាតិថែមទៀត។ ជាពិសេសយើងខ្ញុំទាំងពីរ សូមថ្លែងអំណរអរគុណចំពោះសាស្ត្រាចារ្យ **ហោ សុត័ណ្ណ** ដែលជាសាស្ត្រាចារ្យណែនាំដើម្បីធ្វើឲ្យមាននូវដំណើរការ នៃការតាក់តែង កិច្ចការស្រាវជ្រាវ នេះឡើងប្រកបដោយភាពជោគជ័យ។ ជាពិសេសគាត់បានចំណាយនូវកម្លាំងកាយកម្លាំងចិត្ត និងពេលវេលាដ៏មានតម្លៃក្នុងការណែនាំប្រឹងប្រែងពន្យល់ណែនាំតម្រង់ទិសផ្តល់ឯកសារពាក់ព័ន្ធ និងអនុសាសន៍ល្អៗ និងជួយកែលម្អចំណុចខ្វះខាតទាំងឡាយ ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឲ្យកិច្ចការស្រាវជ្រាវ យើងខ្ញុំទាំងពីរ បានទទួលនូវលទ្ធផលល្អ និងត្រឹមត្រូវ។

ជាចុងក្រោយយើងខ្ញុំទាំងពីរ សូមថ្លែងអំណរគុណ និងសូមប្រសិទ្ធិពរជ័យដល់វត្ថុសក្តិសិទ្ធិក្នុងលោកសូមជួយថែរក្សាដល់លោកទាំងអស់ដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ ជួបតែពុទ្ធិពរទាំងបួនប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ព្រមទាំងឧទ្ទិសដល់ទេវតា ឥន្ទព្រហ្មជួយឲ្យប្រទេសជាតិរបស់យើង រួមទាំងប្រជាជនទាំងអស់គ្នាជួបតែសន្តិភាព សុវត្ថិភាព និងអភិវឌ្ឍរីកចម្រើនឆ្ពោះទៅមុខជានិរន្តន៍ ។

អារម្ភកថា

ក្នុងនាមយើងខ្ញុំទាំងពីរ សិក្សានៅថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចដែលមានទីតាំងស្ថិតនៅរាជធានីភ្នំពេញ យើងខ្ញុំទាំងពីរ បានរៀបចំកិច្ចការស្រាវជ្រាវ នៃថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រ ក្រោមប្រធានបទ៖ **ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ** នេះឡើងដោយសារតែមើលឃើញនៅការខ្វះខាតមួយចំនួនតូចចំពោះការសិក្សាមេរៀនរបស់និស្សិតផ្នែកនីតិសាស្ត្រ ដូច្នេះហើយបានជាយើងខ្ញុំទាំងពីរបានសម្រេចជ្រើសរើសប្រធានបទមួយនេះយកមកបកស្រាយបន្ថែមទៀត ដើម្បីឲ្យប្រធានបទមួយនេះមានអត្ថន័យគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីឲ្យអ្នកសិក្សាផ្នែកនីតិសាស្ត្រទាំងអស់នៅសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីងាយយល់ចំពោះការបកស្រាយប្រធានបទមួយនេះ។

យើងខ្ញុំទាំងពីរ សង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា ចំពោះកិច្ចការស្រាវជ្រាវមួយនេះ នឹងចូលរួមជាវិភាគទានដ៏មានសារៈសំខាន់នៅក្នុងការយល់ដឹងអំពីទ្រឹស្តីបែបវិទ្យាសាស្ត្រនៃឯកសារ និងភស្តុតាងជាមូលដ្ឋាន ដើម្បីឈានទៅដល់ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងសម្រាប់ធ្វើការកំណត់ទៅមុខសញ្ញា **ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ** ចំពោះការវាយតម្លៃទៅលើឯកសារ និងភស្តុតាងផ្សេងៗ ព្រមទាំងជាការផ្ទៀងផ្ទាត់ទៅលើធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមាននៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌។

យើងខ្ញុំទាំងពីរ ពិតជាមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយណាស់ ដែលបានសរសេរ និងរៀបរៀងសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាក្រោមប្រធានបទ៖ **ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ** ក្រោមការណែនាំពីសាស្ត្រាចារ្យ **ហោ សុវណ្ណ** ដែលលោកសាស្ត្រាចារ្យបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ ក្នុងការចែករំលែកនូវចំណេះដឹង បទពិសោធន៍ និងដំបូន្មានល្អៗសម្រាប់ជាពុទ្ធិដល់យើងខ្ញុំទាំងពីរ។ ស្នាដៃមួយនេះ យើងខ្ញុំទាំងពីរ សង្ឃឹមថានឹងចូលរួមចំណែកអាចផ្តល់ជាជំនួយស្មារតីដល់ប្អូនៗ និស្សិតជំនាន់ក្រោយៗទៀត ដើម្បីបង្កើននូវចំណេះដឹងក្នុងការយល់ដឹងអំពីច្បាប់ឲ្យកាន់តែទូលំទូលាយជាងនេះទៅទៀត។ ហើយយើងខ្ញុំទាំងពីរ ក៏សង្ឃឹមថាមិត្តនិស្សិតនិងមិត្តអ្នកអានទាំងអស់ ចូលរួមវាយតម្លៃ និងរិះគន់ក្នុងន័យស្ថាបនាឲ្យបានទាំងអស់គ្នា ដើម្បីរួបរួមសាមគ្គីបំពេញចន្លោះខ្វះខាត ដោយកំហុសអចេតនាផ្សេងៗនៅក្នុងសារណានេះផងដែរ។

ជាចុងក្រោយយើងខ្ញុំទាំងពីរ សង្ឃឹមថាការខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើកិច្ចការស្រាវជ្រាវមួយនេះ នឹងជួយផ្តល់ផលប្រយោជន៍ជាច្រើនដល់ប្អូនៗនិស្សិតជំនាន់ក្រោយៗទៀត ក្នុងការធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវទាក់ទងទៅនឹងច្បាប់បន្ថែមពីនេះទៅទៀតសូមជូនពរដល់មិត្តអ្នកអានគ្រប់រូបឲ្យជួបប្រទះតែ នឹងសុខដុមរមនា រុងរឿង ថ្កុំថ្កើង និងមានសុភមង្គល ជានិរន្តន៍ កុំបី ឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

មាតិកា

ទំព័រ

សេចក្តីផ្តើម ១

ផ្នែកទី១៖ធាតុផ្សំនីត្យានុកូល ៧

១.១.គោលការណ៍នីត្យានុកូលភាព ៧

១.២.ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាទូទៅ ៩

១.២.១.ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា ៩

១.២.១.១.អំពីគោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ១០

១.២.១.២.ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌគ្រឹះ ឬ ច្បាប់សារធាតុ ១២

១.២.១.៣.គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌធ្ងន់ជាង ១២

១.២.១.៤.គោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌស្រាលជាង ១៤

១.២.១.៥.ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌទម្រង់ ឬ ច្បាប់នីតិវិធី ១៦

១.២.២.ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងលំហ ១៦

១.២.២.១.គោលការណ៍ដែនដីនៃការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ១៨

១.២.២.២.ចំពោះបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីកម្ពុជា ២០

១.២.២.៣.ការកម្រិតនៃការអនុវត្តគោលការណ៍ដែនដី ២១

១.២.២.៤.ករណីដែលបទល្មើសប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ២២

១.២.២.៥.គោលការណ៍សញ្ជាតិនៃការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ២២

១.២.៣.ការអនុវត្តច្បាប់កម្ពុជាដោយសារការប៉ះពាល់ផលប្រយោជន៍កម្ពុជា ២២

១.៣.ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដោយតុលាការ ២៣

១.៣.១.ការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើស ២៣

១.៣.១.១.បែបបទផ្សេងៗនៃការវាយតម្លៃបទល្មើស ២៣

១.៣.១.២.ការលំបាកក្នុងការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើស.....២៥

១.៣.២.ការបកស្រាយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌយ៉ាងតឹងរឹង.....២៨

ផ្នែកទី ២៖ធាតុផ្សំសត្យានុម័ត ៣១

២.១ ការប៉ុនប៉ង ៣២

២.១.១.ធាតុផ្សំនៃការប៉ុនប៉ងមានទោស ៣២

២.១.១.១.ការចាប់ផ្ដើមអនុវត្ត ៣៣

២.១.១.២.ការអាក់ខានទៅវិញដោយអឆន្ទៈ ៣៤

២.១.១.៣.ការអាក់ខានដោយមូលហេតុមានព្រឹត្តិការណ៍ខាងក្រៅ..... ៣៤

២.១.១.៤.បរាជ័យនៃអំពើល្មើស ៣៥

២.១.១.៥.បទល្មើសដែលពុំអាចនឹងកើតបាន ៣៥

២.១.២.ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើការប៉ុនប៉ង ៣៥

២.២.បទល្មើសប្រព្រឹត្តដោយមានគ្នាច្រើន ៣៦

២.២.១.សកម្មភាពរួមគ្នា.....៣៧

២.២.២.ការផ្ដើមគំនិត និងការសមគំនិត..... ៣៩

២.២.៣.លក្ខខណ្ឌនៃការផ្ដើមគំនិត និងការសមគំនិត.....៤០

២.២.៣.១.អំពើចម្បងមានទោស.....៤០

២.២.៣.២.ធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការផ្ដើមគំនិត និង ការសមគំនិត ៤២

២.២.៣.៣.ធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការផ្ដើមគំនិត.....៤២

២.២.៣.៤.ធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការសមគំនិត ៤៤

២.២.៣.៥.ធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃការផ្ដើមគំនិត និងការសមគំនិត.....៤៧

២.២.៤.ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើការផ្ដើមគំនិត និង ការសមគំនិត.....៤៩

ផ្នែកទី៣៖ ធាតុផ្សំអត្តនោម័ត ៥២

៣.១.កំហុសចេតនា ៥២

៣.១.១.ប្រភេទផ្សេងៗនៃចេតនាទុច្ចរិត ៥៣

៣.១.១.១.ចេតនាទុច្ចរិតទូទៅ ៥៣

៣.១.១.២.ចេតនាទុច្ចរិតពិសេស ៥៣

៣.១.១.៣.ចេតនាទុច្ចរិតធ្ងន់ធ្ងរ ៥៥

៣.១.១.៤.ចេតនាទុច្ចរិតច្បាស់លាស់ និង ចេតនាទុច្ចរិតមិនច្បាស់លាស់ ៥៥

៣.១.១.៥.ចេតនាទុច្ចរិតចំពោះ និង ចេតនាទុច្ចរិតមិនចំពោះ ៥៧

៣.១.២.ភាពខុសប្លែកគ្នារវាងចេតនាទុច្ចរិត និង មូលហេតុនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ៥៨

៣.២.កំហុសអចេតនា ៥៨

៣.៣. ការវាយតម្លៃអំពើកំហុសចេតនា និង កំហុសអចេតនា ៦០

៣.៣.១.ការភាន់ច្រឡំពីច្បាប់ ៦១

៣.៣.២.ការភាន់ច្រឡំពីអំពើ ឬ ពីអង្គហេតុ ៦១

៣.៣.២.១.ការភាន់ច្រឡំលើធាតុផ្សំសំខាន់នៃបទល្មើស ៦១

៣.៣.២.២.ការភាន់ច្រឡំដែលមិនអាចជៀសវាងបាន ៦២

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ៦៣

អនុសាសន៍ ៦៥

ឯកសារយោង

ឧបសម្ព័ន្ធ

សេចក្ដីផ្ដើម

១.លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

ជាការពិតណាស់តាំងពីបុរាណកាលរហូតដល់ពេលបច្ចុប្បន្នកាលនេះ សង្គមនីមួយៗ តែងតែមានការផ្លាស់ប្ដូរ មិនថានៅក្នុងសង្គមដែលមានការរីកចម្រើន ឬ សង្គមដែលមានការអភិវឌ្ឍតិចតួចនោះទេ គឺតែងតែមានការប្រែប្រួល និងវិវត្តទោះតិច ឬ ច្រើននៅតែមាន។ ទន្ទឹមនឹងការរីកចម្រើន ក៏មានការផ្លាស់ប្ដូរនូវរូបរាង ក៏ដូចជាមានការរីកចម្រើននូវបទល្មើសថ្មីៗ បន្ថែមទៀតផងដែរ។ ហើយសព្វថ្ងៃនេះប្រទេសកម្ពុជា ក៏ជាប្រទេសមួយដែលមានការវិវត្តតិចតួច ក៏មានការប្រែប្រួលផងដែរ។ ហេតុដូច្នេះហើយក៏មានអំពើល្មើសផ្សេងៗ ក៏កើតមានផងដែរ។ ជាហេតុធ្វើឲ្យមានការប៉ះពាល់ទៅដល់សន្តិសុខ សណ្ដាប់ធ្នាប់សង្គម ប៉ះពាល់ដល់ទ្រព្យសម្បត្តិ កិត្តិយស និងសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ ជាពិសេសនោះគឺមានការប៉ះពាល់ដល់អាយុជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៀតផង។ បទល្មើសទាំងអស់នេះវាអាចកើតឡើងគ្រប់ទីកន្លែងមិនថានៅទីក្រុង តាមជនបទតំបន់ទីប្រជុំជន ឬ តំបន់ដាច់ស្រយាលនោះទេ វាគ្រាន់តែមានលក្ខណៈខុសគ្នាពាក់ព័ន្ធទៅនឹងចំនួន និងស្ថានភាពនៃបទល្មើសតែប៉ុណ្ណោះ។ ដោយសារតែបានសង្កេតយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ឃើញនូវផលវិបាកដែលជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ក៏ដូចជាសង្គមជាតិទាំងមូលផងដែរនោះ ទើបប្រទេសកម្ពុជាបានបង្កើតនូវច្បាប់ជាច្រើន ដើម្បីធ្វើការបង្ក្រាប និងដាក់ទណ្ឌកម្មទៅលើជនដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយកំណត់ទៅតាមកម្រិត នៃអំពើល្មើសនោះ។ ចំពោះច្បាប់ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង ក្នុងគោលបំណងដើម្បីគ្រប់គ្រងទៅលើអំពើល្មើសនោះមានច្រើនទៅតាមប្រភេទនៃបទល្មើស ក៏ដូចជាអាស្រ័យទៅតាមវិស័យផ្សេងៗគ្នា ប៉ុន្តែក្រមព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គឺជាច្បាប់មួយដែលមានកំណត់អំពីបទល្មើសច្រើនជាងច្បាប់ដទៃទៀត។ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាប្រទេសដែលប្រកាន់យករបបលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស ដោយគោរពសិទ្ធិមនុស្សដូចដែលមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្ដីប្រកាសជាសកលស្ដីពីសិទ្ធិ កតិកាសញ្ញា និងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិទាំងឡាយដែលទាក់ទងទៅនិងសិទ្ធិមនុស្ស សិទ្ធិនារី និងសិទ្ធិកុមារ។ ដូច្នេះសិទ្ធិសេរីភាព និងអាយុជីវិតមនុស្សម្នាក់ៗ គឺត្រូវបានធានាដោយច្បាប់ ពោលគឺមនុស្សម្នាក់ៗមានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការរស់រានមានជីវិត និងសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួន។ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងសង្គមនីមួយៗ តែងតែមាននូវអំពើរំលោភបំពានទៅលើសិទ្ធិក៏ដូចជា អំពើដែលប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខរបស់បុគ្គលណាមួយផ្សេងទៀត ដែលយើងអាចហៅបានថាជាបទល្មើស។ ប៉ុន្តែស្ថាប័នតុលាការជាអ្នកមានសិទ្ធិអំណាច នៅក្នុងការផ្ដន្ទាទោសទៅលើជនទាំងឡាយណា ដែលបានប្រព្រឹត្តនូវបទល្មើសដែលនាំឲ្យប៉ះពាល់ដល់អ្នកដទៃ ក៏ដូចជាសណ្ដាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។ នៅពេលណាដែលមានរឿងក្ដីមួយបានកើតឡើង ហើយជាប្រភេទរឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌផង គឺប្រាកដណាស់ទាមទារឲ្យអ្នកអនុវត្តច្បាប់ ដែលមានសិទ្ធិអំណាចអនុវត្តសិទ្ធិអំណាចរបស់ខ្លួនឲ្យត្រឹមត្រូវ និងមានមូលដ្ឋានច្បាប់ច្បាស់លាស់។

យើងដឹងហើយថាមនុស្សគ្រប់រូប មិនសូវមានការយល់ដឹងពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌបែបនេះហើយ ទើបបណ្ដាប្រទេសនៅលើសកលលោកបានបង្កើតច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនេះឡើង ក្នុងគោលបំណងដើម្បីឲ្យមនុស្សនៅក្នុងសង្គមកុំឲ្យប្រព្រឹត្តនូវអំពើខុសច្បាប់នេះ និងដើម្បីឲ្យមនុស្សមានការយល់ដឹង និងចេះគោរពគ្នាដោយសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ ហើយសង្គមនឹងមានសណ្ដាប់ធ្នាប់សន្តិសុខ និងស្ថេរភាពល្អសម្រាប់រស់នៅរបស់មនុស្សក្នុងសង្គមនីមួយៗ ចំណែកឯការប្រព្រឹត្តបទល្មើសផ្សេងៗនោះវិញក៏មិនសូវមានធ្ងន់ធ្ងរអ្វីដែរ ឬ បើមានក៏មានលក្ខណៈតិចតួចតែប៉ុណ្ណោះ។ ទោះបីជាមានច្បាប់យ៉ាងសម្បូរបែបក៏ដោយ ក៏សង្គមមនុស្សនៅតែរំលោភបំពានទៅលើច្បាប់នេះដដែរ។ ហើយធាតុផ្សំនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសរបស់មនុស្សតែងតែមានជានិច្ច គ្រាន់តែថាការប្រព្រឹត្តនោះមាន លក្ខណៈទ្រុងទ្រាយតូច ឬ ធំទៅតាមលក្ខណៈនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសតែប៉ុណ្ណោះ។ ពេលខ្លះមនុស្សតែងប្រើធាតុផ្សំ នៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសនោះ មានដូចជា៖ ដំបង កាំបិត ដំថ្ម កាំភ្លើង ឡាន ម៉ូតូ ចារីឬ សហចារី។ ហើយប្រជាជននៅបណ្ដាប្រទេសទាំងអស់ត្រូវតែចូលរួមទប់ស្កាត់ ពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនេះឲ្យបានតឹងរឹង ហើយមនុស្សនៅក្នុងសង្គមត្រូវតែសិក្សាដើម្បីធ្វើការស្វែងយល់អំពីធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌឲ្យបានស៊ីជម្រៅពីច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនេះ ដើម្បីកុំឲ្យមនុស្សប្រព្រឹត្តអំពើផ្ទុយ និងច្បាប់ដែលអំពើបានកើតឡើងនោះមានលក្ខណៈយ៉ាងឃោរឃៅដាក់គ្នាទៅវិញទៅមកនាំឲ្យអស្ថេរភាព និងខុសច្បាប់សង្គម។ ដែលអ្នកគ្រប់គ្រងប្រទេសបានបង្កើតច្បាប់នេះឡើង ដើម្បីការពារ និងសុខមាលភាពរបស់មនុស្សទាំងប្រុសស្រី ធ្វើឲ្យមានជីវិតស្រស់ត្រកាលរស់នៅពោពេញទៅដោយភាពបរិបូរណ៍យ៉ាងល្អប្រសើរឡើងនៅក្នុងពិភពលោកយើងនេះ និងដើម្បីពង្រឹងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ឬ ច្បាប់នានាជាច្រើនទៀតឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់របស់ប្រទេសនីមួយៗ។ ដូច្នេះទើបសង្គមមនុស្សមានស្ថេរភាព និងសម្បូរសប្បាយជាពិសេស សង្គមពិតជាមានមនុស្សមានការចេះដឹង និងសម្បូរទៅដោយធនធានមនុស្សពិតប្រាកដ ក្នុងការលើកស្ទួយប្រទេសជាតិឲ្យមានភាពរីកចម្រើន និងល្បីល្បាញនៅលើសកលលោកនេះ។

២. ចំណោទបញ្ហានៃការដោះស្រាយ

ចំណុចសំខាន់ដែលគួរសិក្សាស្រាវជ្រាវបានផ្ដោតទៅលើចម្ងល់មួយចំនួនទាក់ទងទៅ នឹងធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។ យើងខ្ញុំទាំងពីរ សូមលើកយកនូវចំណោទបញ្ហាមួយចំនួនដែលមានអត្ថន័យដូចតទៅ៖

- តើអ្វីទៅជាធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ?
- តើធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមានអ្វីខ្លះ?
- តើធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនីមួយៗមានលក្ខណៈយ៉ាងដូចម្ដេច?

៣. ទំហំ និងដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវ

នៅក្នុងការបកស្រាយទៅលើប្រធានបទនេះ យើងខ្ញុំទាំងពីរ សូមលើកយកមកបកស្រាយលើលក្ខណៈធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។ លក្ខណៈធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ គឺបកស្រាយដោយសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនីមួយៗ និងប្រភេទនៃបទល្មើសនោះ ។

៤. គម្រោងនៃការស្រាវជ្រាវ

គម្រោងនៃការស្រាវជ្រាវនេះបានបែងចែកជា ៤ ដំណាក់កាលធំៗ ដូចខាងក្រោម៖

- ដំណាក់កាលទី១៖ រំលឹកឡើងវិញ និងស្វែងយល់បន្ថែមទៅលើទ្រឹស្តីព្រហ្មទណ្ឌទូទៅតាមរយៈឯកសារដែលធ្លាប់បានសិក្សាកន្លងមក និងឯកសារតាមបណ្ណាល័យ និងនៅតាមអ៊ិនធឺណេត។
- ដំណាក់កាលទី២៖ ស្វែងយល់អំពីលក្ខណៈធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនីមួយៗ តាមរយៈការសិក្សាទៅលើក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩។
- ដំណាក់កាលទី៣៖ ធ្វើការវិភាគទៅលើការបកស្រាយចំពោះលក្ខណៈធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនីមួយៗ មកធ្វើការបង្ហាញ។
- ដំណាក់កាលទី៤៖ ធ្វើសន្និដ្ឋាន និងផ្តល់ជាអនុសាសន៍ ដើម្បីរួមចំណែកនៅក្នុងការកែលម្អទៅលើធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនីមួយៗ និងការផ្តល់យោបល់ខ្លះៗ ចំពោះការអនុវត្តនូវបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន។

៥.សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ

សារៈប្រយោជន៍ដែលទទួលបានពីការស្រាវជ្រាវនេះមាន៖

- **ចំពោះយើងខ្ញុំផ្ទាល់**
  - ជាភស្តុតាងដែលបានបញ្ជាក់ពីលទ្ធផលនិងស្នាដៃ ដែលបានខិតខំសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រអស់រយៈពេល ៤ឆ្នាំ កន្លងមក។
  - បានពង្រីក និងបង្កើតនូវចំណេះដឹងផ្ទាល់ខ្លួនផ្នែកធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដោយយល់ដឹងទៅលើបទល្មើសដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមពិសេសទៅលើបទល្មើស ដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាដែលធ្វើឲ្យមានការពិបាកដល់ការវិភាគ ព្រមទាំងវែកញែកបទល្មើសឲ្យដាច់ចេញពីគ្នា។
  - ជាស្ពានសម្រាប់ឲ្យយើងខ្ញុំទាំងពីរអាចសិក្សាបន្តថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា។

- **ចំពោះសាធារណៈជនៈ**
  - ជាប្រភពព័ត៌មានបន្ថែមសម្រាប់ធ្វើការស្វែងយល់ទៅលើ ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌជាពិសេសនោះគឺ សម្រាប់កំណត់ថាអំពើមួយជាបទល្មើសដល់សាធារណៈជន មិត្តនិស្សិតទាំងឡាយ និងនិស្សិតជំនាន់ក្រោយៗ។
  - ជាប្រភពព័ត៌មានមួយសម្រាប់ស្វែងយល់ពីធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនីមួយៗ ដែលបង្ហាញឲ្យឃើញនូវចំណុចសំខាន់ៗ ក្នុងការបែងចែកធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនីមួយៗឲ្យបានកាន់តែល្អប្រសើរ។

៦. វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវៈ

ក្នុងគោលបំណងដើម្បីជម្រុញឲ្យការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះទទួលបានជោគជ័យ គឺចាំបាច់ទាមទារនូវការសិក្សាស្រាវជ្រាវទៅលើឯកសារដែលពាក់ព័ន្ធជាច្រើន និងការប្រមូលព័ត៌មានដែលមានការពាក់ព័ន្ធសម្រាប់ធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃការស្រាវជ្រាវប្រធានបទខាងលើ។ ដូចនេះការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះត្រូវបានប្រមូលពីប្រភពឯកសារពីរប្រភេទគឺ ឯកសារចម្បង និងឯកសារបន្ទាប់បន្សំ។ តាមលទ្ធភាពជាក់ស្តែងនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវយើងមានវិធីសាស្ត្រប្រមូលព័ត៌មានដូចខាងក្រោមៈ

- **ឯកសារចម្បង**
  - ឯកសារដែលបានមកពីច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ គឺក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៩ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌសម័យអន្តរកាល និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣។
  - ក្រមរដ្ឋប្បវេណីចុះថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១០
  - ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌចុះថ្ងៃទី០៨ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩៣
  - ច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណីចុះថ្ងៃទី០៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១១។
- **ឯកសារបន្ទាប់បន្សំ**
  - ឯកសារដែលបានមកពីសៀវភៅស្រាវជ្រាវតាមអ៊ិនធឺណេត
  - ឯកសារដែលបានមកពី មេរៀនដែលធ្លាប់បានសិក្សាកន្លងមក
  - ឯកសារដែលបានមកពីក្រមព្រហ្មទណ្ឌទូទៅ
  - ឯកសារដែលបានមកពីការណែនាំរបស់សាស្ត្រាចារ្យដឹកនាំ
  - ឯកសារដែលបានមកពីសៀវនៅបណ្ណាល័យនីតិសាស្ត្រ
  - ឯកសារដែលបានមកពីការណែនាំ ក៏ដូចជាការពិភាក្សាជាមួយសាស្ត្រាចារ្យផ្សេងៗទៀត។

៧.រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ

រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវចែកចេញជា ៣ ផ្នែកដូចជា៖

- **សេចក្ដីផ្ដើម**
- **ផ្នែកទី ១ ធាតុផ្សំនីត្យានុកូល**
- **ផ្នែកទី ២ ធាតុផ្សំសត្យានុម័ត**
- **ផ្នែកទី ៣ ធាតុផ្សំអត្តនោម័ត**
- **សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន**
- **អនុសាសន៍**
- **ឯកសារយោង**
- **ឧបសម្ព័ន្ធ។**

ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ

ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ គឺសំដៅទៅលើចេតនានៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលអំពើបានស្តែងឡើងនោះត្រូវបានផ្តន្ទាទោសដោយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ហើយជាកំហុសរបស់ចារីផ្ទាល់។ ម្យ៉ាងវិញទៀត បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌក៏អាចត្រូវចាត់ទុកថាជាបាតុភូតអសកម្មក្នុងជីវភាពរស់នៅផងដែរ ពីព្រោះថាបទល្មើសបានជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គមដល់សេរីភាពរបស់ពលរដ្ឋ។ ជាធម្មតាគេចាត់ទុកអំពើមួយគឺ ជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ លុះត្រាតែអំពើនោះបង្ហាញនូវគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គមដែលច្បាប់ការពារ។ ជាទូទៅ បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌជាអំពើខុស និងសីលធម៌សង្គម ប៉ះពាល់សណ្តាប់ធ្នាប់ និងបង្កឲ្យមានព្យាសនកម្មគួរឲ្យកត់សម្គាល់សម្រាប់សង្គមជាតិទាំងមូល។ ដោយយោងតាមគោលការណ៍ឯកត្តកម្មនៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌដែលមានចែងនៅត្រង់មាត្រា២៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ បុគ្គលម្នាក់ៗត្រូវទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌតែចំពោះអំពើផ្ទាល់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ។ នៅត្រង់ចំណុចនេះ ការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌបានគោរពតាមគោលការណ៍មួយ ដែលមានភាពខុសប្លែកពីការទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី ដែលអនុញ្ញាតឲ្យមានវិធានអំពីការទទួលខុសត្រូវពីអំពើរបស់អ្នកដទៃ។ បុគ្គលម្នាក់ត្រូវទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ កាលបើបុគ្គលនោះបានប្រព្រឹត្តអំពើណាមួយដែលមានធាតុផ្សំនៃបទល្មើសគ្រប់គ្រាន់។

ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសបីយ៉ាងគឺៈ

- **ធាតុផ្សំនីត្យានុកូល** (**ធាតុច្បាប់**)
- **ធាតុផ្សំសត្យានុម័ត** (**ធាតុផ្សំសម្ភារៈ**)
- **ធាតុផ្សំអត្តនោម័ត** (**ចេតនាប្រព្រឹត្ត**)។

មានមតិខ្លះបានលើកឡើងថា ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសមានតែពីរប៉ុណ្ណោះពោល គឺជាតុផ្សំសត្យានុម័ត និងធាតុផ្សំអត្តនោម័ត ចំណែកឯធាតុផ្សំនីត្យានុកូលគឺស្ថិតនៅក្រៅបទល្មើស។ ច្បាប់ពុំមែនជាធាតុផ្សំនៃបទល្មើសទេគឺ អង្គហេតុ និងចេតនារបស់ចារីដែលរួមផ្សំបង្កើតជាបទល្មើស។

ទោះជាយ៉ាងណាក្តី គេនៅតែកំណត់ថាៈ បទល្មើសមានធាតុផ្សំបីយ៉ាងដោយចាប់ផ្តើមពីធាតុផ្សំនីត្យានុកូលដែលជាប្រភពផ្ទាល់ក្នុងការបញ្ជាក់ថាអំពើមួយជាបទល្មើស (ផ្នែកទី១) រួមទាំងធាតុផ្សំសត្យានុម័ត (ផ្នែកទី២) និងធាតុផ្សំអត្តនោម័ត (ផ្នែកទី៣)។

ផ្នែកទី១
ធាតុផ្សំនីត្យានុកូល

ធាតុផ្សំនីត្យានុកូល គឺសំដៅលើបញ្ញត្តិច្បាប់ជាធរមាន ដែលចាត់ទុកថាអំពើណាមួយជាបទល្មើស និងច្បាប់កំណត់ឲ្យអំពើនោះត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់។ ធាតុនីត្យានុកូលនៃបទល្មើស និងធាតុនីត្យានុកូលនៃទោស ត្រូវតែមានបញ្ញត្តិក្នុងច្បាប់ជាធរមាន។ ធាតុនីត្យានុកូលនៃបទល្មើស ជាអំពើណាមួយដែលច្បាប់បញ្ញត្តិថាបទល្មើស ជាធាតុផ្សំទាក់ទងនឹងច្បាប់។ ជាដំបូងបំផុតដាច់ខាតត្រូវតែមានច្បាប់ចែងដើម្បីកំណត់បានថា អំពើណាមួយជាបទល្មើសនេះគឺជាគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាព បង្កើតឲ្យមានផលវិបាកជាគោលការណ៍ពីរផ្សេងទៀតដែលចាំបាច់ត្រូវតែយល់ដឹងគឺគោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ៖ ព្រមទាំងការបកស្រាយច្បាប់យ៉ាងតឹងរឹងនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដោយតុលាការ៖ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដោយតុលាការ។ រីឯធាតុនីត្យានុកូលនៃទោសជាទោសដែលច្បាប់តម្រូវឲ្យផ្តន្ទាទោសលើអំពើជាបទល្មើសនោះ។ ធាតុនីត្យានុកូលនៃបទល្មើស និងធាតុនីត្យានុកូលនៃទោស ត្រូវតែមានចែងក្នុងច្បាប់ជាធរមាន។ កាលណាមានតែធាតុនីត្យានុកូលនៃបទល្មើស ប៉ុន្តែគ្មានធាតុនីត្យានុកូលនៃទោស តុលាការក៏មិនអាចសម្រេចផ្តន្ទាទោសបានដែរ។

ឧទាហរណ៍៖ មាត្រា ៧ កថាខណ្ឌទី៣ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៣ បានចែងថា "អង្គព្រះមហាក្សត្រ មិនអាចនរណារំលោភបំពានបានឡើយ"។ មាត្រានេះមិនបានបញ្ញត្តិអំពីនីត្យានុកូលនៃទោសទេ ហេតុនេះតុលាការមិនអាចសម្រេចផ្តន្ទាទោស លើនរណាដែលបានរំលោភបំពានព្រះមហាក្សត្រនោះទេ គឺមានតែធាតុនីត្យានុកូលនៃបទល្មើសតែប៉ុណ្ណោះ។

ឧទាហរណ៍៖ នៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦ "**ក**" និង "**ខ**" បានព្រមព្រៀងគ្នារៀបចំគម្រោងសម្លាប់ "**គ**" នៅថ្ងៃទី១០ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦។ នៅថ្ងៃទី១០ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦ បានសម្លាប់ "**គ**" ដោយសារតែការសម្លាប់របស់ "**ក**" និង "**ខ**" តាមគម្រោងបានព្រៀងទុក។

មាត្រា ២០០ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានចែងថា (ឃាតកម្មគិតទុកជាមុន គឺអំពើសម្លាប់មនុស្សដោយគិតទុកជាមុន ឬ ដោយការពួនស្ទាក់)។ ការគិតទុកជាមុន គឺជាគម្រោងដែលបង្កើតឡើងមុនអំពើបៀតបៀនទៅលើ រូបបុគ្គលនៃជនរងគ្រោះ។ ការពួនស្ទាក់ គឺជាអំពើឃ្លាំចាំបុគ្គលណាម្នាក់ ក្នុងរយៈពេលមួយរយៈ ដើម្បីប្រព្រឹត្តអំពើបៀតបៀនទៅលើរូបបុគ្គលនៃជនរងគ្រោះ។ ឃាតកម្មគិតទុកជាមុន ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។

១.១.គោលការណ៍នីត្យានុកូលភាព

ច្បាប់គឺជាកត្តាចាំបាច់បំផុតនៅក្នុងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ។ នេះគឺជាមូលដ្ឋាននៃគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាពដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីការពារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់បុគ្គលក្នុងការប្រព្រឹត្តអំពើផ្សេងៗ។ មាត្រា ៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានចែងទទួលស្គាល់យ៉ាងច្បាស់នូវគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាព។ មាត្រានេះចែងថា: មានតែអំពើដែលបង្កើតជាបទល្មើស

នៅពេលដែលអំពើនោះមានចែងក្នុងបទបញ្ញត្តិព្រហ្មទណ្ឌជាធរមានប៉ុណ្ណោះ ទើបត្រូវផ្តន្ទាទោសព្រហ្មទណ្ឌបាន។ មានតែទោសដែលមានចែងក្នុងបទបញ្ញត្តិព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន នៅពេលដែលបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្តប៉ុណ្ណោះទើបអាចត្រូវប្រកាសបាន។

ក្រៅពីនេះទៀត គោលការណ៍នីត្យានុកូលភាពក៏ត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយលិខិតតុបករណ៍អន្តរជាតិ[១] ដែលមានតម្លៃជារដ្ឋធម្មនុញ្ញតាមមាត្រា ៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ ១៩៩៣ ផងដែរ។ មាត្រា ១៥ កថាខណ្ឌទី១ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយលើកឡើងថាៈ គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវជាប់ទោសពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌឡើយចំពោះអំពើ ឬ ការធ្វេសប្រហែសណាមួយដែលពុំមែនជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមាននៅក្រោមច្បាប់ជាតិ ឬ ច្បាប់អន្តរជាតិ នៅខណៈពេលដែលអំពើនោះបានប្រព្រឹត្ត។

យោងតាមគោលការណ៍ខាងលើ ដើម្បីអាចឲ្យគេចាត់ទុកថាអំពើណាមួយជាបទល្មើស ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសបាន លុះត្រាតែមានអត្ថបទច្បាប់បានចែងថា អំពើនោះជាបទល្មើស ហើយត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មដែលច្បាប់កំណត់។ ដូច្នេះរាល់ការចោទប្រកាន់ និងការដាក់ទោសទាំងអស់ត្រូវតែផ្អែកទៅលើច្បាប់។ គ្មានច្បាប់ចែង គ្មានបទល្មើស គ្មានទោសឡើយ។

ច្បាប់ដែលលើកឡើងខាងលើនេះជាច្បាប់ក្នុងន័យទូលាយ។ ច្បាប់ក្នុងន័យទូលាយគឺជាច្បាប់ដែលតាក់តែងឡើងដោយអាជ្ញាធរសាធារណៈឬ រាល់ស្ថាប័នមានអំណាចបញ្ញត្តិច្បាប់[២]។ ទស្សនទាននេះខុសប្លែកពីទស្សនទាននៃច្បាប់ក្នុងន័យចង្អៀត ដែលសំដៅតែទៅលើច្បាប់អនុម័តដោយសភាទាំងពីរថ្នាក់ និងប្រកាសឲ្យប្រើដោយព្រះមហាក្សត្រតែប៉ុណ្ណោះ។ គួរកត់សម្គាល់ថា រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ ១៩៩៣ ពុំបានធ្វើការបែងចែកឲ្យច្បាស់លាស់ពីដែនសមត្ថកិច្ចរបស់អង្គការនីតិបញ្ញត្តិនិងអង្គការនីតិប្រតិបត្តិទេ ក្នុងការតាក់តែងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានាទាក់ទងនឹងការកំណត់បទល្មើស និងទោស។ ហេតុដូចនេះហើយទើបគេឃើញថា ការកំណត់ពីបទលហុក៏អាចស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់អង្គការនីតិបញ្ញត្តិដែរ។ ដោយតាមមាត្រា ៨៤ នៃច្បាប់ស្តីពីចរាចរណ៍ផ្លូវគោក ប្រកាសឲ្យប្រើនៅថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៧ បានកំណត់ថាបទលហុមានបួនថ្នាក់គិតតាមចំនួនទឹកប្រាក់ពិន័យអន្តរការណ៍ដោយគិតទាំងការដកពិន្ទុដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៤៣ នៃច្បាប់នេះតាមកម្រិតដូចខាងក្រោមៈ

- **បទលហុថ្នាក់លេខ ១**

ក.បើកបរដោយប្រើសញ្ញាទូរស័ព្ទមិនត្រឹមត្រូវតាមបញ្ញត្តិ។

[១] លិខិតតុបករណ៍អន្តរជាតិ គឺជាលិខិតបទដ្ឋានអន្តរជាតិដែលបង្កើតឡើងរវាងរដ្ឋ និងរដ្ឋ ឬក៏រវាងរដ្ឋ និងអន្តរជាតិ។
និងមាត្រា ៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញចែងថាៈ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទទួលស្គាល់ និងគោរពសិទ្ធិមនុស្សដូចមានចែងក្នុងធម្មនុញ្ញនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងកតិកាសញ្ញា ព្រមទាំងអនុសញ្ញាទាំងឡាយទាក់ទងនឹងសិទ្ធិ សិទ្ធិនារី និងសិទ្ធិកុមារ ។
[២] អំណាចបញ្ញត្តិច្បាប់ មានន័យថា អំណាចអនុម័តច្បាប់។

ខ.បើកបរដោយមិនពាក់ខ្សែក្រវាត់ការពារ។

ទន្ទឹមនឹងនេះក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានអនុញ្ញាតឲ្យអង្គការនីតិប្រតិបត្តិអាចចេញលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលចែងពីបទលហុបាន សម្រាប់នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលបទលហុនោះត្រូវផ្តន្ទាទោសត្រឹមតែពិន័យជាប្រាក់ប៉ុណ្ណោះ។

ការអនុវត្តនូវគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាពឲ្យបានល្អ តម្រូវជាដាច់ខាតឲ្យបទល្មើសត្រូវតែមានចែងយ៉ាងច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់។ ការកំណត់បទល្មើសក្នុងលក្ខណៈទូលំទូលាយខ្លាំងពេក មិនអាចធានាបាននូវការគោរពសិទ្ធិសេរីភាពរបស់បុគ្គលឡើយ ពីព្រោះថាយ៉ាងដូច្នេះអាចឲ្យគេចោទប្រកាន់យ៉ាងងាយស្រួលលើជនទាំងឡាយណាដែលគេពុំសូវពេញចិត្ត។

ឧទាហរណ៍៖ នៃការកំណត់បទល្មើសក្នុងលក្ខណៈទូលំទូលាយពេក គឺក្រមព្រហ្មទណ្ឌរបស់ប្រទេសសូវៀតឆ្នាំ ១៩២៦ ដែលបានបញ្ញត្តិថា៖ វិធានការនៃគំហាត់សង្គមត្រូវអនុវត្តចំពោះជនទាំងឡាយណាដែលបង្ហាញនូវភាពគ្រោះថ្នាក់ ដោយសារតែជននោះភ្ជាប់ខ្លួននឹងបរិស្ថានដែលមានគ្រោះថ្នាក់ ឬ ដោយសារតែអតីតភាពរបស់ជននោះ។

១.២.ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាទូទៅ

ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌចោទជាបញ្ហាពីរសំខាន់ៗដែលត្រូវដោះស្រាយគឺ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា និងការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងលំហ ដោយផ្អែកតាមមាត្រា ៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

១.២.១.ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងពេលវេលា

បទដ្ឋានព្រហ្មទណ្ឌមានអានុភាពគតិយុត្ត ក្នុងអំឡុងពេលដែលបទដ្ឋានទាំងនោះនៅជាធរមាន បានន័យថាចាប់ពីថ្ងៃដែលច្បាប់ចូលជាធរមានរហូតដល់ថ្ងៃដែលច្បាប់ត្រូវបាននិរាករណ៍ចោល[៣]។ ច្បាប់ដែលមានប្រភពចេញពីអង្គការនីតិបញ្ញត្តិចូលជាធរមាន នៅពេលដែលបានគោរពតាមលក្ខខណ្ឌពីរយ៉ាងគឺ ការប្រកាសឲ្យប្រើ និងការទុករយៈពេលសម្រាប់ឲ្យមានការផ្សព្វផ្សាយពីច្បាប់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋបានដឹង។ ការប្រកាសឲ្យប្រើជាតួនាទីរបស់ព្រះមហាក្សត្រ។ ក្នុងករណីដែលព្រះអង្គអវត្តមាន ព្រះអង្គមានសិទ្ធិផ្ទេរអំណាចឡាយព្រះហស្តលេខាលើព្រះរាជក្រមជូនប្រមុខរដ្ឋស្តីទីដែលមានជាបន្តបន្ទាប់ដូចតទៅ៖ ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ប្រធានរដ្ឋសភា អនុប្រធានទី១ព្រឹទ្ធសភា អនុប្រធានទី១រដ្ឋសភា អនុប្រធានទី២ព្រឹទ្ធសភា និងអនុប្រធានទី២រដ្ឋសភា[៤]។ ច្បាប់ចូលជាធរមាននៅរាជធានីភ្នំពេញ ក្រោយរយៈពេល ១០ ថ្ងៃគត់ចាប់ពីថ្ងៃប្រកាសឲ្យប្រើ និងនៅទូទាំងប្រទេសក្រោយរយៈពេល ២០ ថ្ងៃគត់ចាប់ពីថ្ងៃប្រកាសឲ្យប្រើ។ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលច្បាប់ប្រកាសថាជាការប្រញាប់ច្បាប់ត្រូវចូលជាធរមានភ្លាមនៅទូទាំងប្រទេសក្រោយថ្ងៃប្រកាសឲ្យប្រើ[៥]។

[៣] និរាករណ៍ មានន័យថា៖ ការលុបចោល។
[៤] មាត្រា២៨ ថ្មី មាត្រា ៣០ ថ្មី និងមាត្រា ១១ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឆ្នាំ ១៩៩៣ ។
[៥] មាត្រា ៩៣ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឆ្នាំ ១៩៩៣ ។

ចំពោះបទបញ្ញាដែលចេញដោយអង្គការនីតិប្រតិបត្តិវិញ អាចយកទៅអនុវត្តបានភ្លាមក្រោយថ្ងៃចុះហត្ថលេខាដោយមន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ច។

ប្រសិនបើច្បាប់ពីរមានកម្មវត្ថុដូចគ្នាទាំងស្រុង ឬ ដូចគ្នាខ្លះៗ ហើយចូលជាធរមាននៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទខុសៗគ្នាដូច្នេះនឹងអាចចោទជាបញ្ហានៃការអនុវត្តច្បាប់ទាំងពីរនេះចំពោះស្ថានភាពគតិយុត្តមួយដែលបានកើតឡើង។

តាមគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាព អំពើមួយមិនត្រូវបានចាត់ទុកជាបទល្មើសឡើយប្រសិនបើគ្មានច្បាប់ចែងដែលស្តែងឲ្យឃើញថា ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌមិនមានលក្ខណៈប្រតិសកម្មឡើយ។ គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌមានអត្ថន័យថាៈ ច្បាប់ដែលចូលជាធរមាននៅថ្ងៃណាមួយជាកំណត់គឺ ជាទូទៅពុំមានអនុភាពគ្រប់គ្រងស្ថានភាពទាំងឡាយណា ដែលបានកើតឡើងមុនពេលច្បាប់ចូលជាធរមានឡើយ។ គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌមានគោលបំណងការពារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងការធ្វើសកម្មភាពផ្សេងៗ ដែលច្បាប់នៅខណៈនោះពុំបានចាត់ទុកថាជាបទល្មើសទេ។ ទោះបីជាថ្ងៃក្រោយមកទៀត ស្រាប់តែមានច្បាប់កំណត់ថា អំពើដដែលជាបទល្មើសក៏ដោយ ក៏ចារីដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើល្មើសពុំចាំបាច់ភ័យខ្លាចឡើយ ពីព្រោះថាច្បាប់ដែលទើបតែចូលជាធរមានត្រូវមានអានុភាពអនុវត្តតែទៅលើសកម្មភាពដែលកើតឡើង ចាប់ពីថ្ងៃដែលច្បាប់ចូលជាធរមានប៉ុណ្ណោះ។

គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌមានចែងនៅមាត្រា ១០ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌថាៈបទបញ្ញត្តិថ្មីដែលចែងអំពីទោសធ្ងន់ជាងនឹងត្រូវអនុវត្តតែទៅលើអំពើដែលបានប្រព្រឹត្ត ក្រោយការចូលជាធរមាននៃបទបញ្ញត្តិនោះ។

ដើម្បីយល់ឲ្យបានច្បាស់ពីគោលការណ៍មិនប្រតិសកម្ម នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌចាំបាច់ត្រូវសិក្សាពីការអនុវត្តគោលការណ៍នេះ ទៅលើច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌគ្រឹះ ឬ ច្បាប់សារធាតុ និងទៅលើច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌទម្រង់ ឬ ច្បាប់នីតិវិធី។

១.២.១.១.អំពីគោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ

ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ឬ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ គឺជាបណ្តុំនៃបទបញ្ញត្តិដែលចែងទាក់ទងនឹងការកំណត់បទល្មើស និងទោសកំណត់អំពីបុគ្គលដែលត្រូវទទួលទោស ព្រមទាំងបែបបទនៅក្នុងការអនុវត្តទោសផងដែរ។ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌក៏ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាបញ្ជីនៃបទល្មើស និងទោសផងដែរ។ ព្រោះថាច្បាប់នេះ បានកំណត់អំពីទង្វើ ឬ សកម្មភាពដែលត្រូវចាត់ទុកថាជាបទល្មើស ហើយព្រមទាំងកំណត់អំពីទោសដែលត្រូវប្រកាសចំពោះបទល្មើសនីមួយៗផងដែរ។ លើសពីនេះក្រមព្រហ្មទណ្ឌក៏បានកំណត់អំពីគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាន ដើម្បីបន្តភាពងាយស្រួលនៅក្នុងការអនុវត្ត ជាពិសេស គឺគោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ។ ជាទូទៅនៅពេលដែលច្បាប់ពីរ ឬ ច្រើនដែលមានកម្មវត្ថុដូចគ្នា ឬ ប្រហាក់ប្រហែលគ្នានោះនឹងកើតជាបញ្ហាចោទថាគួរយកច្បាប់មួយណាទៅអនុវត្ត។ ជាទូទៅគឺគេតែងតែយកគោការណ៍ប្រតិសកម្ម និងគោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មទៅអនុវត្តដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់ដែលបានចូលជាធរមានក្រោយជា

ពិសេសគឺនៅក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា កម្មវត្ថុនៃការបកស្រាយនេះ គឺនឹងធ្វើការបកស្រាយតែទៅលើគោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌតែប៉ុណ្ណោះ។ គោលការណ៍ការប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ គឺជាគោលគំនិតដែលគេយកច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលចូលជាធរមានក្រោយទៅអនុវត្តលើអំពើ ដែលបានប្រព្រឹត្តមុនច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីនោះចូលជាធរមាន។ គោលការណ៍នេះយើងមើលឃើញមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៩ និងមាត្រា ១០ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។ តាមស្មារតីនៃមាត្រា ៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌបច្ចុប្បន្ន បានកំណត់ឲ្យយកទៅអនុវត្តភ្លាមចំពោះបទបញ្ញត្តិថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើស។ នេះមានន័យថា ក្រោយពីការចូលជាធរមាននៃបទបញ្ញត្តិថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើស នោះអំពើដែលជាបទល្មើសតាមច្បាប់ចាស់ដែលត្រូវបានលុបចោលដោយច្បាប់ថ្មីលែងមានទៀតហើយ ពោលគឺប្រជាពលរដ្ឋមានសិទ្ធិធ្វើអំពើនោះដោយសេរីបាន។ ច្បាប់ថ្មីត្រូវមានអនុភាពអនុវត្តចាប់ពីពេលការចូលជាធរមាននោះតទៅ ហើយដោយសារការអនុវត្តភ្លាមនៃបញ្ញត្តិព្រហ្មទណ្ឌថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើស គឺត្រូវបានពង្រីកវិសាលភាពទៅលើបទល្មើសដែលកើតមុនច្បាប់ថ្មីនេះចូលជាធរមានផងដែរ។ មានន័យថានៅពេលដែលមានបទបញ្ញត្តិថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើសណាមួយនោះ អំពើដែលបានប្រព្រឹត្ត ពោលគឺបទល្មើសដែលបានកើតឡើងស្របតាមច្បាប់ចាស់ មិនអាចត្រូវចោទប្រកាន់បានឡើយ ហើយការចោទប្រកាន់ដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅនោះត្រូវបញ្ចប់។

ឧទាហរណ៍៖ ថាកាលពីមុនច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌចែងថា ការលួចទ្រព្យរបស់សហព័ទ្ធគឺ ជាបទល្មើស ក៏ប៉ុន្តែនៅពេលក្រោយ ស្រាប់តែច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីបានចូលជាធរមានហើយបានលុបចោលអំពើលួចទ្រព្យសម្បត្តិរបស់សហព័ទ្ធមិនមែនជាបទល្មើស ដូច្នេះប្រសិនបើនីតិវិធីកំពុងចោទប្រកាន់ កំពុងដំណើរការដោយផ្អែកតាមគោលការណ៍ប្រតិសកម្មកំណត់ថាមិនត្រូវធ្វើការចោទប្រកាន់ឡើយ ហើយការចោទប្រកាន់ត្រូវបញ្ចប់។ លើសពីនេះទៅទៀតដោយអានុភាពនៃការលុបចោលបទល្មើស នៃបទបញ្ញត្តិថ្មី បើទោះបីជាមានការផ្តន្ទាទោសចូលជាស្ថាពររួចហើយក៏ដោយ ច្បាប់ចែងថា៖ ទោសនោះមិនត្រូវអនុវត្តឡើយ ហើយបើកំពុងអនុវត្តទោសនោះការអនុវត្តទោសនោះត្រូវឈប់អនុវត្តចំណុចទាំងអស់នេះគេហៅថា ការអនុវត្តច្បាប់ដែលលុបចោលបទល្មើស។ ដូចបានជម្រាបជូនខាងលើហើយទាក់ទិន នឹងការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើស ហើយចាប់ពីទីនេះទៅនឹងធ្វើការពន្យល់អំពីការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលស្រាលជាងម្តង។ មិនខុសគ្នាប៉ុន្មានពីចំណុចមុននោះទេ នេះបើតាមស្មារតីនៃមាត្រា ១០ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌកថាខណ្ឌទី១ កំណត់ថាបទបញ្ញត្តិថ្មីដែលចែងពីទោសស្រាលជាងត្រូវអនុវត្តភ្លាម មានន័យថាក្រោយពីការចូលជាធរមាននៃច្បាប់ថ្មីនេះអំពើដែលប្រព្រឹត្តក្រោយច្បាប់នេះចូលជាធរមានត្រូវអនុវត្តស្របតាមច្បាប់ថ្មី ដែលចែងពីទោសស្រាលជានេះ។ លើសពីនេះទៅទៀត បើទោះបីជានីតិវិធីដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅក៏ដោយ ប្រសិនបើមិនទាន់មានការផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពរនូវឡើយទេ ច្បាប់ថ្មីដែលចែងអំពីទោសស្រាលជាងក៏ត្រូវយកទៅអនុវត្តផងដែរ មានន័យថាការ

ផ្តន្ទាទោសត្រូវធ្វើស្របតាមបទបញ្ញត្តិថ្មី លើកលែងតែក្នុងករណីដែលមានការផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពរួចហើយ ទោសនោះត្រូវតែអនុវត្តស្របច្បាប់ចាស់ទោះបីជាទោសដែលចេញអំពីការផ្តន្ទាទោសនោះធ្ងន់ធ្ងរយ៉ាងណាក៏ដោយ។

១.២.១.២.ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌគ្រឹះ ឬ ច្បាប់សារធាតុ

ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌគ្រឹះ ឬ ច្បាប់សារធាតុគឺជាច្បាប់ដែលកំណត់ពីបទល្មើស និងពីទោសដែលត្រូវអនុវត្តលើបទល្មើស ព្រមទាំងលក្ខខណ្ឌនៃការទទួលខុសត្រូវរបស់ចារី។ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌគ្រឹះ ឬ ច្បាប់សារធាតុរួមមានច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាតិ និងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ដែលមានអានុភាពអនុវត្តនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ការអនុវត្តក្នុងពេលវេលានៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌគ្រឹះ ឬ ច្បាប់សារធាតុ ដឹកនាំដោយគោលការណ៍ពីរសំខាន់ៗគឺ គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីធ្ងន់ជាង និងគោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីស្រាលជាង។

១.២.១.៣.គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌធ្ងន់ជាង

គោលការណ៍នេះមានបញ្ញត្តិនៅក្នុងមាត្រា១០ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និងនៅក្នុងមាត្រា១១ នៃសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងមាត្រា ១៥ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយដែលបានចែងថា៖ គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវជាប់ទោសពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌឡើយ ចំពោះអំពើ ឬ ការធ្វេសប្រហែសណាមួយដែលពុំមែនជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលមាននៅក្រមច្បាប់ជាតិ ឬ ច្បាប់អន្តរជាតិ នៅខណៈពេលដែលអំពើនោះបានប្រព្រឹត្ត។

ឧទាហរណ៍ ៖

-អំពើលួចកើតឡើង នៅថ្ងៃដែលជនល្មើសបានដកហូតយកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកដទៃ។

-បទឃាតកម្មកើតឡើងនៅពេលដែលជនរងគ្រោះបានស្លាប់បាត់បង់ជីវិត។

-បទហិង្សាដោយចេតនាកើតឡើង នៅពេលដែលជនរងគ្រោះទទួលរងនូវការប៉ះពាល់ដល់បូរណភាពរូបកាយរបស់ខ្លួន ដោយសារតែអំពើហិង្សារបស់ចារី។

-បទទ្វេពន្ធភាពកើតឡើងនៅពេលដែល ជនល្មើសបានចុះបញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ថ្មីមុនកាលរំលាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ចាស់។

ចំពោះបទល្មើសបន្តរៀងហូរហែ និងបទល្មើសអូសបន្លាយ ឆន្ទៈនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសនៅតែបន្តដរាបណាបទល្មើសពុំទានបានបញ្ចប់។ ដូច្នេះនៅពេលដែលអំពើបានចាប់ផ្តើមប្រព្រឹត្តមុនពេលច្បាប់ថ្មីចូលជាធរមាន ក៏ប៉ុន្តែនៅតែបន្តរហូតដល់ច្បាប់ថ្មីចូលជាធរមាន ពេលនោះ គេត្រូវតែយកច្បាប់ថ្មីមកអនុវត្ត។

ឧទាហរណ៍៖ ជនល្មើសបានទទួលទិញម៉ូតូពីចោរម្នាក់ នៅមុនពេលដែលច្បាប់ថ្មីចូលជាធរមាន ហើយបន្តរក្សាទុកម៉ូតូនេះរហូតដល់ពេលច្បាប់ថ្មីចូលជាធរមាន។ ក្នុងករណីនេះ ជនល្មើសបានប្រព្រឹត្តបទទទួលផលចោរកម្ម នៅ

មុនពេលច្បាប់ថ្មីចូលជាធរមានផង និងក្រោយពេលច្បាប់ថ្មីចូលជាធរមានផង។ ហេតុដូច្នេះត្រូវយកច្បាប់ថ្មីមកអនុវត្ត មិនមែនច្បាប់ចាស់ទេ ពីព្រោះថាជនល្មើសបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសចប់សព្វគ្រប់ក្រោមអំណាចនៃច្បាប់ថ្មី។

ចំពោះបទល្មើសកើតចេញពីអំពើប្រព្រឹត្តជាទម្លាប់បទល្មើសកើតឡើង លុះត្រាតែអំពើត្រូវបានប្រព្រឹត្តជាទម្លាប់ ពោលគឺយ៉ាងហោចណាស់ក៏ត្រូវបានប្រព្រឹត្តចំនួនពីរដងដែរ ទើបគួរចាត់ទុកថាជាទម្លាប់។ ហេតុដូច្នេះប្រសិនបើអំពើចុងក្រោយដែលបង្កើតបានជាទម្លាប់បានកើតឡើងក្រោមអំណាចនៃច្បាប់ថ្មី ត្រូវយកច្បាប់ថ្មីមកអនុវត្ត។

ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មីដែលធ្ងន់ជាងគឺ ច្បាប់ថ្មីបានដាក់ទោសលើអំពើដែលច្បាប់ចាស់មិនបានចាត់ទុកថាជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។

ឧទាហរណ៍ ៖

-មាត្រា ៣២ នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាលផ្តន្ទាទោសលើ អំពើមនុស្សឃាតដោយចេតនា ដោយដាក់ពន្ធនាគារពី ៨ ឆ្នាំ ដល់ ១៥ ឆ្នាំ ក៏ប៉ុន្តែមាត្រា៤ នៃច្បាប់ស្តីពីស្ថានទម្ងន់ទោសនៃបទឧក្រិដ្ឋដែលជាច្បាប់ថ្មី បែរជាកំណត់ទោសសម្រាប់អំពើមនុស្សឃាតដោយចេតនា ជាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១០ ឆ្នាំ ទៅ ១៥ ឆ្នាំ ហើយប្រសិនបើការសម្លាប់មនុស្សដោយចេតនា ដោយឃោរឃៅក្នុងកាលៈទេសៈ និងក្នុងទីកន្លែងតែមួយបណ្តាលឲ្យជនណាម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ស្លាប់ ត្រូវជាប់ទោសដាក់ពន្ធនាគារ ពី ១៥ ឆ្នាំ ទៅ ២០ ឆ្នាំ ឬ អស់មួយជីវិត។

-មាត្រា ៥១ នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាលកំណត់ទោសដាក់ពន្ធនាគារសម្រាប់បទល្មើល ទទួលផលចោរកម្មពី ១ ឆ្នាំ ទៅ ៥ ឆ្នាំ។ ចំណែកឯក្រមព្រហ្មទណ្ឌវិញ តម្រូវឲ្យផ្តន្ទាទោសជនដែលប្រព្រឹត្តបទទទួលផលចោរកម្ម ដាក់ពន្ធនាគារពី ២ ឆ្នាំ ទៅ ៥ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤ លានរៀល ទៅ ១០ លានរៀល។ ក្នុងករណីនេះ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌកំណត់អប្បបរមានៃទោសដាក់ពន្ធនាគាររហូតដល់ទៅ២ឆ្នាំ ហើយបន្ថែមនូវទោសពិន័យជាប្រាក់ទៀតផង។ ដូចនេះតាមគោលការណ៍មិនប្រតិសកម្ម នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌធ្ងន់ជាងច្បាប់ថ្មីអាចអនុវត្តបានតែចំពោះអំពើដែលបានប្រព្រឹត្តចាប់ពីថ្ងៃដែលច្បាប់ថ្មីចូលជាធរមានតែប៉ុណ្ណោះ។ ចំណែកឯអំពើដែលបានប្រព្រឹត្តមុនពេលនេះ រួមទាំងអំពើដែលពុំទាន់បានជំនុំជម្រះជាស្ថាពរនៅឡើយ ច្បាប់ថ្មីមានអានុភាពអនុវត្តទេ។ និយាយម្យ៉ាងទៀតថាមិនត្រូវឲ្យមានការដាក់ទោសធ្ងន់ជាងទោស ដែលបានកំណត់នៅខណៈពេលដែលបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌបានប្រព្រឹត្តនោះឡើយ។ បញ្ហាមួយអាចចោទឡើង នៅពេលដែលបុគ្គលធ្លាប់ត្រូវបានផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពររួចហើយ ក្រោមអំណាចនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌចាស់របស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលពុំបានចែងពីស្ថានទម្ងន់ទោស ក្នុងករណីមិនរាងចាល។ ក្នុងករណីបែបនេះ ជនល្មើសបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសទីពីរ ក្រោយពេលក្រមព្រហ្មទណ្ឌចូលជាធរមានពោលគឺ ជនល្មើសគួរតែបានដឹងហើយថាខ្លួនអាច នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសធ្ងន់ធ្ងរជាងធម្មតានៅពេលដែលប្រព្រឹត្តបទល្មើសលើកក្រោយនេះ ។

ហេតុដូច្នេះ គប្បីអនុញ្ញាតឲ្យយកការផ្តន្ទាទោសមុនពេលក្រមព្រហ្មទណ្ឌចូលជាធរមាន មកធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃការកំណត់ថាជាករណីនៃការមិនរាងចាល សម្រាប់បទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តនៅពេលក្រោយនេះបាន។

ឧទាហរណ៍៖ ឈ្មោះ **ក** ត្រូវបានតុលាការសម្រេចផ្តន្ទាទោសពីបទចោរកម្ម តាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៤៣ នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាល ដោយដាក់ពន្ធនាគារចំនួន ១ ឆ្នាំ។ សាលក្រមផ្តន្ទាទោសបានចូលជាស្ថាពរនៅថ្ងៃទី១២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩ (មុនពេលក្រមព្រហ្មទណ្ឌចូលជាធរមាន)។ នៅថ្ងៃទី៣០ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ ឈ្មោះ **ក** បានលួចយកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកដទៃម្តងទៀត ហើយត្រូវបានឃាត់ខ្លួន។ យោងតាមមាត្រា ៨៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឈ្មោះ **ក** បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្នុងស្ថានភាពមិនរាងចាល ហេតុដូច្នេះអតិបរមានៃទោសដាក់ពន្ធនាគារចំពោះបទមជ្ឈិមថ្មីត្រូវទ្វេឡើង បានសេចក្តីថាទោសដែលត្រូវអនុវត្តចំពោះអំពើលួចដែលប្រព្រឹត្តដោយឈ្មោះ **ក** នៅថ្ងៃទី៣០ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ ត្រូវទ្វេឡើង (ទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៦ ខែ ទៅ ៦ ឆ្នាំ)។ ក្នុងករណីនេះ យោងតាមការបកស្រាយខាងលើអាចយកបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៨៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌមកអនុវត្តលើអំពើលួចដែលប្រព្រឹត្តដោយឈ្មោះ **ក** នៅថ្ងៃទី៣០ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ បាន។

១.២.១.៤.គោលការណ៍ប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌស្រាលជាង

មាត្រា ១០ កថាខណ្ឌទី១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា: បទបញ្ញត្តិថ្មីដែលចែងអំពីទោសដែលស្រាលជាងត្រូវអនុវត្តភ្លាម។ ប៉ុន្តែការផ្តន្ទាទោសដែលជាស្ថាពរហើយនោះ ត្រូវអនុវត្តទោះបីទោសដែលប្រកាសនោះធ្ងន់ធ្ងរយ៉ាងណាក៏ដោយ។ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយត្រង់មាត្រា ១៥ កថាខណ្ឌទី១ បានចែងជាបន្ថែមទៀតថា៖ ប្រសិនបើក្រោយពីការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ហើយច្បាប់បានបញ្ញត្តិឲ្យមានការដាក់ទោសស្រាលជាងមុនជនល្មើសត្រូវតែបានទទួលប្រយោជន៍នោះ។

ច្បាប់ថ្មីស្រាលជាងមានអានុភាពអនុវត្ត ចំពោះអំពើទាំងឡាយណាដែលបានកើតឡើងមុនពេលដែលច្បាប់ថ្មីចូលជាធរមាន ហើយពុំទាន់ត្រូវបានវិនិច្ឆ័យជាស្ថាពរនៅឡើយ។ ប្រសិនបើមានសាលក្រម ឬ សាលដីកាស្ថាពរហើយគេពុំអាចសើរើកែប្រែបានឡើយ លើកលែងតែទណ្ឌិតត្រូវបានដាក់ទោសដោយហេតុផលថាបានប្រព្រឹត្តអំពើណាមួយដែលច្បាប់ថ្មីពុំបានចាត់ទុកថាជាបទល្មើស។ ករណីនេះត្រូវបានបញ្ញត្តិដោះស្រាយដោយមាត្រា ៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌដែលបានចែងថា: បទបញ្ញត្តិថ្មីដែលលុបចោលបទល្មើសណាមួយនោះត្រូវអនុវត្តភ្លាម។ អំពើដែលប្រព្រឹត្តមុនបទបញ្ញត្តិនេះចូលជាធរមាន មិនអាចត្រូវចោទប្រកាន់ទៀតឡើយ។ ការចោទប្រកាន់ដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅនោះ

ត្រូវបញ្ចប់។ ប្រសិនបើការផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពរត្រូវបានប្រកាសរួចមកហើយ ទោសដែលចេញអំពីការផ្តន្ទាទោសនេះមិនត្រូវអនុវត្តទេ ឬ ត្រូវតែឈប់អនុវត្ត[៦]។

ការចាត់ទុកថាច្បាប់ថ្មីមួយស្រាលជាង ត្រូវតែផ្អែកលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើពីករណីច្បាប់ថ្មីធ្ងន់ជាង។ បញ្ហាមួយអាចនឹងចោទឡើងនៅពេលដែលច្បាប់ថ្មីមានបទបញ្ញត្តិខ្លះធ្ងន់ជាង ហើយខ្លះទៀតស្រាលជាង ក៏ប៉ុន្តែបទបញ្ញត្តិទាំងនោះអាចកាត់ផ្តាច់ចេញពីគ្នាបាន។ ក្នុងករណីបែបនេះគេត្រូវតែអនុវត្តគោលការណ៍ខាងលើទៅតាមបទបញ្ញត្តិនីមួយៗ ។

ដោយឡែកចំពោះការអនុញ្ញាតការបែងចែកទោសជាប្រភាគ (មាត្រា១៣២ និងមាត្រាបន្តបន្ទាប់ : ក្នុងករណីនេះក្រមព្រហ្មទណ្ឌជាច្បាប់ដែលមានលក្ខណៈស្រាលជាង ពីព្រោះថាទោសដែលប្រកាសអាចអនុវត្តជាប្រភាគបាន ហេតុដូច្នេះ ត្រង់ចំណុចនេះ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌត្រូវមានអានុភាពប្រតិសកម្ម) ក្រមព្រហ្មទណ្ឌក៏បានកំណត់ពីស្ថានទម្ងន់ទោសជាទូទៅក្នុងករណីមិនរាងចាលដែលច្បាប់ចាស់ពុំបានចែងទេ (មាត្រា ៨៣ និងមាត្រាបន្តបន្ទាប់)។ ហេតុដូច្នេះ ប្រសិនបើមានអំពើមួយបានកើតឡើងមុនពេលក្រមព្រហ្មទណ្ឌចូលជាធរមាន តុលាការអាចប្រកាសការបែងចែកទោសជាប្រភាគចំពោះជនល្មើសបាន បើទោះបីជាអំពើប្រព្រឹត្តបានកើតឡើងនៅមុនពេលក្រមព្រហ្មទណ្ឌចូលជាធរមានក៏ដោយ ពីព្រោះថាក្រមព្រហ្មទណ្ឌមានបទបញ្ញត្តិស្រាលជាង ក៏ប៉ុន្តែតុលាការមិនអាចយកបទបញ្ញត្តិស្តីពីស្ថានទម្ងន់ទោសទាក់ទងនឹងការមិនរាងចាល ដើម្បីបន្ថែមទម្ងន់ទោសទៅលើជនល្មើសបានឡើយ ព្រោះថាក្រមព្រហ្មទណ្ឌមានបទបញ្ញត្តិធ្ងន់ជាង។ មាត្រា ៥២ នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាលផ្តន្ទាទោសការប្រព្រឹត្តបទល្មើសធ្វើឲ្យខូចខាតដោយចេតនាដាក់ពន្ធនា គារពី១ឆ្នាំទៅ ៣ឆ្នាំ។ ចំណែកឯក្រមព្រហ្មទណ្ឌវិញ ផ្តន្ទាទោសចំពោះការប្រព្រឹត្តបទ ធ្វើឲ្យខូចខាតដោយចេតនាដាក់ពន្ធនាគារពី៦ ខែ ទៅ ២ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី១ លានរៀល ទៅ៤ លានរៀល។ ក្នុងករណីដែលមានស្ថានទម្ងន់ទោសដូចមានចែងនៅមាត្រា ៤១១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដូចជាការធ្វើឲ្យខូចខាតដោយចេតនាប្រព្រឹត្តនៅក្នុងទីកន្លែងជាលំនៅឋានជាដើមត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី២ ឆ្នាំទៅ ៥ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី៤ លានរៀល ទៅ១០ លានរៀល។ ហេតុនេះ ប្រសិនបើជនល្មើសបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ធ្វើឲ្យខូចខាតដោយចេតនា នៅមុនពេលក្រមព្រហ្មទណ្ឌត្រូវបានអនុវត្ត តែអំពើនោះមិនមានស្ថានទម្ងន់ទោសណាមួយនៃមាត្រា ៤១១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌនេះទេ គឺត្រូវយកមាត្រា ៤១០ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌមកអនុវត្តវិញ ពីព្រោះថាបទបញ្ញត្តិនេះស្រាលជាងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាល។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើជនល្មើសបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ធ្វើឲ្យខូចខាតដោយចេតនា នៅមុនពេលក្រមព្រហ្មទណ្ឌត្រូវបានអនុវត្ត ដោយមាន

[៦] ត្រង់ចំណុចនេះ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌថ្មីខុសប្លែកពីក្រមព្រហ្មទណ្ឌចាស់ដែលបញ្ញត្តិត្រង់មាត្រា ៦ កថាខណ្ឌទី ២ ថា៖ ប៉ុន្តែបើច្បាប់ថ្មីនោះលុបចោលបទល្មើសណាមួយ ឬសម្រាប់ទោសរបស់បទល្មើសណាមួយវិញ បទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តមុនច្បាប់ថ្មីនេះ ត្រូវបានរួចផុតពីទោស ក៏ត្រូវបានសម្រាលទោសនោះតាមច្បាប់ថ្មីនេះ កុំឲ្យតែបទល្មើសនោះបានទទួលទោសជាស្ថាពររួចអស់ទៅហើយ។

ស្ថានទម្ងន់ទោសដូចមានចែងនៅមាត្រា ៤១១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ តុលាការមិនអាចយក មាត្រា ៤១១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ យកទៅអនុវត្តបានទេ ពីព្រោះថា បទបញ្ញត្តិនេះមានលក្ខណៈធ្ងន់ជាងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាល។

យ៉ាងណាមិញ ប្រសិនបើច្បាប់មួយមានលក្ខណៈធ្ងន់ជាងផង និងស្រាលជាងផង ដោយគេពុំអាចបែងចែកឲ្យដាច់ក្នុងបទបញ្ញត្តិនោះ ពោលគឺបញ្ញត្តិដែលមានលក្ខណៈអវិភាគ តុលាការត្រូវកំណត់ថាតើក្នុងលក្ខណៈជាទូទៅបទបញ្ញត្តិនោះធ្ងន់ជាង ឬ ក៏ស្រាលជាង។

យ៉ាងណាមិញ គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ មានអញ្ញត្រកម្មផងដែរ ប្រសិនបើអ្នកនីតិបញ្ញត្តិបានចែងយ៉ាងច្បាស់ទុកជាមុនថា ច្បាប់ដែលនឹងចូលជាធរមានត្រូវតែមានអានុភាពប្រតិសកម្មបានន័យថា ត្រូវគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនងដែលកើតឡើងនៅមុនពេលច្បាប់ចូលជាធរមាន។

១.២.១.៥.ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌទម្រង់ ឬ ច្បាប់នីតិវិធី

ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌទម្រង់ ឬ ច្បាប់នីតិវិធីជាច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការរៀបចំប្រព័ន្ធតុលាការ សមត្ថកិច្ចតុលាការ នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ផ្លូវនៃបណ្តឹង ឬ ផ្លូវតវ៉ា ការអនុវត្តទោសអាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងអាជ្ញា និងអាជ្ញាយុកាលនៃទោស។

តាមគោលការណ៍ទូទៅ ក៏ដូចជាបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៦១២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដែរ ច្បាប់ទម្រង់ ឬ ច្បាប់នីតិវិធីត្រូវអនុវត្តភ្លាមៗ ពោលគឺគេត្រូវអនុវត្តច្បាប់ទម្រង់ ឬ ច្បាប់នីតិវិធីភ្លាមចាប់ពីពេលដែលច្បាប់នេះចូលជាធរមាន ទោះបីជាត្រូវអនុវត្តទៅលើបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តមុនពេលច្បាប់ចូលជាធរមានក៏ដោយ ហើយទោះបីជាច្បាប់ថ្មីអាចមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរជាងច្បាប់មុនក៏ដោយ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ការអនុវត្តភ្លាមៗនៃច្បាប់ទម្រង់ ឬ ច្បាប់នីតិវិធីពុំធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សុពលភាពនៃកិច្ចនីតិវិធីទាំងឡាយដែលត្រូវបានបំពេញរួចរាល់ ហើយស្របតាមច្បាប់ចាស់ទេ។

១.២.២.ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងលំហ

ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជានៅក្នុងលំហបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្ត ឬ ចាត់ទុកថាបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គោលការណ៍ដែនដីនៃការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌច្បាប់កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តទៅលើបទល្មើសទាំងឡាយដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ចំពោះដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា រួមបញ្ចូលទាំងលំហអាកាស និងសមុទ្រ ដែលមានចំណងចងភ្ជាប់នឹងដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ទីកន្លែងប្រព្រឹត្តបទល្មើសត្រូវបានចាត់ថាប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានៅពេលដែលអំពើណាមួយ នៃបទល្មើសនោះបានប្រព្រឹត្ត នៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

បទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងនាវាកម្ពុជាក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តទៅលើបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តនៅក្នុងនាវាដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរ ទោះបីជានាវានោះស្ថិតនៅទីណាក៏ដោយ។ បទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងនាវាបរទេសក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តទៅលើបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តនៅក្នុងនាវាបរទេស

ដែលអាជ្ញាធរកម្ពុជាបានទទួលការអនុញ្ញាតឲ្យពិនិត្យមើល ឬ ឲ្យចាប់នាវាតាមអំណាចនៃកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ។

បទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងអាកាសយានកម្ពុជាក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌច្បាប់កម្ពុជា ត្រូវអនុវត្តទៅលើបទល្មើសដែល ប្រព្រឹត្តនៅក្នុងអាកាសយានដែល ចុះបញ្ជីនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទោះបីជាអាកាសយាននោះស្ថិតនៅទីណាក៏ដោយ ។ ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាចំពោះអំពើដែលបានចាប់ផ្តើមប្រព្រឹត្តនៅកម្ពុជា។

ក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តទៅលើបុគ្គលគ្រប់រូបដែល ជាអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិម ដែលប្រព្រឹត្តនៅឯបរទេស ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌទាំងពីរដូចខាងក្រោមនេះ ត្រូវបានបំពេញះ

- បទល្មើសត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់កម្ពុជា និងតាមច្បាប់បរទេសផង
- អត្ថិភាពនៃបទល្មើស ត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយសេចក្តីសម្រេចជាស្ថាពររបស់តុលាការបរទេស ។

ការកំណត់បទល្មើសប្រព្រឹត្តដោយនីតិបុគ្គលការដាក់ឈ្មោះបទល្មើស ដែលប្រព្រឹត្តដោយនីតិបុគ្គលថាជាបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម ឬ បទលហុ ត្រូវកំណត់ដោយទណ្ឌកម្មដែលទទួលរងដោយរូបវន្តបុគ្គល ។

បទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិម ប្រព្រឹត្តដោយពលរដ្ឋខ្មែរក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌច្បាប់កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តទៅលើគ្រប់បទឧក្រិដ្ឋដែលប្រព្រឹត្តដោយពលរដ្ឋខ្មែរនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តទៅលើបទមជ្ឈិមដែលប្រព្រឹត្តដោយពលរដ្ឋខ្មែរ នៅក្នុងប្រទេសក្រៅណាមួយ ប្រសិនបើអំពើនោះត្រូវបានផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់នៃប្រទេសនោះផងដែរ។ បទបញ្ញត្តិទាំងនេះត្រូវអនុវត្តផងដែរ ទោះបីជាជនជាប់ចោទបានទទួលសញ្ជាតិខ្មែរក្រោយអំពើដែលចោទប្រកាន់នេះក៏ដោយ ។

ជនរងគ្រោះជាជនជាតិខ្មែរក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវបានអនុវត្តទៅលើគ្រប់បទឧក្រិដ្ឋ ដែលប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយពលរដ្ឋខ្មែរ ឬ ដោយជនបរទេសទៅលើជនរងគ្រោះ ដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរនៅក្នុងពេលដែលបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្ត។

ការធ្វើបណ្តឹងចោទប្រកាន់នៅក្នុងករណីដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ១៩ (បទឧក្រិដ្ឋឬបទមជ្ឈិមប្រព្រឹត្តដោយពលរដ្ឋខ្មែរ) និងមាត្រា ២០ (ជនរងគ្រោះជាជនជាតិខ្មែរ) នៃក្រមនេះ ការចោទប្រកាន់អាចប្រព្រឹត្តទៅបានតាមបណ្តឹងរបស់អយ្យការតែប៉ុណ្ណោះ។ ការចោទប្រកាន់ត្រូវតែមានបណ្តឹងពីជនរងគ្រោះ ឬ ពីសិទ្ធិវន្ត ឬ បណ្តឹងបរិហារជាផ្លូវការរបស់អាជ្ញាធរនៃប្រទេស ដែលជាទីកន្លែងដែលអំពើនោះបានប្រព្រឹត្ត។ សមត្ថកិច្ចដោយឡែកចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ដោយឡែកក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌច្បាប់កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តទៅលើបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយបើបទល្មើសនោះជាះ

១.បទល្មើសប្រឆាំងនឹងសុវត្ថិភាពនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

២.បទល្មើសក្លែងត្រាផ្លូវការនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

៣.បទល្មើសក្លែងរូបិយវត្ថុ និងធនបត្រជាតិ ដែលមានតម្លៃស្របច្បាប់នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

៤.ទល្មើសប្រឆាំងនឹងភ្នាក់ងារទូត ឬ កុងស៊ុលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៥.បទល្មើសប្រឆាំងនឹងទីតាំងទូត ឬ កុងស៊ុលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ការមិនចោទប្រកាន់ត្រួតគ្នា និងទោសពុំមានការចោទប្រកាន់ណាមួយអាចប្រព្រឹត្តប្រឆាំងនឹងបុគ្គលណាម្នាក់ដែលត្រូវបានជំនុំជម្រះជាស្ថាពរនៅឯបរទេសចំពោះអំពើល្មើសដដែល ហើយក្នុងករណីដែលមានការផ្តន្ទាទោសបុគ្គលនោះ បានបង្ហាញថាខ្លួនបានអនុវត្តទោសរបស់ខ្លួនរួចហើយ ឬ ក៏ទោសត្រូវបានរលត់ដោយការផុតអាជ្ញាយុកាល ។

ក្រមព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានយកគោលការណ៍ពីរយ៉ាងមកអនុវត្តគឺ គោលការណ៍ដែនដីនៃការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ក្នុងករណីដែលបទល្មើសបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងគោលការណ៍សញ្ជាតិនៃការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ប៉ុន្តែនៅក្នុងករណីដែលបទល្មើសបានប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ទោះបីជាក្រមព្រហ្មទណ្ឌពុំបានចែងពីតុលាការ ដែលត្រូវមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការវិនិច្ឆ័យសេចក្តីលើបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ នៅក្នុងករណីដូចបានរៀបរាប់ខាងលើក៏ដោយតែការកំណត់ពីសមត្ថកិច្ច នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ក៏នឹងនាំឲ្យតុលាការកម្ពុជាមានសមត្ថកិច្ចផងដែរ ក្នុងការវិនិច្ឆ័យទៅលើបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទាំងអស់នោះ។

នៅក្នុងការកំណត់អំពីការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជានៅក្នុងលំហ ដោយក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានធ្វើការបែងចែកជាករណីពីរយ៉ាងគឺៈ ករណីដែលបទល្មើសប្រព្រឹត្ត ឬ ចាត់ថាបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងករណីដែលបទល្មើសប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

និងនីតិវិធីអនុវត្តៈ

ដែនអនុវត្តនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌក្នុងដែនដីៈ ជាសិទ្ធិអធិបតេយ្យមួយទាក់ទងនៅក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ។ គេចែកដែនដីនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាពីរៈ បទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

១.២.២.១.គោលការណ៍ដែនដីនៃការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា

ជាការពិតណាស់ប្រទេសកម្ពុជាទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងផែនដីទីខ្នាត ១/១000 00 ធ្វើនៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៣៣-១៩៥៣ ហើយដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិនៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៦៣-១៩៦៩[៧]។

[៧] មាត្រា ២ រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឆ្នាំ១៩៩៣ ។

បទល្មើសមួយត្រូវចាត់ទុកថាបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នៅពេលដែលអំពើណាមួយនៃបទល្មើសនោះបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ តាមក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវចាត់ទុកថាបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា កាលបើបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្ត[៤]៖

- នៅក្នុងនាវាដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរទោះជានាវានោះស្ថិតនៅទីណាក៏ដោយ។
- នៅក្នុងអាកាសយានដែលបានចុះបញ្ជីនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទោះបីជាអាកាសយាននោះស្ថិតនៅទីណាក៏ដោយ។

ដូច្នេះ ការប្រព្រឹត្តបទល្មើសនៅលើនាវា ឬ អាកាសយានខាងលើត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់កម្ពុជា។ ក្រៅពីនេះមាត្រា ១៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌក៏ប្រគល់សមត្ថកិច្ចឲ្យច្បាប់កម្ពុជាជាបន្ថែមទៀត ចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងនាវាបរទេសហើយដែលអាជ្ញាធរកម្ពុជាបានទទួលការអនុញ្ញាតឲ្យពិនិត្យមើល ឬ ឲ្យចាប់តាមអំណាចនៃកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ។

បទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់របស់កម្ពុជា។ បទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នៅពេលដែលធាតុផ្សំនៃបទល្មើសទាំងអស់បានកើតឡើងនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬ ក៏នៅពេលដែលការផ្តើមគំនិត ឬ ការសមគំនិតបានកើតឡើងនៅលើដែនដីព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

អំពើផ្តើមគំនិត ឬ អំពើសមគំនិតដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមប្រព្រឹត្តនៅឯបរទេសក៏ត្រូវតែស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់របស់កម្ពុជាដែរ ក្នុងករណីដែលលក្ខខណ្ឌពីរយ៉ាងត្រូវបានបំពេញ ៖

- បទល្មើសត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់កម្ពុជាផង និងតាមច្បាប់បរទេសផង។
- អត្ថិភាពនៃបទល្មើស ត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយក្តីសម្រេចជាស្ថាពររបស់តុលាការបរទេស[៥] ។

បទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា៖ ជាគោលការណ៍គ្រឹះមួយនៅក្នុងនីតិព្រហ្មទណ្ឌ។

-ក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តទៅលើគ្រប់បទល្មើស និងបុគ្គលជាជនល្មើសទាំងអស់នៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា លើកលែងតែមាន សន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិបញ្ញត្តិខុសពីនេះ ។

-ដែនដីនេះ សំដៅដល់ដែនដីដែលស្ថិតនៅក្រោមអធិបតេយ្យភាពនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយរួមបញ្ចូលទាំងលំហអាកាស និងសមុទ្រ (មាត្រា ១២) ។ ហើយដែនដីក៏សំដៅដល់ស្ថានទូត ឬ ស្ថានកុងស៊ុលនៃព្រះរាជាណា

[៤] មាត្រា ១៤ និងមាត្រា ១៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

[៥] មាត្រា ១៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ចក្រកម្ពុជានៅបរទេស ប៉ុន្តែមិនមែនជាសមត្ថកិច្ចនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាទៀតឡើយ បើបទល្មើសនោះបានប្រព្រឹត្ត លើស្ថានទូត ឬ ស្ថានកុងស៊ុលបរទេស ។

សមភាពចំពោះមុខច្បាប់នៅក្នុងគោលការណ៍ដែនដីនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ គឺចង់សំដៅលើ។៖

- ការអនុវត្តបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តលើដែនដីកម្ពុជាៈ សំដៅដល់គ្រប់ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសទាំងអស់ ដែលបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយជនល្មើសក៏ប្រព្រឹត្តបទល្មើសលើ ទឹកដីកម្ពុជាដែរ ។
- ការអនុវត្តគ្រប់បទល្មើសទាំងអស់ និងគ្រប់បុគ្គលទាំងអស់បទល្មើសដែលចាត់ទុកថាបានប្រព្រឹត្តនៅ លើដែនដី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
- អំពើណាមួយនៃបទល្មើសបានប្រព្រឹត្តនៅលើដែនដី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (មាត្រា១៣ នៃក្រម ព្រហ្មទណ្ឌ))។

ឧទាហរណ៍៖ បទល្មើសឆបោកដែលជនល្មើសបានប្រើមធ្យោបាយឆបោកនៅលើទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប៉ុន្តែការប្រគល់ប្រាក់ ឬ ទ្រព្យសម្បត្តិតាមមធ្យោបាយឆបោក ធ្វើឡើងនៅក្រៅទឹកដីនៃរដ្ឋបរទេស ដូច្នេះយើងសង្កេត ឃើញថាធាតុផ្សំនៃបទល្មើសបានកើតឡើង ។

-បទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងនាវាកម្ពុជា (មាត្រា ១៤) សំដៅដល់នាវាដែលចុះបញ្ជីនៃប្រទេសកម្ពុជា។

-បទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងអាកាសយានកម្ពុជា (មាត្រា ១៦) អាកាសយានដែលចុះបញ្ជីនៅកម្ពុជា។

-បទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងនាវាបរទេស (មាត្រា១៥) ដែលអាជ្ញាធរកម្ពុជាបានទទួលការអនុញ្ញាតឲ្យ ពិនិត្យមើល ឬ ឲ្យចាប់ខ្លួន។

-បទល្មើសដែលមានអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតនៅលើដែនដីកម្ពុជា (មាត្រា ១៧)

១.២.២.២.ចំពោះបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីកម្ពុជា

សមត្ថកិច្ចនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាដោយឈរលើគោលការណ៍សញ្ជាតិ

-បទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីកម្ពុជាដោយពលរដ្ឋខ្មែរ ទោះបីទទួលបាន សញ្ជាតិខ្មែរក្រោយការប្រព្រឹត្ត បទល្មើសក៏ដោយ (មាត្រា.១៩)៖ អនុវត្តចំពោះគ្រប់បទឧក្រិដ្ឋ និងចំពោះបទមជ្ឈិមក្នុងករណីដែលបទមជ្ឈិមនោះត្រូវ បានផ្តន្ទាទោសផងដែរ ដោយច្បាប់នៃរដ្ឋបរទេសនោះ ។

-បទឧក្រិដ្ឋដែលមានជនរងគ្រោះជាជនជាតិខ្មែរ (មាត្រា.២០)

-លក្ខខណ្ឌ នៃការធ្វើបណ្តឹងចោទប្រកាន់ (មាត្រា.២១)៖ ដំណើរការនៃនីតិវិធីធ្វើឡើងតាមបណ្តឹងអយ្យការ ដែលការចោទប្រកាន់ត្រូវតែមានបណ្តឹងពីជនរងគ្រោះ ឬ ពីសិទ្ធិវន្ត ឬ បណ្តឹងបរិហារជាផ្លូវការរបស់អាជ្ញាធរនៃ

ប្រទេសដែលជាកន្លែងនៃអំពើនោះដែលបានប្រព្រឹត្ត ។

សមត្ថកិច្ចនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាចំពោះបទល្មើសឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងកម្ពុជា (មាត្រា.២២)៖

- បទល្មើសប្រឆាំងនឹងសុវត្ថិភាពនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
- បទល្មើសក្លែងត្រាផ្លូវការនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
- បទល្មើសក្លែងរូបិយវត្ថុ និងធនបត្រជាតិដែលមានតម្លៃស្របច្បាប់នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
- បទល្មើសប្រឆាំងនឹងភ្នាក់ងារការទូត ឬ កុងស៊ុលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
- បទល្មើសប្រឆាំងនឹងទីតាំងទូត ឬ កុងស៊ុលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

១.២.២.៣.ការកម្រិតនៃការអនុវត្តគោលការណ៍ដែនដី

គួរគូសបញ្ជាក់ផងដែរថា បើទោះបីជាក្រមព្រហ្មទណ្ឌពុំបានចែងអំពីករណីដែលមិនអាចអនុវត្តគោលការណ៍ដែនដីនៃការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ក៏ពិតមែន ក៏ច្បាប់អន្តរជាតិបានទទួលស្គាល់នូវអភ័យឯកសិទ្ធិ[១០] ចំពោះសិទ្ធិឯអគ្គរដ្ឋទូត និងភ្នាក់ងារទូត ព្រមទាំងក្រុមគ្រួសារផងដែរ។ អភ័យឯកសិទ្ធិនេះត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអនុសញ្ញានៃទីក្រុងវីយែន (Convention de Vienne) ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៦១[១១] ដែលជាហេតុនាំឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញាពុំអាចត្រូវបានដាក់ឲ្យដំណើរការបាននោះទេ កាលបើជនដែលមានអភ័យឯកសិទ្ធិទាំងនេះបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសនៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ករណីនេះមិនមែនជាមូលហេតុនៃការមិនខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌទេ ក៏ប៉ុន្តែ គឺគ្រាន់តែជាឧបសគ្គផ្នែកនីតិវិធីដែលមិនអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើការចោទប្រកាន់តាមច្បាប់របស់កម្ពុជាបានតែប៉ុណ្ណោះ។

ម៉្យាងវិញទៀត មាត្រា ៣១ នៃអនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែនស្តីពីទំនាក់ទំនងការទូត បានផ្តល់អភ័យឯកសិទ្ធិនៃសាលាជម្រះក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៃរដ្ឋដែលទទួលឲ្យទៅដល់ភ្នាក់ងារផងដែរ ។ ក្នុងន័យនេះសាលាជម្រះក្តីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាពុំមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីជំនុំជម្រះលើភ្នាក់ងារទូត ប្រចាំនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឡើយ ទោះបីជាជននេះបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស នៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាក៏ដោយ។ ក្រៅពីនេះមាត្រា ៣៧ នៃអនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែនស្តីពីទំនាក់ទំនងការទូតក៏បានផ្តល់នូវអភ័យឯកសិទ្ធិដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២៩ និងមាត្រា ៣១ នៃអនុសញ្ញាខាងលើដូចគ្នាដែរចំពោះ៖

- សមាជិកគ្រួសារនៃភ្នាក់ងារទូត លើកលែងតែករណីដែលសមាជិកគ្រួសារនៃភ្នាក់ងារទូតនោះ គឺជាពលរដ្ឋនៃរដ្ឋដែលទទួល។

[១០] អភ័យឯកសិទ្ធិ គឺជាមូលហេតុនៃការមិនដាក់ទោស (ទិទ្ធណ្ឌភាព) ដោយសារតែស្ថានភាពពិសេសចារឹនៃបទល្មើសនៅពេលដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសនោះ ដែលជាហេតុនាំឲ្យការចោទប្រកាន់ពីបទល្មើស មិនអាចធ្វើទៅបានឡើយ។

[១១] ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នលើអនុសញ្ញានៃទីក្រុងវីយែន ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៦១ ស្តីពីទំនាក់ទំនងការទូត នៅថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៦៥ និងបានចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី៣០ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៦៥។

- សមាជិកនៃបុគ្គលិករដ្ឋបាល និងបច្ចេកទេស[១២] (Members du personnel administrates ettechnique) សំដៅទៅលើសមាជិកនៃបុគ្គលិកដែលបម្រើការងារនៅក្នុងសេវាកម្មផ្នែករដ្ឋបាល និងបច្ចេកទេស (មាត្រា១ នៃអនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែនស្តីពីទំនាក់ទំនងការទូតចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ១៩៦១)។

១.២.២.៤.ករណីដែលបទល្មើសប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ទន្ទឹមគ្នានឹងគោលការណ៍ដែនដីនៃការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ក្រមព្រហ្មទណ្ឌក៏អនុវត្តគោលការណ៍សញ្ជាតិនៃការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែរ ពោលគឺច្បាប់កម្ពុជាមានសមត្ថកិច្ចអនុវត្តក្នុងករណីដែលជនល្មើស ឬ ជនរងគ្រោះមានសញ្ជាតិជាខ្មែរ កាលបើបទល្មើសបានប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬ ក៏ក្នុងករណីដែលមានការប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍របស់ប្រទេសកម្ពុជា ។

១.២.២.៥.គោលការណ៍សញ្ជាតិនៃការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា

ក្នុងករណីដែលជនល្មើសជាពលរដ្ឋខ្មែរ ដូចនេះច្បាប់កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តទៅលើគ្រប់បទឧក្រិដ្ឋទាំងអស់ដែលប្រព្រឹត្តដោយជននោះ។ ប្រសិនបើជាបទមជ្ឈិមវិញ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវយកអនុវត្តបាន លុះត្រាតែអំពើនោះត្រូវបានផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់នៃប្រទេសដែលបទល្មើសបានកើតឡើងផលដែរ[១៣]។ ក្នុងករណីដែលជនរងគ្រោះជាពលរដ្ឋខ្មែរ ច្បាប់កម្ពុជាត្រូវយកទៅអនុវត្តលើបទឧក្រិដ្ឋដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទោះបីជាជនល្មើសជាជនបរទេស ឬជាពលរដ្ឋខ្មែរក៏ដោយ[១៤]។

ក្នុងករណីទាំងពីរខាងលើនេះ ការចោទប្រកាន់អាចធ្វើទៅបានលុះត្រាតែមានបណ្តឹងជនរងគ្រោះ ឬ ពីសិទ្ធិវន្ត[១៥]ឬក៏បណ្តឹងបរិហារ[១៦] ជាផ្លូវការរបស់អាជ្ញាធរនៃប្រទេសដែលជាទីកន្លែងដែលអំពើនោះបានប្រព្រឹត្ត។ ការចោទប្រកាន់អាចប្រព្រឹត្តទៅបានតាមបណ្តឹងរបស់អង្គការអយ្យការតែប៉ុណ្ណោះ។

១.២.៣.ការអនុវត្តច្បាប់កម្ពុជាដោយសារការប៉ះពាល់ផលប្រយោជន៍កម្ពុជា

ក្រៅពីករណីខាងលើច្បាប់កម្ពុជាក៏មានសមត្ថកិច្ចអនុវត្តដែរ ប្រសិនបើបទល្មើសប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ដល់អធិបតេយ្យជាតិរបស់កម្ពុជា ទោះបីជាត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅឯបរទេសក៏ដោយមានដូចជា៖

- បទល្មើសប្រឆាំងនឹងសុវត្ថិភាពនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

[១២] សមាជិកនៃបុគ្គលិករដ្ឋបាលនិងបច្ចេកទេស (**Members du personnel administrative et technique**) សំដៅទៅលើសមាជិកនៃបុគ្គលិកដែលបម្រើការងារនៅក្នុងសេវាកម្មផ្នែករដ្ឋបាល និងបច្ចេកទេស (មាត្រា១ នៃអនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែនស្តីពីទំនាក់ទំនងការទូត ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៦១។

[១៣] មាត្រា ១៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

[១៤] មាត្រា ២០ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

[១៥] សិទ្ធិវន្ត គឺជាអ្នកមានសិទ្ធិណាមួយ អ្នកមានឧបនិស្ស័យនឹងអនុវត្តសិទ្ធិណាមួយ។

[១៦] បណ្តឹងបរិហារ គឺជាបណ្តឹងដែលមានគោលបំណងលាតត្រដាងពីអត្ថិភាពនៃបទល្មើសណាមួយ។

- បទល្មើសក្លែងត្រាផ្លូវការនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
- បទល្មើសក្លែងរូបិយវត្ថុ[១៧]និងធនបត្រជាតិដែលមានតម្លៃស្របច្បាប់នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
- បទល្មើសប្រឆាំងនឹងភ្នាក់ងារទូត[១៨] ឬ កុងស៊ុលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
- បទល្មើសប្រឆាំងទីតាំងទូត ឬ កុងស៊ុលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

១.៣.ការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដោយតុលាការ

ក្នុងន័យទូលាយ ការអនុវត្តច្បាប់នៃព្រហ្មទណ្ឌដោយតុលាការគឺសំដៅទៅលើរឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌទាំងមូលតែម្ដង ដែលពុំមែនជាកម្មវត្ថុនៃការសិក្សានៅពេលនេះទេ។ ដោយមានការផ្ដើមចេញពីគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាពខាងលើ គេសង្កេតឃើញមានបញ្ហាពិសេសមួយចំនួន ពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តច្បាប់នៃព្រហ្មទណ្ឌដោយតុលាការ ដែលសរុបមកមានចំនួនពីរ សំខាន់ៗគឺ ៖

- នៅពេលដែលមានបទល្មើសមួយកើតមានឡើង សម្រាប់ចៅក្រមត្រូវរកអត្ថបទច្បាប់ពាក់ព័ន្ធដើម្បីយកមកអនុវត្តលើបទល្មើសនោះ ។ ប្រតិបត្តិការបែបនេះគេឲ្យឈ្មោះថា ការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើស។
- ឧបមាថា ច្បាប់ដែលត្រូវយកមកអនុវត្តមានអានុភាពគតិយុត្តយ៉ាងត្រឹមត្រូវហើយ ក៏ប៉ុន្តែអាចមានបញ្ហាចោទឡើងត្រង់ថា តើអត្ថបទច្បាប់នោះពិតជាស៊ីសង្វាក់ទៅនឹងអំពើដែលបានកើតឡើងហើយ ឬ នៅ? នៅក្នុងករណីបែបនេះ ចៅក្រមត្រូវធ្វើការបកស្រាយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ក៏ប៉ុន្តែគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាពតម្រូវឲ្យចៅក្រមធ្វើការបកស្រាយ យ៉ាងតឹងរឹងបំផុត។

១.៣.១.ការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើស

ការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើស ទាមទារត្រូវឲ្យមានបែបបទមួយចំនួនជាចាំបាច់។ ក៏ប៉ុន្តែជួនកាលចំពោះប្រតិបត្តិការនេះត្រូវជួបប្រទះនឹងការលំបាកខ្លះ ដោយហេតុថាគេអាចវាយតម្លៃកំណត់លើអំពើមួយថាជាបទល្មើសយ៉ាងច្រើនបានដែរ។ ការវាយតម្លៃបទល្មើសត្រូវទាមទារឲ្យមានបែបបទដូចបានកំណត់ដូចនេះ។

១.៣.១.១.បែបបទផ្សេងៗនៃការវាយតម្លៃបទល្មើស

ការទាមទារឲ្យមានធាតុផ្សំនីត្យានុកូលដែលកំណត់ក្នុងច្បាប់ពិតប្រាកដមែន។ ដោយសារតែគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាពដែលបានកំណត់ថា គ្មានច្បាប់ គ្មានបទល្មើស។ ដែលបានជម្រុញឲ្យចៅក្រមត្រូវធានាថា អំពើដែលបានចោទប្រកាន់ពិតជាបានចោទប្រកាន់ពិតជាបទល្មើសដែលមានកំណត់នៅក្នុងច្បាប់ពិតប្រាកដមែន។ ឬ ក៏គេអាចនិយាយបានម្យ៉ាងទៀតបានថា ចំពោះចៅក្រមត្រូវពិនិត្យពិច័យ និងឲ្យឈ្មោះអំពើល្មើសទាំងអស់នោះ។

---

[១៧] រូបិយវត្ថុ សំដៅលើ ប្រាក់ លោហៈ ក្រដាស មូលប្បទានបត្រ ឬជាមធ្យាបាយលៃលកផ្សេងទៀតដែលអនុញ្ញាត ឲ្យធ្វើប្រតិបត្តិការជំនួញ។

[១៨] ភ្នាក់ងារ សំដៅទៅលើ ប្រមុខនៃបេសកកម្ម (ជនដែលរដ្ឋមួយប្រគល់ភារកិច្ចឲ្យបំពេញបេសកកម្មការទូតដូចជាអគ្គរដ្ឋទូត) ឬ សមាជិកនៃបុគ្គលិកការទូត (សមាជិកនៃបុគ្គលិកការទូត គឺជាសមាជិកដែលមានគុណសម្បត្តិជាអ្នកការទូត)ផ្អែកតាមមាត្រា១ នៃអនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែនស្ដីពីទំនាក់ទំនងការទូត ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែមេសាឆ្នាំ ១៩៦១។

ចៅក្រមត្រូវចោទសួរខ្លួនឯងច្បាស់ថា តើអំពើនោះជាបទល្មើសដែរឬទេ? ប្រសិនបើជាបទល្មើស តើបទល្មើសនេះមានឈ្មោះអ្វីដែរ? តើអត្ថបទច្បាប់និងរបបគតិយុត្តណាដែលត្រូវយកមកអនុវត្ត? ប្រតិបត្តិការទាំងនេះមានឈ្មោះថា ការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើស ។

ឧទាហរណ៍៖ បុរសម្នាក់ឈ្មោះ **ក** បានយកដៃរបស់ខ្លួនទៅស្ទាបនៅសុដន់របស់នារីម្នាក់ នៅខណៈពេលដែលនាងកំពុងតែឈរមើលការប្រគុំតន្ត្រី និងធ្វើឲ្យនាងមានការភ្ញាក់ផ្អើលយ៉ាងខ្លាំង។ នៅក្នុងការពិនិត្យទៅលើអំពើនេះ គេអាចធ្វើការវាយតម្លៃកំណត់បានថា៖ អំពើរបស់បុរស **ក** គឺជាបទប្រទូស្តកេរខ្មាស។

ដូចនេះនៅក្នុងនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី នៅពេលមានស្ថានភាពណាមួយកើតឡើង គេត្រូវពិនិត្យពិច័យថា តើជាកិច្ចសន្យាដែរឬ ទេ? ហើយជាកិច្ចសន្យា តើកិច្ចសន្យានោះមានឈ្មោះអ្វី? ជាកិច្ចសន្យាលក់[១៩] ឬ ជាកិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម[២០]។ ចំណែកឯនៅក្នុងនីតិព្រហ្មទណ្ឌវិញក៏ដូចគ្នាដែរនៅពេលមានបុគ្គលម្នាក់ឆក់យកខ្សែករបស់បុគ្គលម្នាក់ទៀតនៅតាមដងផ្លូវសារធារណៈ គេត្រូវវាយតម្លៃកំណត់ថាជាបទល្មើសមានឈ្មោះអ្វី? ជាអំពើលួច ឬ ក៏ជាអំពើលួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា។

នៅក្នុងនីតិព្រហ្មទណ្ឌ ការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើសគឺពិតជាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ក៏ដោយសារតែគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាពដែលបានកំណត់ថា គ្មានច្បាប់ គ្មានបទល្មើស។ ដូច្នេះចៅក្រមត្រូវបានកំណត់ឲ្យបានច្បាស់នូវច្បាប់ណាដែលត្រូវយកមកអនុវត្ត ចំពោះករណីមួយដែលត្រូវបានកំណត់យ៉ាងត្រឹមត្រូវថាជាបទល្មើស។

ដើម្បីពិនិត្យទៅលើអត្ថិភាពនៃបទល្មើស និងដើម្បីវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើស គេត្រូវតែធ្វើការពិចារណាទៅលើពេលវេលាដែលអំពើនោះបានកើតឡើង។ ហេតុដូច្នេះ គ្រប់ការធ្វើអន្តរាគមន៍ក្រោយៗ មកទៀតជាលក្ខណៈសម្ភារៈក្តី ឬជាលក្ខណៈគតិយុត្តក្តី មិនអាចមានឥទ្ធិពលអ្វីទៅលើអត្ថិភាពនៃបទល្មើស និងទៅលើការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើសបានឡើយ។ ដូច្នេះ **ការស្តាយក្រោយសកម្ម**[២១] របស់ចារីនៃបទល្មើសមិនអាចធ្វើឲ្យបទល្មើសត្រូវតែលុបបាត់បានទៅ។ ចំពោះការស្តាយក្រោយសកម្ម គឺជាសកម្មភាពរបស់ចារី ដែលមានកម្មវត្ថុត្រឹមតែលុបបំបាត់ចោលនូវផលវិបាកផ្សេងៗដែលកើតចេញពីអំពើរបស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ។

---

[១៩] កិច្ចសន្យាលក់ សំដៅទៅលើកិច្ចសន្យាមួយដែលភាគីម្ខាងហៅថា អ្នកលក់មានករណីយកិច្ចត្រូវផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬសិទ្ធិផ្សេងទៀតលើទ្រព្យសម្បត្តិឲ្យទៅភាគីម្ខាងទៀតហៅថា អ្នកទិញ ហើយអ្នកទិញមានករណីយកិច្ចត្រូវចេញថ្លៃជាប្រាក់ឲ្យអ្នកលក់ (មាត្រា ៥១៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី)។

[២០] ប្រទានកម្ម សំដៅទៅលើកិច្ចសន្យាមួយ ដែលត្រូវមានអានុភាព ដោយភាគីម្ខាងបង្ហាញឆន្ទៈផ្តល់ទៅឲ្យភាគីម្ខាងទៀតនូវទ្រព្យសម្បត្តិដោយមិនយកថ្លៃ ហើយភាគីម្ខាងទៀតយល់ព្រមទទួល (មាត្រា ៥៦៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី)។

[២១] ការស្តាយក្រោយសកម្ម គឺជាសកម្មភាពរបស់បុគ្គលម្នាក់ក្នុងការខិតខំប្រឹងប្រែងលុបលាងអានុភាពនៃបទល្មើស បន្ទាប់ពីបានសម្រេចបទល្មើសរួចរាល់ហើយ។

ឧទាហរណ៍ ៖

-ចោរម្នាក់បានលួចយកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជនរងគ្រោះ ហើយប្រគល់វត្ថុនោះឲ្យទៅម្ចាស់ដើមវិញ។ នេះគឺជាការស្តាយក្រោយសកម្ម។ បទល្មើសបានកើតឡើងរួចបាត់ទៅហើយ នៅពេលដែលចោរបានដកហូតយកទ្រព្យសម្បត្តិនោះពីជនរងគ្រោះ។

-បុគ្គលម្នាក់បានវាយជនរងគ្រោះឲ្យមានរបួស ហើយក៏បានជួយដឹកជញ្ជូនជនរងគ្រោះទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ និងចេញសោរហ៊ុយព្យាបាលរបួសជនរងគ្រោះ។ នេះគឺជាការស្តាយក្រោយសកម្ម ក៏ប៉ុន្តែបទហិង្សាដោយចេតនាបានកើតឡើងរួចបាត់ទៅហើយ។

ចំពោះអំពើលួច បទល្មើសនៅតែមានជាដដែល ទោះបីជាក្រោយពីបានលួចវត្ថុរួចហើយ ជនល្មើសបែរជាមានសិទ្ធិទទួលវត្ថុនោះតាមសន្តតិកម្ម[២២] ពីជនរងគ្រោះក៏ដោយ។

នៅពេលដែលបទល្មើសមួយបានកើតឡើងអង្គការអយ្យការជាអ្នកចោទប្រកាន់ដោយបង្ហាញពីលក្ខណៈឈ្មោះរបស់អំពើថាតើជាបទល្មើសអ្វី។ នៅពេលដែលសំណុំរឿងត្រូវបានបញ្ជូនមកដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរ ឬ ចៅក្រមជំនុំជម្រះ ចៅក្រមនៅតែអាចកំណត់ឈ្មោះបទល្មើសផ្សេងទៅវិញបាន បើសិនជាចៅក្រមយល់ឃើញថាជាការត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ជាង យោងតាមការបកស្រាយមាត្រា១២៥ និងមាត្រា៣៤៨ កថាខណ្ឌទី១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

១.៣.១.២.ការលំបាកក្នុងការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើស

ជាគោលការណ៍ ការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើសមិនសូវចោទជាបញ្ហាស្មុគស្មាញប៉ុន្មានឡើយ ពីព្រោះថាបទល្មើសនីមួយៗ មានវិស័យដាច់ដោយឡែកៗពីគ្នា។ ប៉ុន្តែជួនកាល ការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើសចោទជាបញ្ហា

លំបាកខ្លះៗដែរ ព្រោះអំពើមួយចាត់ទុកបទល្មើសច្រើនប្រភេទបាន។ ការលំបាកនេះអាចដោះស្រាយបានប្រសិនបើច្បាប់បានកំណត់យ៉ាងច្បាស់ អំពីធាតុផ្សំនីមួយៗ នៃបទល្មើស។ ពេលខ្លះអំពើមួយអាចឲ្យគេកំណត់ថាជាបទល្មើសច្រើនប្រភេទបាន។

ឧទាហរណ៍៖ ប្រសិនបើមនុស្សម្នាក់ស្លាប់ បន្ទាប់ពីបានទទួលការរងរបួសដោយសារមុខកាំបិត គេអាចកំណត់បានថាជាបទឃាតកម្ម ឬ ជាបទហិង្សាដោយចេតនា (បណ្តាលឲ្យស្លាប់) ។ ក្នុងករណីខាងលើ គេត្រូវពិនិត្យមើលទៅលើធាតុផ្សំអត្តនោម័តរបស់ចារីថា តើចារីពុំមានចេតនាសម្លាប់ ឬ មានចេតនាគ្រាន់តែធ្វើឲ្យរងរបួសប៉ុណ្ណោះ។ ប្រសិនបើចារីពុំមានចេតនាសម្លាប់មនុស្សទេ អំពើល្មើសគឺគ្រាន់តែជាបទ **ហិង្សាដោយចេតនាមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារមរណភាពនៃជនរងគ្រោះ** ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ទោសពន្ធនាគារពី ៧ ឆ្នាំ រហូតដល់ ១៥ ឆ្នាំ តាមមាត្រា ២២៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើរកឃើញថា ចារីមានចេតនាសម្លាប់ជនរងគ្រោះវិញ អំពើរបស់ជនល្មើស

[២២] **សន្តតិកម្ម** គឺជាការផ្ទេរសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់មតកជន (អ្នកស្លាប់) ទៅឲ្យសន្តតិជន (ឧទាហរណ៍ ៖ កូន) ម្នាក់ ឬច្រើននាក់តាមឆន្ទៈ ឬ តាមច្បាប់។

គឺជាបទឃាតកម្ម ឬ ជាបទឃាតកម្មគិតទុកជាមុន ដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ១៩៩ (ទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១០ ឆ្នាំ ទៅ ១៥ ឆ្នាំ) ឬ ក៏តាមមាត្រា ២០០ (ទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត) នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

មានពេលខ្លះទៀត ការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើសមិនអាចធ្វើទៅបានទេ ដោយសារហេតុថា បទល្មើសមួយជាលទ្ធផលនៃបទល្មើសមួយទៀតដែលបានប្រព្រឹត្ត។

ឧទាហរណ៍៖ ជនដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើលួច មិនអាចឲ្យគេធ្វើការចោទប្រកាន់អំពើលួចផង និងពីបទទទួលផលចោរកម្មផងបានទេ។ ចោរពុំមែនជាអ្នកទទួលផលចោរកម្មទេ។

ក្នុងករណីមួយចំនួនទៀត អំពើមានតែមួយប៉ុណ្ណោះតែបានរំលោភបំពានច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាច្រើនប្រភេទដែលនាំឲ្យមានការវាយតម្លៃកំណត់ថាជាបទល្មើសច្រើនប្រភេទដែរ។

ឧទាហរណ៍៖ ជនម្នាក់ដែលឆបោកគេ ហើយប្រើប្រាស់ឯកសារក្លែងក្លាយដើម្បីធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះមានជំនឿលើខ្លួន។ នេះគឺជា **បទឆបោក** តាមន័យនៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ហើយក៏មានធាតុផ្សំនៃ **បទក្លែងបន្លំឯកសារ** ផងដែរនៅក្នុងអំពើ ឆបោកខាងលើ។ ក្នុងករណីខាងលើនេះ ជម្រើសមានពីរយ៉ាងគឺ[២៣]៖

-ចោទប្រកាន់តែអំពើ **បទឆបោក** ប៉ុណ្ណោះ ពីព្រោះថាការក្លែងបន្លំឯកសារគ្រាន់តែធ្វើឡើង ដើម្បីឆបោកជនរងគ្រោះ។

-ចោទប្រកាន់អំពី **បទឆបោក** ផង និងពី **បទក្លែងបន្លំឯកសារ** ផង។

ទន្ទឹមនឹងនេះផងដែរ ប្រសិនបើអំពើតែមួយបង្កឲ្យជនរងគ្រោះខ្លះរងរបួស និងបង្កឲ្យជនរងគ្រោះខ្លះទៀតទទួលមរណភាព គេចាត់ទុកថាមានបទល្មើសច្រើនកើតឡើងនៅពេលនោះ។ ជាទូទៅគេពិនិត្យទៅលើចេតនារបស់ចារីមានន័យថា ប្រសិនបើចារីមានចេតនាច្រើន នឹងនាំឲ្យមានបទល្មើសច្រើន ប្រសិនបើចារីមានចេតនាតែមួយ គេវាយតម្លៃថាមានបទល្មើសតែមួយប៉ុណ្ណោះ។

ឧទាហរណ៍៖ បើចារីបានគប់គ្រាប់បែក ដោយមានចេតនាបង្កឲ្យមានមនុស្សរងរបួសផង ព្រមទាំងបង្កឲ្យមានការខូចខាតសម្ភារៈផង គេកំណត់ថាមានបទល្មើសត្រួតគ្នាបានកើតឡើង។

នៅពេលដែលអំពើតែមួយទទួលបាននូវការវាយតម្លៃថា ជាបទល្មើសពីរយ៉ាងផ្សេងគ្នា បទល្មើសទាំងពីរនេះគឺជាបទល្មើសត្រួតគ្នា តាមមាត្រា ១៣៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។ មាត្រា ១៣៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា មានបទល្មើសត្រួតគ្នា កាលបើបទល្មើសមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្តដោយបុគ្គលម្នាក់ មុនពេលដែលបុគ្គលនេះត្រូវជំនុំជម្រះជាស្ថាពរចំពោះបទល្មើសមួយផ្សេងទៀត។

---

[២៣] តាមការអនុវត្តនៅតុលាការនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា កន្លងមក អំពីបែបបទនេះ ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសចំនួនពីរ គឺបទឆបោក និងបទក្លែងបន្លំឯកសារ ឬប្រើប្រាស់ឯកសារក្លែងបន្លំ។

ឧទាហរណ៍៖ ជនស្រវឹងស្រាម្នាក់បានជេរប្រមាថអ្នកជិតខាងខ្លួនយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ហើយបានវាយកម្ទេចទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកជិតខាងនោះថែមទៀត។ ក្នុងករណីបែបនេះ បទល្មើសត្រួតគ្នាមានពីរគឺ បទជេរប្រមាថជាសាធារណៈ និងបទធ្វើឲ្យខូចខាតដោយចេតនា។

ជាងនេះទៅទៀត ក្នុងករណីខ្លះ អំពើជាសម្ភារៈតែមួយក៏អាចបណ្ដាលឲ្យមានបទល្មើសត្រួតគ្នាបានដែរ។

ឧទាហរណ៍៖

-ជនល្មើសម្នាក់បានកាន់កាំភ្លើងដើម្បីយកទៅសម្លាប់មនុស្សម្នាក់។ អំពើនេះបង្កើតជាបទល្មើសពីរគឺ បទយកអាវុធតាមខ្លួនដោយគ្មានការអនុញ្ញាត និងបទឃាតកម្ម។

-ជនល្មើសបានបោលគ្រាប់បែកមួយគ្រាប់ទៅក្នុងហាងទំនិញមួយ ហើយធ្វើឲ្យមនុស្សមានរបួស និងខូចខាតសម្ភារៈក្នុងហាងទំនិញ។ អំពើនេះបានបង្កើតជាបទល្មើសពីរគឺ ការប៉ុនប៉ងឃាតកម្មគិតទុកជាមុន និងបទធ្វើឲ្យខូចខាតដោយចេតនា[២៤] ។

ការលំបាកក្នុងការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើសក៏កើតមានផងដែរ នៅពេលដែលមានការភាន់ច្រឡំក្នុងការវាយតម្លៃបទល្មើស។ **ឧបមាថា** បុគ្គលម្នាក់ត្រូវបានវិនិច្ឆ័យទោស ដោយសារបានប្រព្រឹត្តអំពើណាមួយដែលចៅក្រមវាយតម្លៃកំណត់ថាជាបទល្មើសឈ្មោះ**ក**។ បន្ទាប់មកគេសង្កេតឃើញថា អំពើខាងលើត្រូវតែវាយតម្លៃកំណត់ជាបទល្មើសឈ្មោះ **ខ** វិញ។

ឧទាហរណ៍៖

-ជនម្នាក់ត្រូវបានចោទប្រកាន់ និងដាក់ទោសពីបទទទួលផលចោរកម្ម។ ក្រោយមកទើបគេរកឃើញថា បុគ្គលនោះបានប្រព្រឹត្តអំពើលួចតែម្ដង មិនមែនជាការទទួលផលចោរកម្មទេ។

-ជនម្នាក់ត្រូវបានតុលាការផ្ដន្ទាទោសពីបទមនុស្សឃាតដោយអចេតនា។ ប៉ុន្តែក្រោយមកគេរកឃើញថា ជននោះបានសម្លាប់មនុស្សដោយចេតនាទៅវិញ។

ក្នុងករណីដែលមានការវាយតម្លៃកំណត់បទល្មើស ដោយភាន់ច្រឡំបែបនេះ គោលការណ៍ដែលត្រូវយកមកអនុវត្តគឺថា ជនម្នាក់ដែលត្រូវចោទប្រកាន់ពីអំពើណាមួយ ហើយដែលត្រូវបានតុលាការសម្រេចសេចក្ដីជាស្ថាពររួចហើយ ពុំអាចត្រូវគេចោទប្រកាន់ជាថ្មីម្ដងទៀតទៅលើអង្គហេតុដដែលនោះបានទេ (គោលការណ៍មិនអាចជំនុំជម្រះ

[២៤] អំពើខាងលើក៏អាចត្រូវផ្ដន្ទាទោសតាមមាត្រា ៧៥ នៃច្បាប់ស្ដីពីការប្រឆាំងនឹងភេរវកម្ម ដែលត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៧០៧/០១៨ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧(ការបញ្ជូន ការដាក់ ការបាញ់ ឬការធ្វើឲ្យផ្ទុះ គ្រឿងផ្ទុះ ឬគ្រឿងប្រល័យនៅកន្លែងសាធារណៈ) កាលបើមានធាតុផ្សំគ្រប់គ្រាន់តាមមាត្រានេះ។ មាត្រា ៧៥ នៃច្បាប់ស្ដីពីការប្រឆាំងនឹងភេរវកម្ម ផ្ដន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២០ឆ្នាំ ដល់ ៣០ឆ្នាំ ឬអស់មួយជីវិត។

ពីរដងលើរឿងក្តីតែមួយ[២៥])។ ក៏ប៉ុន្តែ ការចោទប្រកាន់ដោយផ្អែកលើអង្គហេតុដដែល អាចធ្វើបានចំពោះបុគ្គលដទៃទៀតដែលពុំទាន់ត្រូវបានកាត់សេចក្តីមានដូចជា សហចារី អ្នកសមគំនិត ជាដើម។

១.៣.២.ការបកស្រាយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌយ៉ាងតឹងរឹង

នៅក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ចៅក្រមត្រូវតែធ្វើការបកស្រាយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌយ៉ាងតឹងរឹង។ មាត្រា១៣៦ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៣ បានចែងថា៖ ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញមានសមត្ថកិច្ចធានាការពារគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញបកស្រាយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តនិងព្រឹទ្ធសភាបានពិនិត្យចប់សព្វគ្រប់ហើយ។

ដោយយោងតាមបទបញ្ញត្តិខាងលើ ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ជាអ្នកបកស្រាយច្បាប់រួមបញ្ចូលទាំងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌផង។ ជាការពិតណាស់ថា ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញមានសមត្ថកិច្ចបកស្រាយច្បាប់ នេះជាប្រការដែលមិនអាចប្រកែកបានទេ ប៉ុន្តែតុលាការក៏មានសមត្ថកិច្ចបកស្រាយព្រហ្មទណ្ឌផងដែរ ក្នុងន័យយកច្បាប់មកអនុវត្តលើរឿងក្តីណាមួយដែលខ្លួនកំពុងតែពិនិត្យដោះស្រាយ ។ ពេលខ្លះ ដើម្បីអាចដោះស្រាយវិវាទណាមួយបានចៅក្រមចាំបាច់ត្រូវតែធ្វើការបកស្រាយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ។ ក្នុងករណីដូចនេះ ចៅក្រមពុំបានរំលោភបំពានលើសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញទេ។ ការបកស្រាយច្បាប់ដោយក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ធ្វើឡើងតាមការស្នើសុំដាក់លាក់ក្រៅក្របខណ្ឌវិវាទ ហើយតុលាការគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ដាច់ខាតត្រូវតែគោរពតាម។ ចំណែកឯការបកស្រាយច្បាប់ដោយតុលាការមានគោលដៅតែមួយគត់ គឺធ្វើយ៉ាងណាអនុញ្ញាតឲ្យចៅក្រមអាចដោះស្រាយវិវាទណាមួយបានតែប៉ុណ្ណោះ។ មាត្រា៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់អំពីលទ្ធភាពនៃការបកស្រាយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដោយចៅក្រម។ បទបញ្ញត្តិនេះមានខ្លឹមសារដូចតទៅ៖ ក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ច្បាប់ត្រូវបកស្រាយយ៉ាងតឹងរឹង។ ចៅក្រមមិនអាចពង្រីកវិសាភាពអនុវត្ត ឬ ប្រព្រឹត្តតាមសទិសភាព[២៦] បានឡើយ។ ក្នុងការអនុវត្តភារកិច្ចបកស្រាយច្បាប់ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទ ចៅក្រមត្រូវគោរពគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាព ដោយត្រូវបកស្រាយច្បាប់យ៉ាងតឹងរឹងបំផុតបានសេចក្តីថា ចៅក្រមពុំមានសិទ្ធិក្នុងការពន្លាតដែនអនុវត្តនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌទៅលើស្ថានភាពទាំងឡាយណាដែលច្បាប់ពុំបានសំដៅដល់ឡើយ។

ក្នុងការបកស្រាយច្បាប់ជាទូទៅ ចៅក្រមប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្របីយ៉ាង៖

[២៥] គោលការណ៍ខាងលើដែលគេហៅម្យ៉ាងទៀតថា " Non bis in idem" មានចែងក្នុងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ។ មាត្រា ១៤ កថាខណ្ឌទី៧ បញ្ញត្តិថា៖ យោងទៅតាមទម្រង់ការច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៃប្រទេសនីមួយៗ គេមិនអាចយកជនណាម្នាក់ទៅកាត់ទោសសាជាថ្មីចំពោះបទល្មើសដែលសាមីជនបានទទួលទណ្ឌកម្ម ឬបានទទួលការលើកលែងទោសរួចទៅហើយទេ។ តាមក្រមព្រហ្មទណ្ឌត្រង់មាត្រា ២៣ ចែងអំពីការមិនចោទប្រកាន់ត្រួតគ្នា និងទោសថា៖ ពុំមានការចោទប្រកាន់ណាមួយអាចប្រព្រឹត្តប្រឆាំងនឹងបុគ្គលណាម្នាក់ ដែលត្រូវបានជំនុំជម្រះ។

[២៦]ជាស្ថាពរនៅឯបរទេស ចំពោះអំពើល្មើសដដែល ហើយក្នុងករណីដែលមានការផ្តន្ទាទោស បុគ្គលនោះបានបង្ហាញថាខ្លួនបានអនុវត្តទោសរបស់ខ្លួនរួចហើយ ឬក៏ទោសត្រូវបានរលត់ដោយការផុតអាជ្ញាយុកាល។

- ការបកស្រាយតាមអក្សរសាស្ត្រ៖ ការបកស្រាយដោយផ្អែកទៅលើពាក្យពេចន៍ ឃ្លាឃ្លោងរបស់ច្បាប់។
- ការបកស្រាយតាមប្រវត្តិនៃការធ្វើច្បាប់៖ ការបកស្រាយដោយផ្អែកលើអ្វីដែលត្រូវបានជជែកវែកញែកក្នុងពេលធ្វើច្បាប់ ដើម្បីឲ្យបានដឹងឆន្ទៈពិតប្រាកដរបស់អ្នកនីតិបញ្ញត្តិ។
- ការបកស្រាយតាមសទិសភាព៖ ការបកស្រាយដោយវិធីប្រៀបធៀប ឬ តាមន័យដូច។

ចំពោះច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ចៅក្រមត្រូវធ្វើការបកស្រាយដោយ៖

បំភ្លឺអត្ថបទច្បាប់នៅចំពោះមុខអត្ថបទច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលមិនសូវច្បាស់លាស់ ឬ ក៏មានអត្ថន័យគួរឲ្យមន្ទិលសង្ស័យ ចៅក្រមត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងរកឲ្យឃើញនូវអត្ថន័យពិតប្រាកដរបស់ច្បាប់ ដោយពិនិត្យឡើងវិញនូវស្មារតីពិតប្រាកដរបស់អ្នកនីតិបញ្ញត្តិ តាមរយៈការពិចារណាលើការពិភាក្សារបស់អ្នកនីតិបញ្ញត្តិក្នុងពេលរៀបចំអនុម័តច្បាប់នោះ (បកស្រាយតាមប្រវត្តិនៃការធ្វើច្បាប់) ឬ ដោយធ្វើការវិភាគលើច្បាប់តាមលក្ខណៈសមស្រប និងប្រកបដោយវិចារណញ្ញាណ។ ល្គឹកណាមិនច្បាស់លាស់ក្តី ឬ ភាពមន្ទិលសង្ស័យក្តីនៅតែមិនអាចបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់លាស់បានចៅក្រមត្រូវតែគោរពតាមបទបញ្ញត្តិ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញត្រង់មាត្រា ៣៨ កថាខណ្ឌទី ៧ ដែលកំណត់ថា៖ វិមតិសង្ស័យត្រូវបានជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ[២៧]។

ជាទូទៅ ការបកស្រាយច្បាប់តឹងរឹងគឺសំដៅទៅលើការបកស្រាយតាមអក្សរសាស្ត្រ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីមួយចំនួន ការបកស្រាយច្បាប់តឹងរឹងពុំមានន័យថាត្រូវបកស្រាយតាមពាក្យពេចន៍របស់ច្បាប់មួយរយភាគរយទេ។ នៅពេលខ្លះទោះបី ជាពាក្យពេចន៍មានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ក៏ដោយ ក៏ប៉ុន្តែពុំមែនជាគោលដៅរបស់អ្នកនីតិបញ្ញត្តិទេ។

- **អនុលោមច្បាប់ទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែង**

នៅពេលដែលច្បាប់ត្រូវបានតាក់តែង និងអនុម័តរួចមក ច្បាប់មានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ ហើយពុំទាមទារឲ្យមានការខិតខំបកស្រាយច្បាប់ពីសំណាក់ចៅក្រមឡើយ។ ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីពេលវេលាយ៉ាងយូរបានកន្លងផុតទៅ សង្គមក៏បានវិវត្តទៅរកស្ថានភាពមួយដែលគេពុំអាចធ្វើការប៉ាន់ស្មានដល់នៅខណៈពេលដែលច្បាប់ត្រូវបានបង្កើតឡើង។ ដូច្នេះការលួចក្នុងសម័យមុនសំដៅជាពិសេសទៅលើការចាប់យកទ្រព្យរបស់អ្នកដទៃ ដោយគ្មានការយល់ព្រមពីម្ចាស់ទ្រព្យ។ លុះនៅពេលដែលសង្គមចេះតែវិវត្តទៅមុខមនុស្សក៏ចេះប្រើប្រាស់ភ្លើងអគ្គិសនី៖

---

[២៧] បញ្ញត្តិ "វិមតិសង្ស័យត្រូវបានជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ" អាចត្រូវបានយកមកអនុវត្តក្នុងករណីពីរយ៉ាង៖
- ច្បាប់ដែលកំណត់អំពើណាមួយថាជាបទល្មើសមានភាពមិនច្បាស់លាស់ បង្កឲ្យមានមន្ទិលសង្ស័យ៖ នេះគឺជាការសង្ស័យលើច្បាប់។
- ភស្តុតាងដែលដាក់បន្ទុកលើជនជាប់ចោទមិនបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា ជនជាប់ចោទបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសយ៉ាងពិតប្រាកដទេ ពោលគឺបង្កនូវមន្ទិលសង្ស័យសម្រាប់ចៅក្រម៖ នេះគឺជាការសង្ស័យលើអង្គហេតុ។

តើគេអាចលួចភ្លើងអគ្គិសនីបានដែរឬទេ? ចៅក្រមមានតួនាទីសម្របសម្រួលអនុលោមច្បាប់ទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងដែលបានកើតឡើង ដោយបញ្ជាក់ថាភ្លើងអគ្គិសនីគឺជាទ្រព្យសម្បត្តិ ហើយអាចធ្វើជាកម្មវត្ថុនៃអំពើលួចបាន[២៨] ។ ហេតុនេះហើយ ចំពោះការបកស្រាយច្បាប់យ៉ាងតឹងរឹងពុំមែនមានន័យថា ច្បាប់ត្រូវតែបកស្រាយដោយកំណត់នូវដែនអនុវត្តច្បាប់តែត្រឹមលើស្ថានភាពទាំងឡាយណាដែលអ្នកនីតិបញ្ញត្តិ នៅជំនាន់នោះអាចប៉ាន់ស្មានដល់ប៉ុណ្ណោះទេ ដូចជាករណីនៃការបកស្រាយច្បាប់ទាក់ទងនឹងអំពើលួចអគ្គិសនីខាងលើនេះ ជាដើម។

ដូចនេះ ការបកស្រាយច្បាប់ជាការស្វែងរកអត្ថន័យពិតប្រាកដរបស់ច្បាប់ ដើម្បីអាចអនុវត្តច្បាប់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ និងត្រឹមត្រូវ។ ចំពោះគោលការណ៍នៃការបកស្រាយច្បាប់យ៉ាងតឹងរឹង តម្រូវឲ្យចៅក្រមធ្វើការបកស្រាយច្បាប់ទៅតាមពាក្យពេចន៍ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងអត្ថបទច្បាប់ ឬ ទៅតាមគោលបំណង ឬ ឆន្ទៈរបស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដែលជាអ្នកបង្កើតច្បាប់នោះ ហើយពុំត្រូវធ្វើការបកស្រាយដោយសទិសភាពដោយបង្ខំ ឬ រហូតដល់ទៅបន្លែងអត្ថន័យដើមរបស់ច្បាប់ ក្នុងន័យពង្រីកវិសាលភាពអនុវត្តច្បាប់លើសពីព្រំដែនដែលច្បាប់បានកំណត់ទុករួចជាស្រេចនោះទេ។ នៅក្នុងន័យនេះហើយដែលគេមិនអាចបង្កើតបទល្មើសថ្មី បើគ្មានច្បាប់ចែង បានន័យថាការបកស្រាយយ៉ាងតឹងរឹងនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌពុំអនុញ្ញាតឲ្យចៅក្រមប្រើប្រាស់ (ឆន្ទានុសិទ្ធិ[២៩]) របស់ខ្លួនក្នុងការបង្កើតបទល្មើសថ្មីដែលពុំមានចែងនៅក្នុងអត្ថបទច្បាប់ឡើយ។ ដូចគ្នានេះដែរ ចៅក្រមក៏មិនអាចប្រកាសទោសណាដែលច្បាប់ពុំបានចែងដែរ។ បើសិនជាច្បាប់បានកំណត់ទោសដាក់ពន្ធនាគារពី១ ឆ្នាំ ទៅ ៣ ឆ្នាំ

ចៅក្រមពុំអាចដាក់ទោសតិចជាង ១ ឆ្នាំ ឬ លើសពី ៣ឆ្នាំ បានឡើយ។ ការដាក់ទណ្ឌកម្មទាបជាងកម្រិតអប្បបរមានៃទោស ឬ ធ្ងន់ជាងកម្រិតអតិបរមានៃទោសអាចធ្វើបាន ក្នុងករណីដែលច្បាប់បានចែង។

ឧទាហរណ៍៖ ក្នុងករណីដែលចៅក្រមសម្រេចផ្តល់ស្ថានសម្រាលទោសឲ្យជនជាប់ចោទអប្បបរមានៃមូលទោសចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិម ត្រូវបន្ថយតាមខ្នាតដូចមានចែងនៅមាត្រា៩៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។ និងនៅក្នុងករណីដែលជនជាប់ចោទស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមិនរាងចាល អតិបរមា នៃទោសដាក់ពន្ធនាគារចំពោះបទល្មើសថ្មីត្រូវបន្ថែមទម្ងន់តាមខ្នាតដូចមានចែងនៅត្រង់មាត្រា ៨៥ ដល់មាត្រា៨៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

[២៨] បញ្ហានេះលែងចោទឡើងទៀតហើយនៅក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។ មាត្រា ៣៥៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា៖ ត្រូវចាត់ទុកជាអំពើលួច អំពើប្រើប្រាស់ដោយទុច្ចរិតនូវថាមពលដែលនាំឲ្យខូចប្រយោជន៍អ្នកដទៃ។

[២៩] ឆន្ទានុសិទ្ធិ បានន័យថា ដែលសម្រេចបានតាមទំនើងចិត្ត។

ផ្នែកទី ២
ធាតុផ្សំសត្យានុម័ត

ធាតុផ្សំសត្យានុម័ត គឺសំដៅលើអង្គហេតុ ឬ ជាហេតុការទាំងឡាយណាដែលបង្កឲ្យកើតមាននូវអាកប្បកិរិយាណាមួយ។ អង្គហេតុទាំងនេះច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ណាស់ អាចជាអំពើវិជ្ជមាន(សកម្ម) ជាអំពើអវិជ្ជមាន (អកម្ម) អំពើកើតឡើងភ្លាមៗ ឬ អូសបន្លាយក្នុងពេលវេលា អំពើកើតឡើងម្តងម្កាល ឬ ជាទម្លាប់ អំពើធម្មតា ស្មុគស្មាញ ។ល។ បទល្មើសកើតឡើងតែក្នុងករណីដែលមានអាកប្បកិរិយាជាសម្ភារៈសម្តែងចេញខាងក្រៅតែប៉ុណ្ណោះ។ ហើយមួយវិញទៀតចំពោះអាកប្បកិរិយានេះទៀតសោតត្រូវបានហាមឃាត់ដោយច្បាប់ ពោលគឺច្បាប់បានបញ្ញត្តិទុក។ អំពើដែលស្តែងឲ្យឃើញយ៉ាងពិតប្រាកដ ពីបំណងក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសមានដូចជា៖ តាមរយៈកាយវិការ សំដី សំណេរ ឬ អាកប្បកិរិយាសាមញ្ញណាមួយផ្សេងទៀត។ ធាតុផ្សំសត្យានុម័តរបស់បទល្មើសនីមួយៗ ត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងអត្ថបទច្បាប់ដែលបញ្ជាក់បទល្មើស។ ធាតុផ្សំសត្យានុម័តអាចហៅម្យ៉ាងទៀតថា៖ ធាតុផ្សំសម្ភារៈ គឺជាអង្គហេតុ ឬ ជាហេតុការណ៍ទាំងឡាយណាដែលបង្កឲ្យកើតមាននូវអាកប្បកិរិយាណាមួយ។

ជាទូទៅ អំពើមួយតែងផុសចេញពីគំនិតជាមុន។ សូមបញ្ជាក់ថាគំនិត ឬ បំណងក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសមិននាំឲ្យមានការផ្តន្ទាទោសព្រហ្មទណ្ឌឡើយ។ នេះគឺជាវិធានដែលមានគោលបំណងការពារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់បុគ្គល ក្នុងការធ្វើសកម្មភាព ហើយម្យ៉ាងវិញទៀត គំនិតដែលមិនទាន់លេចចេញជារូបរាងមកខាងក្រៅផង ពុំនាំឲ្យមានការអន្តរាយដល់សង្គមទេ។ អំពើជាសម្ភារៈអាចជាអំពើធម្មតា ដូចជាការលូកដៃយកវត្ថុអ្វីមួយរហូតដល់អំពើដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញតាមរយៈការរៀបចំឲ្យមាននូវឧបាយកលផ្សេងៗ ជាដើម។

អំពើនៃបទល្មើសអាចជាការបាញ់កាំភ្លើង ការចាក់ដោយកាំបិតការយកវត្ថុរបស់អ្នកដទៃការបើកបរឆ្លងកាត់ភ្លើងស្តុបពណ៌ក្រហម ។

បទល្មើសត្រូវតែស្តែងឡើងដោយអំពើជាសម្ភារៈដែលគេអាចពិនិត្យឃើញបាន។ តាមអំពើសម្ភារៈរបស់បទល្មើសគេបែងចែករវាងបទល្មើសបានសម្រេចផល និងការប៉ុនប៉ង។ នៅពេលដែលបទល្មើសបានសម្រេចផលពោលគឺបានឈានដល់គោលដៅចប់សព្វគ្រប់ ហើយចារីត្រូវតែផ្តន្ទាទោស។ ប៉ុន្តែអ្វីដែលចោទជាការលំបាកក្នុងការកំណត់ទណ្ឌកម្មគឺនៅពេលដែលអំពើពុំទាន់ចប់សព្វគ្រប់នៅឡើយ។ សំណួរសួរថា តើអំពើដែលពុំបានចប់សព្វគ្រប់ ឬ ការប៉ុនប៉ងត្រូវមានកម្រិតត្រឹមណាច្បាស់លាស់ដើម្បីអាចឲ្យច្បាប់ផ្តន្ទាទោសបាន។ ម្យ៉ាងវិញទៀត អំពើសម្ភារៈខ្លះពុំបង្កើតជាបទល្មើសណាមួយដែលច្បាប់ឲ្យឈ្មោះជាកំណត់ទេ ប៉ុន្តែជាអំពើដែលជម្រុញ ឬ ជួយធ្វើឲ្យបទល្មើសណាមួយបានសម្រេចផលទៅវិញ។

សំណួរដែលចោទឡើងគឺថា តើអំពើខាងលើនេះត្រូវតែផ្តន្ទាទោសដែរ ឬ ទេ ?

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរទាំងពីរខាងលើ ក្នុងផ្នែកស្តីពីធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃបទល្មើស គប្បីធ្វើការសិក្សាពីបទល្មើសពុំបានសម្រេចផល ឬ ការប៉ុនប៉ង និង ការប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយមានគ្នាច្រើន ។

២.១ ការប៉ុនប៉ង

ពេលខ្លះដើម្បីឲ្យអំពើល្មើសមួយអាចផ្តន្ទាទោសបាន ច្បាប់មិនតម្រូវឲ្យរង់ចាំរហូតដល់លទ្ធផលបានសម្រេចនោះទេ។ ដំណាក់កាលនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសមានពីរយ៉ាងសំខាន់ៗគឺ :

-ដំណាក់កាលខាងក្នុង: សំដៅលើគំនិតប្រព្រឹត្តបទល្មើស ចំណង់ប្រព្រឹត្តបទល្មើសនិងការសម្រេចថាប្រព្រឹត្តបទល្មើស ឬ អាចនិយាយម៉្យាងទៀតថាជាការសម្រេចចិត្តដែលនឹងធ្វើឲ្យគំនិតរបស់ខ្លួនបានទទួលផ្លែផ្កា។

-ដំណាក់កាលខាងក្រៅ:ជាដំបូងចាប់ផ្តើមដោយការរៀបចំដូចជាការសិក្សាទៅលើទីកន្លែងប្រព្រឹត្ត ឬ ការទិញអាវុធ បន្ទាប់មកឈានដល់ការប្រព្រឹត្តអំពើល្មើសឬ ការប្រព្រឹត្ត និងចុងក្រោយបំផុត គឺលទ្ធផលជាព្យសនកម្ម ដែលចារីប្រាថ្នាចង់បាន។

ប្រសិនបើការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ឈានរហូតដល់ដំណាក់កាលចុងក្រោយបទល្មើសជាបទល្មើសសម្រេចផល។ ប្រសិនបើការប្រព្រឹត្តត្រូវអាក់ខានទៅវិញគឺជាការប៉ុនប៉ង។ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានកំណត់យ៉ាងច្បាស់លាស់ពីធាតុផ្សំនៃការប៉ុនប៉ងមានទោស និងទណ្ឌកម្មដែលត្រូវអនុវត្តលើការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទល្មើស ។

២.១.១. ធាតុផ្សំនៃការប៉ុនប៉ងមានទោស

មាត្រា ២៥ កថាខណ្ឌទី ២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានចាត់ទុកជាចារីផងដែរ ចំពោះបុគ្គលណាដែលប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬ ក្នុងករណីដែលច្បាប់បានចែងទុក ចំពោះបទមជ្ឈិម។ តាមមាត្រា ២៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ការប៉ុនប៉ងក្នុងបទឧក្រិដ្ឋទាំងអស់ ត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោស ចំណែកការប៉ុនប៉ងក្នុងបទមជ្ឈិមវិញទទួលការផ្តន្ទាទោស កាលបើច្បាប់បានចែងទុក។ តាមមាត្រា ២៧ កថាខណ្ឌទី ៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ការប៉ុនប៉ងក្នុងបទលហុ ពុំទទួលការផ្តន្ទាទោសទេ។

មាត្រា ២៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌកំណត់នូវលក្ខខណ្ឌពីរយ៉ាងដើម្បីឲ្យការប៉ុនប៉ងមានទោសគឺ :

- ចារីបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តបទល្មើស មានន័យថាចារីបានប្រព្រឹត្តអំពើដែលមានគោលបំណងដោយផ្ទាល់ដើម្បីប្រព្រឹត្តបទល្មើស (២)។
- ចារីមិនបានបញ្ឈប់អំពើរបស់ខ្លួនទៅលើវិញដោយស្ម័គ្រចិត្តទេតែត្រូវបានរាំងស្ទះ ឬ អាក់ខានដោយសារឥទ្ធិពលនៃកាលៈទេសៈខាងក្រៅឆន្ទៈរបស់ចារី ។

២.១.១.១. ការចាប់ផ្តើមអនុវត្ត

ការចាប់ផ្តើមអនុវត្តស្តែងឡើងតាមរយៈអំពើជាសម្ភារៈ។ ការចាប់ផ្តើមអនុវត្តកើតឡើងដោយសារតែបំណងដាច់ខាតរបស់ចារីក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ និយាយជារួម ការចាប់ផ្តើមអនុវត្តកើតឡើងដោយអំពើជាក់ច្បាស់មួយដែលមិនអាចឲ្យមាននូវមន្ទិលសង្ស័យបានចំពោះបំណងដ៏ពិតប្រាកដរបស់ជនល្មើសក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

ការប្រព្រឹត្តបទល្មើសរមែងតែងតែបានចាប់ផ្តើមឡើង ដោយសារតែការសម្រេចចិត្តនៅក្នុងគំនិត ដែលនៅដំណាក់កាលនេះ មិនទាន់អាចត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមផ្លូវច្បាប់បានឡើយ។ នៅពេលដែលចារីបានសម្រេចចិត្តយ៉ាងមុតមាំថានឹងប្រព្រឹត្តបទល្មើសហើយ ចារីនឹងធ្វើការត្រៀមបម្រុងដែលជាដំណាក់កាលទីពីរបន្ទាប់ពីបានសម្រេចចិត្តរួចហើយ។ កិច្ចការទាំងឡាយដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងដំណាក់កាលត្រៀមបម្រុង ក៏ពុំទាន់អាចត្រូវផ្តន្ទាទោសបានដែរ លើកលែងតែអំពើត្រៀមបម្រុងនោះជាធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃបទល្មើសដោយឡែកណាមួយ។

ឧទាហរណ៍៖ការយកអាវុធតាមខ្លួនដោយពុំមានច្បាប់អនុញ្ញាតអាចជាការត្រៀមបម្រុងប្រព្រឹត្តបទឃាតកម្ម។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ការយកអាវុធតាមខ្លួនក៏ជាបទល្មើសដែរ លុំកណាពុំមានការអនុញ្ញាតត្រឹមត្រូវ។

ដំណាក់កាលចុងក្រោយជាដំណាក់កាលអនុវត្ត។ នៅពេលដែលចារីឈានចូលដល់ដំណាក់កាលនេះហើយ អំពើទាំងឡាយរបស់ចារីសុទ្ធតែអាចផ្តន្ទាទោសបានទាំងអស់ ទោះបីជាចារីពុំទាន់បានសម្រេចគោលដៅចុងក្រោយសមស្របតាមបំណងប្រាថ្នារបស់ខ្លួនក៏ដោយ។

ក្នុងករណីបែបនេះ គេសង្កេតឃើញមានការលំបាកយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការញែកឲ្យដាច់រវាងអំពើត្រៀមបម្រុង និងការចាប់ផ្តើមអនុវត្តដែលត្រូវតែផ្តន្ទាទោសជាការប៉ុនប៉ង។ មាត្រា ២៧ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា អំពើត្រៀមបម្រុងដែលពុំមានគោលបំណងដោយផ្ទាល់ដើម្បីប្រព្រឹត្តបទល្មើស មិនមែនជាការចាប់ផ្តើមអនុវត្តទេ។

ដើម្បីយល់ឲ្យច្បាស់ពីការបែងចែកខាងលើ គប្បីគូសបញ្ជាក់ អំពើត្រៀមបម្រុងគឺជាអំពើដែលមានលក្ខណៈមិនទាន់ច្បាស់លាស់នៅឡើយ អាចឲ្យគេបកស្រាយបានច្រើនយ៉ាង ឬ និយាយម្យ៉ាងទៀតថា គេពុំអាចដឹងបានថាតើអំពើនោះពិតជាឈានទៅរកការប្រព្រឹត្តបទល្មើសមែនឬ អត់។ ចំណែកឯការចាប់ផ្តើមអនុវត្តវិញគឺជាអំពើមួយដែលអាចឲ្យគេបកស្រាយបានតែម្យ៉ាងគត់ គឺការឈានទៅរកការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ពោលគឺជាអំពើដែលបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់នូវចេតនាទុច្ចរិតដាច់ខាតរបស់ចារី។

ហេតុដូច្នេះ ការទិញកាំបិតមកទុកគឺគ្រាន់តែជាអំពើត្រៀមបម្រុងប៉ុណ្ណោះ ព្រោះថាជាអំពើពុំទាន់ច្បាស់លាស់នៅឡើយ។ ដោយគេអាចធ្វើការបកស្រាយបានច្រើនយ៉ាងៈ ឬ មួយទិញកាំបិតដើម្បីយកទៅកាប់សាច់ធ្វើម្ហូប ឬ យកទៅសម្លាប់មនុស្ស ឬ ក៏យកទៅសម្លុតគំរាមមនុស្ស។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើបុគ្គលម្នាក់បានកាន់កាំបិតមួយ ហើយមកលបរង់ចាំផ្អក់ជនរងគ្រោះតាមផ្លូវដែលជនរងគ្រោះធ្លាប់តែចេញចូល (ពេលត្រឡប់មកពីលក់ដូរវិញ) ឬ មកពីបំពេញការងារប្រចាំថ្ងៃវិញ អំពើដូចនេះអាចចាត់ទុកជាការចាប់ផ្តើមអនុវត្តបានហើយ។ ដូចគ្នានេះដែរការទិញសារជាតិពុលមកទុកពុំ

មែនជាការចាប់ផ្តើមអនុវត្តបទល្មើសទេ ពីព្រោះថាគេអាចបកស្រាយថាយកទៅប្រើប្រាស់ដើម្បីបំពុលសត្វល្អិតណាមួយបាន។ ក៏ប៉ុន្តែបើសិនជាទិញថ្នាំពុល ហើយបានយកទៅលួចបន្តំចាក់ដាក់នៅក្នុងចំណីអាហាររបស់ជនរងគ្រោះនោះទើបជាការចាប់ផ្តើមអនុវត្តបទល្មើសយ៉ាងពិតប្រាកដ។

ឧទាហរណ៍៖ មួយចំនួនដូចខាងក្រោមអាចឲ្យយល់កាន់តែច្បាស់ពីអំពើដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការចាប់ផ្តើមអនុវត្ត៖

-ការចូលទៅជិតសហគ្រាសមួយ ដោយមានទាំងឧបករណ៍សម្រាប់គាស់ទ្វារទៅជាមួយផង (អំពើលួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសតាមមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ) ។

២.១.១.២.ការអាក់ខានទៅវិញដោយអឆន្ទៈ:

ដើម្បីឲ្យការប៉ុនប៉ងមានទោស ការអាក់ខានមិនបានសម្រេចបទល្មើសត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌពីរយ៉ាង៖

- ការអាក់ខានមិនបានប្រព្រឹត្តអំពើត្រូវកើតឡើងមុនពេលដែលបទល្មើសបានសម្រេចផល ។ ត្រង់ចំណុចនេះការអាក់ខានខុសពីការស្តាយក្រោយសកម្មភាពរបស់ជនល្មើស។
- ការអាក់ខានមិនត្រូវកើតចេញពីឆន្ទៈរបស់ជនល្មើសទេ។

២.១.១.៣.ការអាក់ខានដោយមូលហេតុមានព្រឹត្តិការណ៍ខាងក្រៅ

ការអាក់ខានក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ពេលខ្លះអាចមានមូលហេតុមកពីឆន្ទៈផ្ទាល់របស់ជនល្មើសតែម្តងដូចជា៖ការភ័យខ្លាច ការស្តាយក្រោយ ការអាណិតអាសូរជាដើម ។ ផ្ទុយទៅវិញ បើសិនជាការអាក់ខានបណ្តាលមកពីព្រឹត្តការណ៍ខាងក្រៅឆន្ទៈរបស់ចារី នោះការប៉ុនប៉ងត្រូវតែមានទោស។

ឧទាហរណ៍៖

- សមត្ថកិច្ចនគរបាល ឬ តតិយជនបានបង្ហាញខ្លួនដោយនឹកស្មានមិនដល់នៅកន្លែងដែលចារីបម្រុង នឹងប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

- ចលនាដើរល្បាតជាប្រចាំរបស់អនុរក្សពន្ធនាគារដែល ធ្វើឲ្យទណ្ឌិតលែងហ៊ានរត់ចេញពីពន្ធនាគារ។

ក្នុងករណីដែលមានមូលហេតុជាច្រើន ដែលបណ្តាលឲ្យមានការអាក់ខានប្រព្រឹត្តបទល្មើស គេនឹងមានការលំបាកក្នុងការវិនិច្ឆ័យទៅលើលក្ខណៈដោយចេតនា ឬ ដោយអចេតនានៃការអាក់ខានក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ ក្នុងករណីនេះបែបនេះគេត្រូវពិនិត្យពិច្ច័យទៅតាមរឿងក្តីនីមួយៗ ថាតើមូលហេតុណាមួយជាមូលហេតុចម្បងក្នុងការជម្រុញឲ្យមានការអាក់ខាននោះ។

២.១.១.៤. បរាជ័យនៃអំពើល្មើស

មុននឹងបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសមួយ ដែលសម្រេចបានចេញជាផល ដែលចារីតែងតែសម្តែងពីការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទល្មើសនោះរបស់ខ្លួនជាមុនសិន ហើយការប៉ុនប៉ងនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសនេះ ទោះមិនបានសម្រេចជាផលក៏ដោយ ក៏ក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានដាក់ទណ្ឌកម្មដល់ចារីដែលបានប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទល្មើសស្មើរ នឹងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសសម្រេចជាផលដែរ។ ការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទល្មើស គឺសំដៅលើអំពើផ្តួចផ្តើមឡើងដើម្បីប្រព្រឹត្តបទល្មើសណាមួយ ដែលសកម្មភាពទាំងអស់នោះត្រូវតែមានលេចហេតុឲ្យឃើញថា បានចាប់ផ្តើមអនុវត្តគំនិតហើយ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានសម្រេចក៏ខកខានទៅវិញ ដោយសារតែកាលៈទេសៈ ឬ មានអំពើអ្វីមួយមកបង្ខាំង ដែលក្រៅពីឆន្ទៈរបស់អ្នកប្រព្រឹត្ត។

ឧទាហរណ៍៖ បុគ្គលម្នាក់ចាប់ផ្តើមបាញ់កាំភ្លើងទៅរូបបុគ្គលម្នាក់៣ ទៅ៤ គ្រាប់ប៉ុន្តែមិនត្រូវសោះ ខណៈពេលនោះប៉ូលីសបានមកដល់ភ្លាម ហើយបានចាប់បុគ្គលដែលបានប្រើប្រាស់កាំភ្លើងនោះទៅស្នងការនគរបាលតែម្តង។ អំពើដែលបានលេចហេតុឲ្យឃើញនេះហើយទើបអាចចាត់ទុកថាជាការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទល្មើសឃាតកម្មបាន។

២.១.១.៥.បទល្មើសដែលពុំអាចនឹងកើតបាន

បទល្មើសខ្លះពុំអាចកើតឡើងបានទេ ដោយហេតុថាកម្មវត្ថុនៃបទល្មើសពុំមានឡើយ នៅពេលដែលចារីបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ពោលគឺបទល្មើសត្រូវបានអាក់ខានមិនបានសម្រេចផលដោយសារតែអនុវត្តមាននៃកម្មវត្ថុបទល្មើស ឬ ក៏ពីព្រោះតែឧបករណ៍ប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រព្រឹត្តបទល្មើសពុំមានប្រសិទ្ធភាព ជាដើម។

ឧទាហរណ៍៖

- ចារីបានលួចយកប្រាក់ក្នុងហោប៉ៅខោដែលគ្មានប្រាក់។
- ចារីបានសម្លាប់មនុស្សម្នាក់ដែលបានដាច់ខ្យាល់ស្លាប់បាត់ទៅហើយ។
- ចារីបានសម្លាប់មនុស្សដោយកាំភ្លើងដែលកាំគ្មាគ្រាប់។

នៅក្នុងករណីនៃការប៉ុនប៉ង ទោះបីជាលទ្ធផលពុំទាន់ទទួលបានតាមបំណងរបស់ចារីក៏ដោយ ក៏ច្បាប់តម្រូវឲ្យដាក់ទណ្ឌកម្មទៅលើអំពើដែលបានប្រព្រឹត្តដែរ ដោយយោងទៅលើសភាពដ៏គ្រោះថ្នាក់នៃអំពើនោះចំពោះសង្គម។ ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើអំពើខាងលើមានគោលបំណងបញ្ចៀសនូវអំពើដែលអាចបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គម ហើយនឹងបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គមយ៉ាងពិតប្រាកដ ប្រសិនបើអ្វីៗបាន ប្រព្រឹត្តទៅសមស្របតាមការគ្រោងទុករបស់ចារីមែននោះ។

២.១.២.ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើការប៉ុនប៉ង

មុនពេលក្រមព្រហ្មទណ្ឌចូលជាធរមាន ពុំមានបទបញ្ញត្តិទូទៅណាមួយដាក់ទោសលើការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទល្មើសទេ ដោយច្បាប់ចែងផ្តន្ទាទោសបទល្មើសបានសម្រេចផលនិងការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទបញ្ញត្តិនីមួយៗផ្ទាល់តែម្តង។ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌពុំបានអនុម័តយករបៀបតាក់តែងបទបញ្ញត្តិព្រហ្មទណ្ឌតាមបែបបទនេះតទៅទៀតទេ។ យោងតាមខ្លឹមសារនៃមាត្រា២៥ និងមាត្រា២៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ការផ្តន្ទាទោសលើការប៉ុនប៉ងមិនខុសប្លែកពីការផ្តន្ទា

ទោសលើបទល្មើសបានសម្រេចផលឡើយ កាលបើលក្ខខណ្ឌនៃការប៉ុនប៉ងមានទោសត្រូវបានពិនិត្យឃើញថាមានគ្រប់គ្រាន់។

ប៉ុន្តែសម្រាប់បទមជ្ឈិមវិញ ការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលមានគ្រប់លក្ខខណ្ឌចែងនៅមាត្រា ២៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌនឹងអាចទទួលការផ្តន្ទាទោសបាន លុះត្រាតែច្បាប់បានចែងទុកជាមុនថាការប៉ុនប៉ងសម្រាប់បទមជ្ឈិមណាមួយនោះត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោស។ ដោយសារហេតុនេះហើយទើបសម្រាប់បទមជ្ឈិម អ្នកនីតិបញ្ញត្តិមែងបន្ថែមបទបញ្ញត្តិពិសេសស្តីពីការប៉ុនប៉ង ប្រសិនបើអ្នកនីតិបញ្ញត្តិយល់ថាការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទមជ្ឈិមនោះត្រូវតែទទួលការផ្តន្ទាទោស។

ឧទាហរណ៍ ៖

-មាត្រា ២៩៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា : ការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទមជ្ឈិមដែលមានចែងនៅក្នុងផ្នែកនេះ (ដូចជាបទសញ្ចារកម្មជាដើម) ត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចគ្នានឹងបទមជ្ឈិមខាងលើដែរ។

-មាត្រា ៣១៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា : ការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទមជ្ឈិមដែលមានចែងនៅក្នុងផ្នែកនេះ (បទប៉ះពាល់ដល់ការឆ្លើយឆ្លងតាមលិខិតបទប៉ះពាល់ដល់ការសម្ងាត់នៃការសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទ) ត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចគ្នានឹងបទមជ្ឈិមខាងលើដែរ។

នៅក្នុងការដាក់ទោសទៅលើការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយហេតុថាអំពើប៉ុនប៉ងពុំទាន់បាននូវបង្កព្យសនកម្មសម្រាប់សង្គមនៅឡើយ ជាទូទៅចៅក្រមមិនដាក់ទោសលើចារីនៃការប៉ុនប៉ង ឲ្យធ្ងន់ធ្ងរដូចជាចារីនៃបទល្មើសដែលត្រូវបានសម្រេចផលឡើយ។

២.២.បទល្មើសប្រព្រឹត្តដោយមានគ្នាច្រើន

ជាញឹកញាប់ បទល្មើសតែងតែបានប្រព្រឹត្តដោយបុគ្គលតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងបរិបទសង្គមនាពេលបច្ចុប្បន្ន ការប្រព្រឹត្តបទល្មើសក៏ដូចសកម្មភាពផ្សេងៗទៀតរបស់មនុស្សដែរ រមែងតែងតែធ្វើឡើងជាក្រុមៗ ដោយមានមនុស្សជាច្រើននាក់ចូលរួម។ ក្នុងការសម្រេចបទល្មើសណាមួយ គេឃើញមានអ្នកប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាសម្ភារៈដោយផ្ទាល់ អ្នកជំនួយ អ្នកផ្តល់យោបល់ ឬ អ្នកទទួលប្រយោជន៍ពីការប្រព្រឹត្តបទល្មើសទាំងនោះ ។ល។

ក្នុងករណីខាងលើនេះគេឲ្យឈ្មោះថា បទល្មើសរួម ។ បទល្មើសរួមគឺជាបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តដោយបុគ្គលច្រើននាក់ ទោះបីជាបុគ្គលទាំងនោះបានព្រមព្រៀងគ្នាជាមុនរួចហើយ ឬ ក៏មិនបានព្រមព្រៀងគ្នាជាមុនក៏ដោយ។

ឧទាហរណ៍៖

-អំពើហិង្សាដែលបានប្រព្រឹត្តដោយអ្នកគាំទ្រកីឡាករបាល់ទាត់ នៅក្នុងពេលប្រកួត។

-អំពើហិង្សាដែលបានប្រព្រឹត្ត ដោយសមាជិកនៃសមាគមណាមួយទៅលើចៅក្រម ឬ ព្រះរាជអាជ្ញា ឬ មេធាវីបន្ទាប់ពីបានស្តាប់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការរួចមក។

ជាគោលការណ៍អ្នកដែលបានចូលរួមប្រព្រឹត្តបទល្មើសត្រូវតែទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ខ្លួនក្នុងនាមជាចារី ជាសហចារី ជាអ្នកផ្ដើមគំនិត ឬ ជាអ្នកសមគំនិត។ ក៏ប៉ុន្តែដោយសារសកម្មភាពល្មើសជាក្រុមបង្កគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងខ្លាំង និងយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់សង្គមច្បាប់បានបញ្ញត្តិការដាក់ទណ្ឌកម្ម ដោយឡែកទៅលើជនដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាក្រុមតាមរយៈវិធីសាស្ត្រពីរយ៉ាង :

-សម្រាប់បទល្មើសខ្លះ ការប្រព្រឹត្តដោយមានគ្នាច្រើនជាមូលហេតុនាំឲ្យមានស្ថានទម្ងន់ទោស។

ឧទាហរណ៍៖ បទហិង្សាដោយចេតនា បទរំលោភសេពសន្ថវៈ[៣០]។

-ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌផ្ដន្ទាទោសការរួបរួមគ្នាជាក្រុមក្នុងករណីមួយចំនួន បើទោះបីជាពុំទាន់មានសកម្មភាពល្មើសកើតឡើងក៏ដោយ។

ឧទាហរណ៍៖ បទចូលរួមក្នុងក្រុមជនប្រដាប់អាវុធ បទចូលរួមក្នុងសមាគមនៃជនទុច្ចរិត[៣១]។

ការប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយមានគ្នាច្រើន ចោទជាបញ្ហាអំពីសកម្មភាពរួមគ្នា ការផ្ដើមគំនិត និងការសមគំនិត ។

២.២.១.សកម្មភាពរួមគ្នា

មុននឹងស្វែងយល់ឲ្យបានច្បាស់ពីអត្ថន័យនៃ សកម្មភាពរួមគ្នាដែលជាសកម្មភាពរបស់សហចារី គួរគប្បីយល់ឲ្យច្បាស់អំពីពាក្យចារីជាមុនសិន។

ត្រូវចាត់ទុកជាចារី ចំពោះបុគ្គលណាដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលត្រូវចោទប្រកាន់។ ត្រូវចាត់ទុកជាចារីផងដែរ ចំពោះបុគ្គលដែលប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬ ក្នុងករណីដែលច្បាប់បានចែងទុក ចំពោះបទមជ្ឈិម[៣២]។ ចារីនៃបទល្មើសគឺជាជនដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយផ្ទាល់ដៃ ឬ ជនដែលបានប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយផ្ទាល់ដៃ។ នៅក្នុងបទល្មើសភាគច្រើន ចារីគឺជាជនដែលបានប្រព្រឹត្តធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃបទល្មើសតែម្ដង។ ក្នុងករណីខ្លះទៀតចារីសំដៅទៅលើ**ចារីបញ្ញា** នៅពេលដែលច្បាប់បានហាមឃាត់ដោយផ្ទាល់អំពើក្នុងការបញ្ជា ឬ ឲ្យឃោសនាទៅគតិយជនដើម្បីសម្រេចបទល្មើស។ ជាទូទៅបុគ្គលដែលបានបញ្ជាឲ្យនរណាម្នាក់ទៀតប្រព្រឹត្តបទល្មើស គឺជាអ្នកផ្ដើមគំនិតក៏ប៉ុន្តែពេលខ្លះច្បាប់កំណត់ថាជាចារីបញ្ញាទៅវិញ។

[៣០] មាត្រា ២១៨ និងមាត្រា ២៤០ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

[៣១] មាត្រា ៤៨៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឲ្យនិយមន័យនៃក្រុមជនប្រដាប់អាវុធថា៖ ជាក្រុមបុគ្គលដែលមានកាន់កាប់អាវុធ មានការចាត់តាំងជាលំដាប់ថ្នាក់ និងដែលអាចឲ្យប្រឬកប្របល់ដល់សណ្ដាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។ ការចូលរួមក្នុងក្រុមជនប្រដាប់អាវុធត្រូវផ្ដន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ២លានរៀល ទៅ ៦លានរៀល។ មាត្រា ៤៩៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌផ្ដន្ទាទោសការចូលរួមក្នុងសមាគមនៃជនទុច្ចរិតដោយដាក់ពន្ធនាគារពី ២ឆ្នាំ ទៅ ៥ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤លានរៀល ទៅ ១០លានរៀល។ សមាគមនៃជនទុច្ចរិត គឺជាក្រុម ឬ សន្និដ្ឋិភាព (ការព្រមព្រៀង) ដែលត្រូវបង្កើតឡើងដើម្បីប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋណាមួយ ឬ ច្រើនប្រឆាំងនឹងបុគ្គល ឬ ប្រឆាំងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិ។

[៣២] មាត្រា ២៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

ឧទាហរណ៍៖

- ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ អ្នកបញ្ជាឲ្យសម្លាប់ជាចារីបញ្ញា[៣៣]។

-ជនណាជាអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកដឹកនាំក្រុមឧក្រិដ្ឋជនដែលមានចេនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំងក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសណាមួយឬ ច្រើនដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៣១ថ្មី ដល់មាត្រា ៣៣ថ្មី និងមាត្រា ៣៩ថ្មី ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត និងត្រូវទទួលទោសបន្ថែមនូវទោសពិន័យជាប្រាក់ចាប់ពី ១០០ លានរៀល ដល់ ៥០០ លានរៀល[៣៤]។ ក្នុងន័យនេះ អ្នកដឹកនាំ ឬ អ្នកផ្តើមគំនិតពុំត្រូវបានចាត់ទុកជាអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ ជាអ្នកសមគំនិតក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសទេតែជាចារីដាច់ដោយឡែក ពោលគឺជាចារីដែលប្រើប្រាស់បញ្ញាស្មារតីដើម្បីសម្រេចបទល្មើសឬ ហៅម្យ៉ាងទៀតថា**ចារីបញ្ញា**។

-អំពើញុះញង់ដោយផ្ទាល់ឲ្យយោធិននៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទចូលបម្រើរដ្ឋបរទេស ឬ ភ្នាក់ងារបរទេសដើម្បីធ្វើឲ្យខូចខាតការការពារជាតិ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៥ឆ្នាំ ទៅ ១០ឆ្នាំ[៣៥]។

តាមអ្នកនិពន្ធខ្លះ[៣៦] ចារីគឺជា ៖

- ជនទាំងឡាយណាដែលបានប្រព្រឹត្តដោយផ្ទាល់ នូវអំពើដែលច្បាប់បានចែងពោលគឺអំពើដែលជាធាតុផ្សំនៃបទល្មើសតែម្តង។

ឧទាហរណ៍៖ ជនដែលបានយកកាំបិតចាក់ទៅលើជនរងគ្រោះ។

- ជនដែលបានប្រព្រឹត្តដោយប្រយោលនូវអំពើដែលជាធាតុផ្សំនៃបទល្មើសដោយប្រើប្រាស់ ឬ មួយក៏ឆ្លៀតឱកាសប្រើប្រាស់មនុស្សផ្សេងទៀត ឲ្យធ្វើអំពើសត្យានុម័តដែលបង្កឲ្យមាននូវបច្ច័យដ៏គ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គម។

---

[៣៣] មាត្រា ១៨៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានផ្តល់និយមន័យនៃបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ថា៖ ជាអំពើណាមួយក្នុងចំណោមអំពើដែលរៀបរាប់ខាងក្រោមនេះ កាលបើអំពើនេះត្រូវបានប្រព្រឹត្តក្នុងគោលបំណងបំផ្លាញទាំងមូល ឬមួយផ្នែកនៃក្រុមជាតិ ជាតិ ពន្ធុ ពូជសាសន៍ ឬ សាសនា៖
១. ឃាតកម្មលើសមាជិកនៃក្រុម។
២. ការប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើបូរណភាពខាងរូបកាយ ឬសតិបញ្ញារបស់សមាជិកនៃក្រុម។
៣. ការដាក់ឲ្យសមាជិកនៃក្រុមរស់នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលនាំឲ្យវិនាសអន្តរាយទាំងស្រុង ឬ មួយផ្នែកនៃក្រុម។
៤. វិធានការដោយបង្ខំ ឬ មធ្យោបាយដោយមិនបង្ខំ សំដៅរារាំងកំណើតទារកនៅក្នុងក្រុម។
៥. ជម្លៀសដោយបង្ខំនូវកុមារពីក្រុមមួយទៅក្រុមមួយផ្សេងទៀត។

[៣៤] មាត្រា ៣៤ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន។

[៣៥] មាត្រា ៤៦៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

[៣៦] សូមមើលសៀវភៅ នីតិព្រហ្មទណ្ឌទូទៅ របស់លោក Emmanuel Dreyer ការបោះពុម្ពផ្សាយរបស់ Litec ឆ្នាំ ២០១០ ទំព័រទី ៥៩៣ អត្ថបទលេខ ៩៣៦។ យុត្តិសាស្ត្រជាច្រើនរបស់សាលាវិនិច្ឆ័យនៃប្រទេសបារាំងបានចាត់ទុកថាយ៉ាងដូច្នេះ។ ហេតុនេះ ត្រូវចាត់ទុកថាជា ចារីនៃអំពើបំពុល ជនដែលឲ្យតតិយជន (តតិយជននេះមិនបានដឹងថាជាថ្នាំពុលទេ) យកថ្នាំពុលទៅដាក់ឲ្យជនរងគ្រោះបរិភោគ (Cass. Crim. 18 juin 1993)។

ឧទាហរណ៍៖

-ជនដែលបានប្រើអសមត្ថជន[៣៧] ឲ្យបំពេញនូវអំពើសត្យានុម័តនៃបទល្មើស។

-ជនដែលបានប្រើប្រាស់ការភាន់ច្រឡំរបស់អ្នកដទៃ ដើម្បីសម្រេចបទល្មើស។

-ជនដែលបានប្រើប្រាស់ការគំរាមកំហែង ដើម្បីឲ្យជនម្នាក់ទៀតប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

នៅក្នុងបទល្មើសមួយចំនួនទៀត ការចូលរួមរបស់ចារីច្រើននាក់ជាធាតុផ្សំនៃបទល្មើសតែម្តង មានន័យថាបទល្មើសកើតឡើងដោយសារតែមានការចូលរួមរបស់បុគ្គលច្រើន រួចហើយបុគ្គលទាំងនោះត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា **សហចារី** ដូចៗគ្នា។

ឧទាហរណ៍៖

-បទចូលរួមក្នុងសមាគមន៍នៃជនទុច្ចរិត គឺជាការចូលរួមក្នុងក្រុម ឬ សន្និដ្ឋិភាពដែលត្រូវបង្កើតឡើងដើម្បីប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋណាមួយ ឬ ច្រើន[៣៨]។

-បទត្រៀមរៀបចំក្នុងបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងមនុស្សជាតិ គឺជាការចូលរួមក្នុងក្រុមដែលបង្កើតឡើង ឬ សន្និដ្ឋិភាពដែលធ្វើឡើង ដើម្បីរៀបចំអំពើឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងមនុស្សជាតិ[៣៩]។

២.២.២.ការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិត

ចំពោះជនទាំងឡាយណាដែលបានចូលរួមប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដោយមិនផ្ទាល់ឬ ខ្លះៗតែប៉ុណ្ណោះ គេអាចចាត់ទុកជាអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតទៅវិញ ពីព្រោះថាពុំទាន់ឃើញមានជាតុផ្សំសត្យានុម័ត និងជាតុផ្សំអត្តនោម័តដែលបញ្ជាក់ថាជនទាំងនោះជាសហចារីនៅឡើយ។

ខុសប្លែកពីច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាល ក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានធ្វើការបែងចែកដាច់ស្រឡះរវាងការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិត។

ការផ្តើមគំនិតត្រូវបានបញ្ញត្តិនៅមាត្រា ២៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌថា ត្រូវចាត់ទុកជាអ្នកផ្តើមគំនិតក្នុងបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិម ចំពោះបុគ្គលណាដែល៖

---

[៣៧] អសមត្ថជន គឺជាជនដែលពុំមានសមត្ថភាពគតិយុត្តដូចជា អនីតិជន មនុស្សវិកលចរិតជាដើម។

[៣៨] មាត្រា ៤៩៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា៖ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២ ឆ្នាំ ទៅ ៥ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤ លានរៀល ទៅ ១០ លានរៀល ការចូលរួមក្នុងក្រុម ឬសន្និដ្ឋិកភាព (ការព្រមព្រៀង) ដែលត្រូវបង្កើតឡើងដើម្បី៖

១. ប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋណាមួយ ឬ ច្រើន ប្រឆាំងនឹងបុគ្គលដែលមានចែងនៅក្នុងជំពូកទី១ ស្តីពីការប៉ះពាល់ដល់ជីវិតមនុស្ស ដល់ជំពូកទី៦ ស្តីពីការប៉ះពាល់ដល់បុគ្គលភាព ក្នុងមាតិកាទី២ ស្តីពីការប៉ះពាល់ដល់មនុស្ស នៃគន្ថីទី២ ស្តីពីបទល្មើសប្រឆាំងនឹងបុគ្គល នៃក្រមនេះ។

២. ប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋណាមួយ ឬ ច្រើនប្រឆាំងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលមានចែងនៅក្នុងគន្ថីទី៣ ស្តីពីបទល្មើសប្រឆាំងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិនៃក្រមនេះ។

[៣៩] បទត្រៀមរៀបចំក្នុងបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២០ឆ្នាំ ទៅ ៣០ឆ្នាំ (មាត្រា ១៩០ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ)។

១-ជម្រុញឲ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមនោះ តាមការណែនាំ ឬ ការបញ្ជា។

២-បង្កឲ្យមានបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមនោះ ដោយផ្តល់អំណោយ ដោយការសន្យា ឬ ការគំរាមកំហែង ការញុះញង់ ការលួងលោម ឬ ក៏ដោយការរំលោភអាជ្ញា ឬ អំណាចរបស់ខ្លួន។

អ្នកផ្តើមគំនិតនឹងអាចត្រូវផ្តន្ទាទោសបាន លុះត្រាតែបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមត្រូវបានសម្រេច ឬ បានប៉ុនប៉ង។

អ្នកផ្តើមគំនិតនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិម ត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចគ្នានឹងចារីដែរ។

ការសមគំនិតត្រូវបានបញ្ញត្តិនៅមាត្រា ២៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌថា ត្រូវចាត់ទុកជាអ្នកសមគំនិតក្នុងបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិម ចំពោះបុគ្គលណាដែលជួយសម្រួលដោយចេតនា ដល់ការប៉ុនប៉ង ឬ ការសម្រេចបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមនោះដោយផ្តល់ជំនួយ ឬ ការឧបត្ថម្ភរបស់ខ្លួន។

អ្នកសមគំនិតនឹងអាចត្រូវផ្តន្ទាទោសបាន លុះត្រាតែបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមត្រូវបានសម្រេច ឬ បានប៉ុនប៉ង។

អ្នកសមគំនិតនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិម ត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចគ្នានឹងចារីដែរ។ បទបញ្ញត្តិខាងលើនេះបានចែងយ៉ាងជាក់លាក់ពីលក្ខខណ្ឌនៃការផ្តើមគំនិតនិងសមគំនិត ព្រមទាំងទណ្ឌកម្មសម្រាប់ដាក់ទៅលើអំពើទាំងនេះទៀតផង ។

២.២.៣.លក្ខខណ្ឌនៃការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិត

តាមនិយមន័យខាងលើ លក្ខខណ្ឌនៃការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិតមានបីយ៉ាងគឺ អំពើចម្បងមានទោស **(២.២.៣.១.)**ធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិត**(២.២.៣.២.)**និងធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិត **(២.២.៣.៣.)** ។

២.២.៣.១. អំពើចម្បងមានទោស

មាត្រា ២៨ កថាខណ្ឌទី២ និងមាត្រា ២៩ កថាខណ្ឌទី ២ បានកំណត់នូវលក្ខខណ្ឌនៃការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិតដែលអាចត្រូវផ្តន្ទាទោសបាន លុះត្រាតែបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមត្រូវបានសម្រេច ឬ បានប៉ុនប៉ង។

ដូច្នេះ ដើម្បីឲ្យការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិតទទួលការផ្តន្ទាទោសបាន លុះត្រាតែអំពើចម្បងជាបទល្មើសទោះបីជាបានសម្រេចផល ឬ ត្រឹមតែជាការប៉ុនប៉ងក៏ដោយ។ ដូច្នេះការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិតឲ្យប្រព្រឹត្តអំពើដែលច្បាប់ពុំបានចាត់ទុកជាបទល្មើស ពុំមានទោសទេ។

ឧទាហរណ៍៖

-ការញុះញង់ឲ្យអ្នកដទៃធ្វើអត្តឃាត គឺពុំមានទោសទេ ពីព្រោះថាអត្តឃាតមិនមែនជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌឡើយ តាមច្បាប់របស់ប្រទេសកម្ពុជា។

-បញ្ជាឲ្យឈ្មោះ **ក** ទៅសម្លាប់មនុស្សឈ្មោះ **ខ** តែឈ្មោះ **ក** មិនបានទៅសម្លាប់មនុស្សឈ្មោះ **ខ** តាមការបញ្ជាទេ។ អំពើរបស់ឈ្មោះ **ក** មិនត្រូវមានទោសក្នុងរឿងផ្តើមគំនិតទេ ប៉ុន្តែត្រូវមានទោសពីបទល្មើសផ្សេង។ ច្បាប់អាច

កំណត់ថា ការញុះញង់ឲ្យជនណាម្នាក់ទៅប្រព្រឹត្តអំពើអ្វីមួយដែលពុំមែនជាបទល្មើស ឬ ក៏ការសម្រួលឲ្យជនណាម្នាក់ធ្វើអ្វីមួយ គឺជាបទល្មើសដាច់ដោយឡែកបាន។

ឧទាហរណ៍៖

-មាត្រា ៤៩៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌផ្តន្ទាទោសអំពើញុះញង់ដោយផ្ទាល់ឲ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬ ប្រព្រឹត្តអំពើបង្កឲ្យមានភាពវឹកវរធ្ងន់ធ្ងរដល់សន្តិសុខសង្គម ដោយដាក់ពន្ធនាគារពី ៦ខែ ទៅ ២ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ១លានរៀល ទៅ ៤លានរៀល ប្រសិនបើការញុះញង់នេះគ្មានប្រសិទ្ធភាព។ ការញុះញង់ឲ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើសនេះ មិនមែនជាការផ្តើមគំនិតដែលត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសទេព្រោះថា ការញុះញង់នេះពុំមានប្រសិទ្ធភាពមានន័យថា ពុំមានជនណាប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋតាមការញុះញង់នេះឡើយ។ ប៉ុន្តែអំពើបែបនេះត្រូវបានមាត្រា ៤៩៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចាត់ទុកជាបទល្មើសដោយឡែកមួយផ្សេងទៀត។

-មាត្រា ៤៩៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌផ្តន្ទាទោស បទញុះញង់ឲ្យមានការរើសអើង ដាក់ពន្ធនាគារពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ២លានរៀល ទៅ ៦លានរៀល។

-មាត្រា ៣៥.២ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ផ្តន្ទាទោសជនដែលសម្រួលដោយចេតនាឲ្យជនណាម្នាក់ប្រើប្រាស់ដោយខុសច្បាប់នូវគ្រឿងញៀនដែលបណ្តាលឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរ ទោះយកថ្លៃក្តីមិនយកថ្លៃក្តី ដាក់ពន្ធនាគារពី ១ឆ្នាំ ដល់ ៥ឆ្នាំ។

អំពើចម្លងនៅក្នុងន័យនេះ សំដៅតែលើអំពើដែលបង្កើតជាបទឧក្រិដ្ឋឬ បទមជ្ឈិមប៉ុណ្ណោះ។ ដោយឡែកប្រសិនបើអំពើចម្លងជាបទលហុវិញ មាត្រា ២៨ និងមាត្រា ២៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌពុំបានចែងពីការដាក់ទោសចំពោះអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតក្នុងបទលហុឡើយ។ ហេតុដូចនេះ គេអាចសន្និដ្ឋានបានថា ការផ្តើមគំនិត និង ការសមគំនិតក្នុងបទលហុ ពុំត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសនោះទេ[៤០]។

ឧទាហរណ៍៖

-ការញុះញង់ក្នុងបទហិង្សាស្រាល (មាត្រា ២២៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ)។

-ការបញ្ជាឲ្យជេរប្រមាថជាសាធារណៈ(មាត្រា ៣០៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ)។

-ការញុះញង់អ្នកដទៃឲ្យប្រព្រឹត្តបទធ្វើឲ្យមានការខូចខាតស្រាល (មាត្រា ៤១៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ)។

ក្នុងករណីដែលបទល្មើសកើតឡើងដោយអចេតនា ពោលគឺកើតចេញពីការធ្វេសប្រហែស ឬ ការខ្ជីខ្ជា ការផ្តើមគំនិត ឬ ការសមគំនិតក្នុងបទល្មើសនេះពិបាកនឹងកើតឡើងណាស់ ក៏ប៉ុន្តែយុត្តិសាស្ត្រនៃតុលាការរបស់ប្រទេស

[៤០] តាមយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការនៃប្រទេសបារាំង ការសមគំនិតក្នុងបទលហុពុំមានទោសទេ លើកលែងតែក្នុងករណីដែលច្បាប់ចែងយ៉ាងច្បាស់លាស់ថាមានទោសចំពោះការសមគំនិតតាមរយៈការផ្តល់ជំនួយ។

បារាំងបានគូសបញ្ជាក់ថា ការផ្ដើមគំនិត ឬ ការសមគំនិតក៏អាចកើតមានដែរ ទោះបីជាអំពើចម្បងជាបទល្មើសដោយអចេតនាក៏ដោយ[៤១]។

ឧទាហរណ៍៖

ការជម្រុញឲ្យអ្នកបើកបររថយន្តកុំឈប់នៅពេលភ្លើងស្តុបពណ៌ក្រហម ដែលជាមូលហេតុបណ្តាលឲ្យបង្កជាគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍កើតឡើង[៤២]។

ដោយហេតុថាការផ្ដើមគំនិត និងការសមគំនិតត្រូវដាក់ទោសដោយផ្អែកទៅលើការដាក់ទោសអំពើចម្បង ដូច្នេះប្រសិនបើអំពើចម្បងមិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសដោយសារមូលហេតុណាមួយក៏ដោយ ក៏ អំពើផ្ដើមគំនិត និងអំពើសមគំនិតមិនត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសដែរ។

ឧទាហរណ៍ ៖

-ចារីបានរត់គេចខ្លួនបាត់ មិនអាចស្វែងរកសាវតារឃើញ។

-ចារីបានស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ដែលជាហេតុនាំឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញា[៤៣] ត្រូវរលត់។

-ចារីជាជនមានវិបល្លាសស្មារតី[៤៤] ដែលមិនទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌឡើយ។

២.២.៣.២. ធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការផ្ដើមគំនិត និង ការសមគំនិត

ដើម្បីឲ្យមានភាពច្បាស់លាស់ក្នុងការសិក្សាទៅលើធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការផ្ដើមគំនិត និងការសមគំនិត ចាំបាច់ត្រូវធ្វើការពិចារណាទៅលើធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការផ្ដើមគំនិតដាច់ដោយឡែកពីធាតុផ្សំសត្យានុម័ត នៃការសម គំនិត។

២.២.៣.៣.ធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការផ្ដើមគំនិត

តាមខ្លឹមសារនៃមាត្រា ២៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការផ្ដើមគំនិតមានពីរសំខាន់ៗគឺ៖

១).ការជម្រុញឲ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមតាមការណែនាំ ឬ ការបញ្ជាអ្នកផ្ដើមគំនិត គឺជាជនដែលនៅពីក្រោយការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ជាអ្នកចាប់ផ្ដើមឲ្យមានការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ តាមក្រមព្រហ្មទណ្ឌការជម្រុញនេះធ្វើឡើងតាមរយៈការណែនាំ ឬ ការបញ្ជា។

[៤១] យុត្តិសាស្ត្ររបស់សាលាវិនិច្ឆ័យនៃប្រទេសបារាំង៖ (សភាព្រហ្មទណ្ឌ) Cass. Crim., 4 fevrier 1898, Cass. Crim., 14 decembre 1934. "បើពុំមានអញ្ញត្រកម្មកំណត់ក្នុងច្បាប់ឲ្យច្បាស់លាស់ទេ វិធានទាក់ទងនឹងការសមគំនិតត្រូវយកមកអនុវត្តលើរាល់បទល្មើសទាំងអស់ ទោះបីជាបទល្មើសដោយអចេតនាក៏ដោយ" ។

[៤២] សូមមើលយុត្តិសាស្ត្ររបស់សាលាវិនិច្ឆ័យនៃប្រទេសបារាំង Cass. Crim. 6 juin 2000.

[៤៣] បណ្តឹងអាជ្ញា គឺជាបណ្តឹងដែលមានគោលបំណងពិនិត្យអត្ថិភាពនៃបទល្មើស បង្ហាញឲ្យឃើញពីពិរុទ្ធភាពនៃជនល្មើស និងផ្តន្ទាទោសជននោះតាមច្បាប់ (មាត្រា ២ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ)។

[៤៤] វិបល្លាសសារតី សំដៅទៅលើវិបត្តិដែលធ្វើឲ្យរឹករវដល់សកម្មភាពនៃសរសៃប្រសាទរបស់មនុស្ស។ សូមមើលអត្ថបទទី ១២១ ខាងក្រោមនេះ។

ក្រមព្រហ្មទណ្ឌពុំបានកំណត់ពីនិយមន័យ នៃពាក្យណែនាំឡើយ។ តាមវចនានុក្រមរបស់សម្តេចសង្ឃរាជ **ជួន ណាត** ពាក្យណែនាំមានន័យថាប្រាប់ទំនងប្រាប់ឧបាយឲ្យយល់ឲ្យភ្លឺនាំឲ្យធ្វើដោយពន្យល់បណ្តើរ។ ហេតុនេះ ការណែនាំឲ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើស សំដៅលើអំពើរបស់ជនម្នាក់ដែលប្រាប់ពន្យល់ជនម្នាក់ទៀតឲ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ ក្នុងន័យនេះ ពាក្យណែនាំខុសប្លែកពីពាក្យបញ្ជាត្រង់ថា ការបញ្ជាមានលក្ខណៈដាច់ខាតខ្លាំងជាងការណែនាំ។

ឧទាហរណ៍៖

ឈ្មោះ **ក** បានពន្យល់ប្រាប់ឈ្មោះ **ខ** ថាបើឈ្មោះ **ខ** មានភាពខ្វះខាតក្នុងជីវភាពរស់នៅ ឈ្មោះ **ខ** អាចបន្លំយកប្រាក់របស់ក្រុមហ៊ុនដែលឈ្មោះ **ខ** កំពុងកាន់កាប់បាន ហើយក៏បានប្រាប់ឈ្មោះ **ខ** អំពីរបៀបធ្វើបញ្ជីគណនេយ្យក្លែងបន្លំជាបន្ថែមទៀតដើម្បីបញ្ចៀសពីការចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការបន្លំយកប្រាក់ពីសំណាក់ថ្នាក់ដឹកនាំរបស់ក្រុមហ៊ុនជាដើម។ ក្នុងករណីនេះឈ្មោះ **ក** បានណែនាំឲ្យឈ្មោះ **ខ** ប្រព្រឹត្ត បទរំលោភលើទំនុកចិត្ត។

១)កាណែនាំ ឬ ការបញ្ជាត្រូវមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ដែលអាចឈានទៅដល់ការសម្រេចបទល្មើសបាន។

២)ការបង្កឲ្យមានបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមដោយផ្តល់អំណោយ ដោយការសន្យា ឬ ការគំរាមកំហែង ការញុះញង់ ការលួងលោម ឬ ក៏ដោយការរំលោភអាជ្ញាឬ អំណាចរបស់ខ្លួន។

ការបង្កឲ្យមានបទល្មើសធ្វើឡើងតាមទម្រង់ច្រើនយ៉ាង។ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌពុំបានចែងពីមធ្យោបាយ នៃការសម្តែងនូវការបង្កឲ្យមានបទល្មើសទេ ប៉ុន្តែបានកំណត់អំពីទម្រង់នៃការបង្កបទល្មើសដូចតទៅ៖

- **ការផ្តល់អំណោយ**

ឧទាហរណ៍៖ ជនម្នាក់បានប្រាប់ជនម្នាក់ទៀតឲ្យទៅវាយជនទីបី ដោយបានផ្តល់ប្រាក់ចំនួន ១លានរៀល។

- **ការសន្យា**

ឧទាហរណ៍៖ នារីម្នាក់បានប្រាប់បុរសម្នាក់ដែលស្រឡាញ់នាងថា បើចង់ឲ្យនាងស្រឡាញ់ត្រូវទៅប្រដៅបុរសម្នាក់ទៀតដែលជាអតីតសង្សាររបស់នាងដែលបានធ្វើបាបរូបនាងកន្លងមក។

- **ការគំរាមកំហែង**

ឧទាហរណ៍៖ បុរសម្នាក់បានគំរាមកំហែងសង្សាររបស់ខ្លួនឲ្យលួចទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ឪពុកម្តាយនាងយកមកឲ្យរូបខ្លួន បើមិនដូច្នោះទេ គេនឹងយករូបភាពអាសអាភាសរបស់នាងទៅផ្សព្វផ្សាយឲ្យគេដឹង។

- **ការញុះញង់**

ការញុះញង់គឺជាការនិយាយចាក់រុក នាំអុចអាលឲ្យអ្នកដទៃធ្វើការអ្វីៗដែលមិនគប្បី[៤៥]។

[៤៥] វចនានុក្រមរបស់សម្តេចសង្ឃរាជ **ជួន ណាត** ទំព័រទី ២៩៦។

ឧទាហរណ៍៖ នារីម្នាក់បាននិយាយទៅកាន់មិត្តភក្តិរបស់នាងថា កាលដែលនាងទ្រាំរស់នៅជាមួយប្តីក្បត់ចិត្តបែបនេះ គឺជាការរស់នៅក្នុងឋាននរកដ៏ខ្មៅងងឹតបំផុត ចំណែកឯសហាយរបស់ប្តីនាងរស់នៅក្នុងទ្រនំខ្ពង់ខ្ពស់ ជាការសោយសុខនៅលើឋានសួគ៌ នាងត្រូវតែធ្វើអ្វីម្យ៉ាងឲ្យស្ត្រីជាសហាយនោះឈឺចាប់ ដូចជាទៅជះទឹកអាស៊ីតលើនារីនោះឲ្យខូចសម្រស់ទៅ ប្តីរបស់នាងនឹងវិលត្រឡប់មករកនាងវិញជាមិនខាន។ ក្រោយពីបានបញ្ចុះបញ្ចូលបែបនេះរួចហើយមិត្តភក្តិរបស់នារីនោះក៏កើតក្តីក្រហល់ក្រហាយខឹងនិងស្រ្តីកំណាន់ចិត្តរបស់ប្តីនាង ហើយសម្រេចចិត្តរៀបចំផែនការជះទឹកអាស៊ីតលើស្រ្តីកំណាន់ចិត្តរបស់ប្តីនាង។

- **ការលួងលោម**

ឧទាហរណ៍៖ បុរសម្នាក់បាននិយាយអង្វរប្រពន្ធរបស់ខ្លួនយកប្រាក់របស់ក្រុមហ៊ុនដែលនាងកំពុងតែកាន់កាប់មកចំណាយទៅលើការព្យាបាលកូនរបស់ពួកគេដែលកំពុងតែមានជម្ងឺ ត្រូវការប្រាក់ព្យាបាលជាចាំបាច់ បើពុំដូច្នោះទេកូនរបស់ពួកគេអាចនឹងស្លាប់បាត់បង់ជីវិត។

- **ការរំលោភអាជ្ញា ឬ អំណាច**

ឧទាហរណ៍៖ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ម្នាក់បានប្រាប់ឲ្យភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌នៅក្រោមបង្គាប់របស់ខ្លួនឲ្យធ្វើទារុណកម្មលើជនសង្ស័យដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន។

ការបង្កឲ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដែលធ្វើឡើងតាមរយៈពាក្យសំដីទូលំទូលាយគ្មានភាពច្បាស់លាស់មិនអាចឲ្យគេចាត់ទុកជាធាតុផ្សំនៃការផ្តើមគំនិតបានឡើយ។

ឧទាហរណ៍៖ បុគ្គលម្នាក់ប្រើសំដីមួយម៉ាត់ថា សម្លាប់ទៅដោយពុំមានបន្ថែមអ្វីទាំងអស់ រួចហើយក៏ដើរចេញទៅបាត់ទៅ។

២.២.៣.៤.ធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការសមគំនិត

មាត្រា ២៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចាត់ទុកការផ្តល់ជំនួយ ឬ ការឧបត្ថម្ភជាធាតុផ្សំនៃការសមគំនិត។ ការផ្តល់ជំនួយ ឬ ការឧបត្ថម្ភចំពោះការប្រព្រឹត្តបទល្មើស គឺជាអំពើដែលបានធ្វើឲ្យការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសមានភាពងាយស្រួល។ ការផ្តល់ជំនួយឬ ការឧបត្ថម្ភ រួមមាន៖

- **ការផ្តល់មធ្យោបាយផ្សេងៗសម្រាប់ប្រព្រឹត្តបទល្មើស**

ការផ្តល់មធ្យោបាយប្រព្រឹត្តបទល្មើសមានច្រើនយ៉ាងដូចជា ការផ្តល់អាវុធផ្តល់ឧបករណ៍ ឬ មធ្យោបាយផ្សេងៗទៀតដែលអាចយកទៅប្រើប្រាស់ ដើម្បីបំពេញសកម្មភាពល្មើស ដោយដឹងយ៉ាងច្បាស់ថា ឧបករណ៍ទាំងនោះត្រូវយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងគោលដៅប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាក់ជាមិនខាន។

ឧទាហរណ៍៖

-ការផ្តល់អាវុធ។

-ការផ្តល់រថយន្តដើម្បីសម្រួលដល់អំពើលួច។

-ការផ្តល់វិក្កយបត្រក្លែងក្លាយ។

-ការផ្តល់នូវបញ្ជីឈ្មោះបុគ្គលមួយចំនួនដើម្បីធ្វើការឆបោក។

-ការផ្តល់នូវជម្រកដល់ការប្រព្រឹត្តបទល្មើសរំលូតកូនខុសច្បាប់។

-ការបង្កសម្លេងដើម្បីបិទបាំងកុំឲ្យគេឮសម្រែករបស់ជនរងគ្រោះ។

-ការរង់ចាំមើលផ្លូវ ដើម្បីឲ្យចោរចូលលួចទ្រព្យសម្បត្តិ។

-ការធ្វើឲ្យមានទំនាក់ទំនងរវាងស្ត្រីដែលមានបំណងរំលូតកូនខុសច្បាប់ និងជនដែលអាចធ្វើការរំលូតកូនខុសច្បាប់។

-ការព្យាយាមបង្វែរអារម្មណ៍របស់ជនរងគ្រោះ ដើម្បីឲ្យជនល្មើសងាយស្រួលប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

-ការពង្រឹងសតិអារម្មណ៍របស់ជនរងគ្រោះ ឲ្យកាន់តែមានជំនឿជឿជាក់ទៅលើជនឆបោក។

-ការព្យាយាមទូរស័ព្ទឲ្យជនរងគ្រោះចេញពីផ្ទះដើម្បីឲ្យជនល្មើសបាញ់សម្លាប់។

ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ អំពើអកម្មខ្លះដែលកើតចេញពីការព្រមព្រៀងឃុបឃិតគ្នាជាមុន ក៏អាចជាធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការសមគំនិតបានដែរ។

ឧទាហរណ៍៖ ការធ្វើជាភ្លេចមិនបានចាក់សោទូដែកនៅក្នុងធនាគារដើម្បីសម្រួលឲ្យចោរលួចទ្រព្យសម្បត្តិមានតម្លៃក្នុងទូដែក។

- **ការផ្តល់ជំនួយ ឬ ការឧបត្ថម្ភផ្នែកស្មារតី**

ការលើកទឹកចិត្តប្រព្រឹត្តបទល្មើស អាចចាត់ទុកថាជាការផ្តល់ជំនួយ ឬ ការឧបត្ថម្ភផ្នែកស្មារតីឲ្យជនល្មើសសម្រេចបាននូវបទល្មើសផងដែរ[៨៦] ។

ឧទាហរណ៍៖ ជនដែលបានឈរមើលការវាយតប់គ្នាដោយចេតនា គឺជាការលើកទឹកចិត្ត ជាការសម្រួលដល់ការប្រព្រឹត្តបទល្មើសរបស់ចារី ព្រោះថាដោយសារតែវត្តមានរបស់ជននោះហើយ ទើបធ្វើឲ្យចារីមានកម្លាំងចិត្តធ្វើសកម្មភាពរបស់ខ្លួនហើយធ្វើឲ្យតតិយជនមិនអាចចូលមកឆាឆៅអំពើល្មើសរបស់ជនល្មើសបាន។

ដើម្បីឲ្យការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិតមានទោស ធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិត ត្រូវមានមុន ឬ ស្របពេលជាមួយនឹងអំពើចម្បង។ ធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិតអាចកើតឡើងនៅក្រោយអំពើល្មើសបាន ប្រសិនបើអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិត និងចារីបានព្រមព្រៀងគ្នាជាមុនថាយ៉ាងដូច្នេះ។

[៨៦] សូមមើលសៀវភៅជាភាសាបារាំងរបស់លោក Xavier Pin អំពី Droit penal general, Dalloz, 3e edition, 2009, ទំព័រទី ២៤១ អត្ថបទទី ២៧៨។

ក្នុងករណីនេះ ត្រូវរកភស្តុតាងមកបញ្ជាក់ពីការឃុបឃិតព្រមព្រៀងគ្នាជាមុនរវាងអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិត និងចារី។

ឧទាហរណ៍៖ ព្រមព្រៀងគ្នាថារូបខ្លួននឹងរង់ចាំជូនចារីរត់គេចខ្លួននៅពេលដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសរួចហើយភ្លាម។ ប្រសិនបើពុំមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់បញ្ជាក់អំពីការឃុបឃិតព្រមព្រៀងគ្នាជាមុនទេ អំពើរបស់ជនដែលបានសម្រួលដល់បទល្មើសក្រោយពេលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសរួចហើយ អាចចាត់ទុកចូលជាបទល្មើសដោយឡែកទៅវិញ។

ឧទាហរណ៍៖

-ការជួយជនល្មើសក្នុង បទឃាតកម្ម ដើម្បីធ្វើការលាក់បាំងសាកសពរបស់ជនរងគ្រោះ។ អំពើនេះគឺជា បទលាក់បំបាំងសាកសព[៤៧] ដែលជាអំពើដែលធ្វើឲ្យបាត់ ឬ លាក់បំបាំងសាកសពបុគ្គលណាម្នាក់ដែលរងគ្រោះពីបទមនុស្សឃាត ឬ ទទួលមរណភាពបន្ទាប់ពីអំពើហិង្សា។ បទល្មើសនេះត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៦ខែ ទៅ ២ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ១លានរៀល ទៅ៤លានរៀល។

-ការជួយជនល្មើសក្នុងការរៀបចំទីកន្លែងប្រព្រឹត្តបទល្មើសឲ្យបានស្អាតបាត ដើម្បីកុំឲ្យមានសល់ស្លាកស្នាមនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសនៅកន្លែងនោះ។ អំពើនេះគឺជាបទលាក់បំបាំងតម្រុយ ដែលជាអំពើកែប្រែលុបបំបាត់ ឬលាក់បំបាំងតម្រុយ ឬ ស្លាកស្នាមនៅលើទីកន្លែងនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិម ក្នុងគោលបំណងធ្វើជាឧបសគ្គដល់ការស្វែងរកឲ្យឃើញនូវការពិត[៤៨]។

-ការជួយជនល្មើសក្នុងការរើសយកសំបកកាទូសយកទៅបោះចោល។ អំពើនេះគឺជាបទលុបបំបាត់វត្ថុតាង ដែលជាអំពើលុបបំបាត់ ឬ ផ្លាស់ប្តូរទីកន្លែងឬ យកវត្ថុណាមួយក៏ដោយ នៅលើទីកន្លែងនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិម ក្នុងគោលបំណងធ្វើជាឧបសគ្គដល់ការស្វែងរកឲ្យឃើញនូវការពិត[៤៩]។

បញ្ហាអាចចោទឡើង នៅពេលដែលមានការផ្តើមគំនិត ឬ ការសមគំនិតក្នុងការប្រព្រឹត្តអំពើចម្បងដែលជាការផ្តើមគំនិត ឬ ជាការសមគំនិតដែរ។

ឧទាហរណ៍៖

-ឈ្មោះ **ក** បានផ្តល់រថយន្តមួយគ្រឿងឲ្យឈ្មោះ **ខ** យកទៅប្រើប្រាស់ដោយបានដឹងយ៉ាងច្បាស់ថា ឈ្មោះ **ខ** នឹងយករថយន្តរបស់ខ្លួនទៅឲ្យឈ្មោះ **គ** ដើម្បីធ្វើជាមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនអាវុធដោយខុសច្បាប់។ អំពើរបស់ឈ្មោះ **ខ** គឺជាផ្តល់ជំនួយឧបត្ថម្ភដល់ឈ្មោះ **គ** ក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលជាការសមគំនិត។ ចំណែកឯអំពើរបស់ឈ្មោះ **ក**

[៤៧] មាត្រា ៥៣១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

[៤៨] តាមមាត្រា ៥៣២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ បទលាក់បំបាំងតម្រុយ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ២លានរៀល ទៅ ៦លានរៀល។

[៤៩] តាមមាត្រា ៥៣៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ បទលុបបំបាត់វត្ថុតាង ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ២លានរៀល ទៅ ៦លានរៀល។

គឺជាការផ្តល់ជំនួយឧបត្ថម្ភដល់ឈ្មោះ **ខ** ដែរ។ ក្នុងករណីនេះអំពើរបស់ឈ្មោះ **ក** គឺជាការសមគំនិតក្នុងអំពើសមគំនិត។

-ជនម្នាក់បានញុះញង់ជនម្នាក់ទៀតឲ្យនាំជនទីបីទៅប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

តាមការជាក់ស្តែង អំពើខាងលើក៏ជាអំពើបង្កគ្រោះថ្នាក់ខ្លាំងដល់សង្គមដែរហើយ គួរតែទទួលការផ្តន្ទាទោសដូចជាការផ្តើមគំនិត ឬ ការសមគំនិតដែរ[៥០]។

ការផ្តើមគំនិត ឬ ការសមគំនិតត្រូវតែទទួលការផ្តន្ទាទោស ទោះបីជាការផ្តើមគំនិត ឬ ការសមគំនិតពុំបានផ្តល់នូវជំនួយដោយផ្ទាល់ក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសចម្បងក៏ដោយ។

២.២.៣.៥. ធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិត

ការផ្តើមគំនិត និងការសមគំនិតត្រូវកើតចេញពីចេតនាទុច្ចរិតរបស់អ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិតក្នុងការជម្រុញ ឬ បង្កឲ្យបទល្មើសកើតឡើង។ និយាយជារួម អ្នកផ្តើមគំនិត និងសមគំនិតគឺជាជនដែលមានបំណងប្រព្រឹត្តអំពើផ្តើមគំនិត និង អំពើសមគំនិត ឬ ឲ្យច្បាស់ជាងនេះទៅទៀតគឺថា អ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិតដឹងថាអំពើរបស់ចារី គឺជាបទល្មើស ហើយខ្លួននៅតែមានបំណងចង់ចូលរួមជាមួយចារីទៀត។ ហេតុដូចនេះ ប្រសិនបើការផ្តល់ជាមធ្យោបាយ ឬ ការណែនាំដោយសុទ្ធចិត្តទៅឲ្យជនម្នាក់ ដែលក្រោយមកបានយកមធ្យោបាយ ឬ ការណែនាំនោះទៅប្រព្រឹត្តបទល្មើស គឺពុំមែនជាការផ្តើមគំនិតឬ ជាការសមគំនិតដែលត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសឡើយ។

ឧទាហរណ៍៖

-បុគ្គលម្នាក់បានឲ្យរថយន្តរបស់ខ្លួនទៅមិត្តភក្តិខ្ញីប្រើប្រាស់ ប៉ុន្តែចារីបែរជាឆ្លៀតយករថយន្តនោះទៅធ្វើជាមធ្យោបាយ ដើម្បីបុកសម្លាប់គូសត្រូវរបស់ខ្លួនទៅវិញ។

-បុគ្គលម្នាក់បានផ្តល់ព័ត៌មានឲ្យជនម្នាក់ទៀត ពីអវត្តមានរបស់អ្នកដែលរស់នៅជិតផ្ទះរបស់ខ្លួន ឮយ៉ាងដូច្នេះជននោះបានចូលទៅលួចទ្រព្យសម្បត្តិនៅក្នុងផ្ទះរបស់អ្នកជិតខាងនោះតែម្តង។

ចេតនាទុច្ចរិតរបស់អ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិត ត្រូវតែមាននៅខណៈពេលចូលរួមសហការជាមួយចារី បានន័យថា អ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិតដឹងថាចារីប្រាកដជាយកការណែនាំ ឬ មធ្យោបាយដែលខ្លួនផ្តល់ឲ្យទៅដើម្បីប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាក់ជាមិនខាន។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើបំណងចូលរួមសហការជាមួយចារីកើតមានឡើងក្រោយពីចារីបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសចប់សព្វគ្រប់ហើយគឺពុំអាចមានទោសតាមបទបញ្ញត្តិច្បាប់ខាងលើបានទេ។ ប៉ុន្តែត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសតាមទម្រង់នៃបទល្មើសផ្សេងទៀត ដូចជា៖

- បទលាក់បំបាំងសាកសព

[៥០] សូមមើលសៀវភៅជាភាសាបារាំងរបស់លោក Emmanuel Dreyer អំពី Droit penal general, Letec, 2010, ទំព័រទី ៦៤៥ និងបន្តបន្ទាប់ អត្ថបទទី ១០៣៨។

- បទលាក់បំបាំងតម្រុយ
- បទលុបបំបាត់វត្ថុតាង ជាដើម[៩១]។

ជាទូទៅ ចារីប្រព្រឹត្តបទល្មើសស្របតាមគំនិតដែលអ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិតមានបំណងចូលរួមជាមួយគ្នា។ ក៏ប៉ុន្តែបើចារីបែរជាប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតមិនមានបំណងចូលរួមជាមួយ តើនឹងទៅយ៉ាងណា? ក្នុងសម្មតិកម្មបែបនេះ គេត្រូវបែងចែកទៅតាមករណីពីរយ៉ាង:

១) បើភាពខុសគ្នារវាងបំណងរបស់អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិត និងអំពើដែលបានប្រព្រឹត្តពិតប្រាកដមានខ្លះៗតែប៉ុណ្ណោះ អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតនៅតែទទួលទោសដដែល ពោលគឺត្រូវតែផ្តន្ទាទោសទៅតាមអំពើដែលចារីបានប្រព្រឹត្តពិតប្រាកដមែន។

ឧទាហរណ៍៖

-ចារីបានប្រើប្រាស់សម្ភារៈខុសប្លែកពីអ្វី ដែលអ្នកផ្តើមគំនិតបានព្រៀងទុក (អ្នកផ្តើមគំនិតផ្តល់ការណែនាំឲ្យសម្លាប់ដោយប្រើខ្សែរឹកក ក៏ប៉ុន្តែចារីបែរជាប្រើកាំបិតដើម្បីចាក់សម្លាប់ទៅវិញ)។

-បទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្ត ដោយមានស្ថានទម្ងន់ទោសដែលអ្នកសមគំនិតមិនចង់បានឡើយ (អ្នកសមគំនិតចង់ឲ្យលួច តែបែរជាចារីលួចហើយ ថែមទាំងប្រើហិង្សាទៀតផង)។ ក្នុងករណីនេះអ្នកសមគំនិតត្រូវមានទោសក្នុងឋានៈជាអ្នកសមគំនិតក្នុងអំពើលួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា។

ក្នុងន័យដូចគ្នានេះដែរ បើសិនជាបំណងរបស់អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតមិនសូវច្បាស់លាស់ មានន័យថាមិនអាចកំណត់បានច្បាស់លាស់អំពីបំណងរបស់អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតទេ អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតត្រូវទទួលទោសដូចគ្នានឹងចារីដែរ ទោះបីជាចារីបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្នុងទំហំណាក៏ដោយ។

ឧទាហរណ៍៖ បុគ្គលម្នាក់បានផ្តល់ប្រាក់ឲ្យចារី ដើម្បីឲ្យចារីទៅសងសឹកលើជនរងគ្រោះតាមអ្វីដែលចារីអាចធ្វើបាន។ ដូច្នេះទោះបីជាចារីទៅប្រព្រឹត្តត្រឹមតែប្រើអំពើហិង្សាដោយចេតនាលើជនរងគ្រោះ ឬ ក៏រហូតដល់ទៅសម្លាប់ជនរងគ្រោះក៏ដោយ ក៏អ្នកផ្តើមគំនិតត្រូវតែទទួលទោសទៅតាមអំពើជាក់ស្តែងរបស់ចារីដែរ។

២) បើភាពខុសគ្នាមានលក្ខណៈដាច់ស្រឡះតែម្តងរវាងបំណងរបស់អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិត និងអំពើដែលបានប្រព្រឹត្តពិតប្រាកដដោយចារី អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតមិនអាចត្រូវទទួលរងការផ្តន្ទាទោសបានឡើយ បានសេចក្តីថា ចារីប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលមិនពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើសដែលអ្នកផ្តើមគំនិតឬ អ្នកសមគំនិតមានបំណងចង់ចូលរួមជាមួយនឹងចារីនោះទេ។

---

[៩១] សូមមើលអត្ថបទទី ៩០ ខាងលើនេះ។

ឧទាហរណ៍៖ ម្ចាស់បំណុល[៥២] ម្នាក់បានផ្តល់កាំភ្លើងឲ្យចារីយកទៅប្រើដើម្បីគំរាមកំហែងកូនបំណុល[៥៣]របស់ខ្លួន។ នៅពេលទៅដល់ផ្ទះរបស់កូនបំណុលចារីក៏បានឈ្លោះប្រកែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំងជាមួយអ្នកបម្រើរបស់កូនបំណុល ហើយក៏យកកាំភ្លើងទៅប្រើដើម្បីបាញ់សម្លាប់អ្នកបម្រើនោះទៅ។ ក្នុងករណីនេះ ម្ចាស់បំណុលមិនត្រូវមានទោសក្នុងបទឃាតកម្មលើអ្នកបម្រើរបស់កូនបំណុលទេ។

២.២.៤. ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើការផ្តើមគំនិត និង ការសមគំនិត

តាមកថាខណ្ឌចុងក្រោយនៃមាត្រា ២៨ និងមាត្រា ២៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានចែងយ៉ាងច្បាស់ថា អ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិតនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចគ្នានឹងចារីដែរ។

តាមខ្លឹមសារនៃបទបញ្ញត្តិនៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌខាងលើឃើញថា អ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិតត្រូវទទួលរងការផ្តន្ទាទោសដូចគ្នានឹងចារីដែរ ពោលគឺអ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិតក៏ត្រូវទទួលរងនូវមូលទោស និងទោសបន្ថែមដែលច្បាប់បានចែងសម្រាប់បទល្មើសដែលជាអំពើចម្បងរបស់ចារីដែរ។

ការបញ្ញត្តិយ៉ាងដូច្នេះមែនមានន័យថា អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតត្រូវរួចខ្លួនទេក្នុងករណីដែលច្បាប់ពុំអាចផ្តន្ទាទោសចារី ដោយសារតែមូលហេតុ ឧទាហរណ៍ដូចជា ជនល្មើសបានរត់គេចខ្លួនបាត់ ឬ ជនល្មើសមិនទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌដោយសារតែបានក្លាយខ្លួនជាមនុស្សវិកលចរិត ។ អ្នកផ្តើមគំនិតនិងអ្នកសមគំនិតត្រូវតែទទួលការផ្តន្ទាទោស ដោយច្បាប់បានចាត់ទុកដូចជាជននេះបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយផ្ទាល់ដែរ ពោលគឺតុលាការត្រូវសម្រេចដាក់ទោសអ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិត ដោយគិតថាជននេះបានប្រព្រឹត្តអំពើជាសត្យានុម័តនៃបទល្មើសដោយផ្ទាល់ខ្លួន។ ក្រៅពីនេះ តុលាការព្រហ្មទណ្ឌមានសេរីភាពពេញលេញក្នុងការសម្រួលទោស ទៅតាមបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិត និងទៅតាមតួនាទីរបស់អ្នកទាំងនេះនៅក្នុងការប្រព្រឹត្តសកម្មភាពល្មើស។ ក្នុងន័យនេះពេលខ្លះ អ្នកផ្តើមគំនិតអាចនឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសធ្ងន់ធ្ងរជាងចារីទៅទៀតក៏មានដែរ។

ការបញ្ញត្តិយ៉ាងដូច្នេះពុំមែនមានន័យថា អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតត្រូវរួចខ្លួន ក្នុងករណីដែលច្បាប់ពុំមានអាចផ្តន្ទាទោសចារី ដោយសារជនតែមូលហេតុដូចជា៖

ជនល្មើសបានរត់គេចខ្លួនបាត់ ឬ ជនល្មើសមិនទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌដោយសារតែបានក្លាយខ្លួនជាមនុស្សវិកលចរិត។ អ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិតត្រូវតែទទួលការផ្តន្ទាទោស ដោយច្បាប់បានចាត់ទុកដូចជាជននេះបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយផ្ទាល់ដែរ ពោលគឺតុលាការត្រូវសម្រេចដាក់ទោសអ្នកផ្តើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិត ដោយគិតថាជននេះបានប្រព្រឹត្តអំពើជាសត្យានុម័តនៃបទល្មើសដោយផ្ទាល់ខ្លួន។

---

[៥២] ម្ចាស់បំណុល គឺជាបុគ្គលដែលទទួលផលប្រយោជន៍ពីករណីយកិច្ច។ ឧទាហរណ៍៖ អ្នកឲ្យខ្ចី គឺជាម្ចាស់បំណុលរបស់អ្នកខ្ចី។

[៥៣] កូនបំណុល គឺជាបុគ្គលដែលមានករណីយកិច្ច។ ឧទាហរណ៍៖ អ្នកខ្ចីប្រាក់ពីអ្នកដទៃមានករណីយកិច្ចសងប្រាក់កម្ចីនេះទៅអ្នកឲ្យខ្ចីវិញ។ ហេតុដូច្នេះ អ្នកខ្ចី គឺជាកូនបំណុល។

ក្រៅពីនេះ តុលាការការព្រហ្មទណ្ឌមានគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិត និងទៅតាមតួនាទីរបស់អ្នកទាំងនេះរបស់អ្នកទាំងនេះនៅក្នុងការប្រព្រឹត្តសកម្មភាពល្មើស។ ក្នុងន័យនេះពេលខ្លះ អ្នកផ្ដើមគំនិតអាចនឹងត្រូវផ្ដន្ទាទោសធ្ងន់ធ្ងរជាងចារីទៅទៀតក៏មានដែរ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើអ្នកផ្ដើមគំនិត និងអ្នកសមគំនិត អាចជួបប្រទះនឹងការលំបាកមួយចំនួនដែលត្រូវតែលើកយកមកពិនិត្យពិចារណាដូចខាងក្រោម ៖

បទល្មើសមួយចំនួនតម្រូវឲ្យចារីមានលក្ខណៈសម្បត្តិ ឬ មុខងារជាក់ច្បាស់ អ្នកផ្ដើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតៈ អ្នកផ្ដើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតនៃបទល្មើសប្រភេទនេះ ក៏ត្រូវផ្ដន្ទាទោសដែរ ទោះបីជាអ្នកផ្ដើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតពុំមានលក្ខណៈសម្បត្តិដែលច្បាប់តម្រូវឲ្យមានសម្រាប់ចារីក៏ដោយ។

ឧទាហរណ៍៖ បទស៊ីសំណូក តាមមាត្រា ៥១៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌអាចកើតឡើងបាន លុះត្រាតែចារីមានគុណសម្បត្តិជាចៅក្រម។ ទោះបីជាអ្នកផ្ដើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតមិនមែនជាចៅក្រមក៏ដោយ ក៏ត្រូវទទួលរងនូវការផ្ដន្ទាទោសដូចជាចារីដែរ។

ករណីមានស្ថានទម្ងន់ទោសជាក់ស្ដែងជាប់នឹងបទល្មើស (ស្ថានទម្ងន់ទោសមានលក្ខណៈសត្យានុម័ត[៥៤]) ទោះបីជាអ្នកផ្ដើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតពុំមានបំណងឲ្យចារីប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយមានស្ថានទម្ងន់ទោសក៏ដោយ ក៏ជននេះត្រូវទទួលទោសដូចចារីដែរ កាលបើចារីបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដោយមានស្ថានទម្ងន់ទោស។

ឧទាហរណ៍៖ អ្នកផ្ដើមគំនិតបានផ្ដល់បញ្ជាឲ្យចារីទៅលួចយកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជនរងគ្រោះ ដោយមិនឲ្យប្រើហិង្សាទេ ក៏ប៉ុន្តែ ចារីបានប្រើហិង្សា នៅពេលដែលបានធ្វើសកម្មភាពលួចទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជនរងគ្រោះ។ ក្នុងករណីនេះអ្នកផ្ដើមគំនិតក៏ត្រូវទទួលទោសពី បទលួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ដូចជាចារីដែរ។

ក្នុងករណីដែលមានស្ថានទម្ងន់ទោស ឬ ស្ថានសម្រាលទោសផ្ទាល់ខ្លួន (ស្ថានទម្ងន់ទោស ឬ ស្ថានសម្រាលទោសដោយមូលហេតុអត្តនោម័ត) សម្រាប់ចារី ពោលគឺជាស្ថានទម្ងន់ទោស ឬ ស្ថានសម្រាលទោសដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបុគ្គលរបស់ចារីផ្ទាល់ការផ្ដន្ទាទោសអ្នកផ្ដើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតមិនត្រូវទាក់ទងនឹងស្ថានទម្ងន់ទោស ឬ ស្ថានសម្រាលទោសនេះឡើយ។

ឧទាហរណ៍៖ ជនម្នាក់បានផ្ដល់កាំភ្លើងឲ្យទៅចារីដើម្បីសម្លាប់គូសត្រូវរបស់គាត់។ ក្រោយពីឃាត់ខ្លួនចារីឃើញថាចារីជាជនដែលស្ថិតក្នុងភាពមិនរាងចាលដែលត្រូវតែទទួលរងនូវការផ្ដន្ទាទោសធ្ងន់ជាងធម្មតា។

ក្នុងករណីបែបនេះអ្នកផ្ដើមគំនិតមិនត្រូវទទួលរងបន្ថែម នូវស្ថានទម្ងន់ទោសពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនរាងចាលរបស់ចារីនោះទេ គឺគ្រាន់តែត្រូវទទួលទោសចំពោះបទល្មើសដែលចារីបានប្រព្រឹត្តជាក់ស្ដែងតែប៉ុណ្ណោះ។

[៥៤] ស្ថានទម្ងន់ទោសជាក់ស្ដែង ឬ ស្ថានទម្ងន់ទោសមានលក្ខណៈសត្យានុម័ត សំដៅទៅលើស្ថានទម្ងន់ទោសដែលភ្ជាប់ជាមួយនឹងបទល្មើសដោយផ្ទាល់ ដូចជា ការប្រើអំពើហិង្សា ការកាប់គាស់ទម្លុះទម្លាយ ជាដើម។

ដូចគ្នានេះដែរ ប្រសិនបើចារីជាអនីតិជនដែលត្រូវទទួលបាននូវការបន្ថយមូលទោសលើបទល្មើស អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតមិនអាចទទួលប្រយោជន៍ពីការបន្ថយមូលទោសបែបនេះបានទេ ពីព្រោះថាចារីទទួលនូវផលប្រយោជន៍នេះដោយសារតែបុគ្គលិកលក្ខណៈផ្ទាល់របស់ចារីតែប៉ុណ្ណោះ។

ក្នុងករណីដែលមានស្ថានទម្ងន់ទោស ឬ ស្ថានសម្រាលទោសមានលក្ខណៈចម្រុះ មានន័យថាជាស្ថានទម្ងន់ទោស ឬ ស្ថានសម្រាលទោសដែលពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពផ្ទាល់របស់ចារីផង ព្រមទាំងពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសផងដែរ អ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតត្រូវទទួលរងការផ្តន្ទាទោសដូចជាចារីដែរ។

ឧទាហរណ៍៖ ចំពោះការរំលោភសេពសន្ថវៈដែលប្រព្រឹត្តដោយឪពុករបស់ជនរងគ្រោះគឺជាបទរំលោភសេព សន្ថវៈមានស្ថានទម្ងន់ទោស តាមមាត្រា ២៤០ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ (ដោយបុគ្គលដែលមានអំណាចលើជនរងគ្រោះ)។

ស្ថានភាពរបស់ចារី គឺជាស្ថានទម្ងន់ទោស។ ស្ថានភាពនេះត្រូវបានចាត់ទុកថាជាស្ថានទម្ងន់ទោសដែលមានលក្ខណៈចម្រុះដែលអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតត្រូវតែទទួលរងដូចជាចារីផងដែរ។ ស្ថានទម្ងន់ទោសនេះជាស្ថានទម្ងន់ទោសពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ចារី មិនមានអ្វីទាក់ទងនឹងអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ អ្នកសមគំនិតទេក៏ប៉ុន្តែជាស្ថានទម្ងន់ដែលបានជ្រៀតចូលរួមផ្សំជាមួយបទល្មើសតែម្តង។

ផ្នែកទី៣
ធាតុផ្សំអត្តនោម័ត

ធាតុផ្សំអត្តនោម័ត គឺជាកិរិយាផ្លូវចិត្តរបស់ជនល្មើសចំពោះអំពើបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គមដែលគេបានប្រព្រឹត្ត និងចំពោះបច្ច័យដែលកើតឡើងពីអំពើនោះ។ អំពើសត្យានុម័តនៃបទល្មើសអាចនឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសបាន លុះត្រាតែចារីបានធ្វើសកម្មភាព ដោយមានឆន្ទៈ ឬ ដោយដឹងថាបំពានច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ។ ការកំណត់បទល្មើសតែងតែជាផ្នែកមួយនៃកំហុស ដែលកើតចេញពីទឹកចិត្តរបស់ចារី។ អំពើជាធាតុផ្សំសត្យានុម័តតែមួយពុំមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីបង្កើតឲ្យបានជាបទល្មើសទេ។ និយាយម្យ៉ាងទៀតគឺថា អំពើសត្យានុម័តដែលឆ្លើយតបទៅនឹងនិយមន័យនៃបទល្មើសអាចនឹងត្រូវទទួលរងនូវការផ្តន្ទាទោសបាន ។

ដូច្នេះ ដើម្បីបង្កើតឲ្យបានជាបទល្មើសចារីត្រូវតែប្រព្រឹត្តអំពើដោយមានកំហុស។ ជាដំបូងកំហុសអាចផ្អែកលើឆន្ទៈដែលមានទិសដៅច្បាស់លាស់ដោយសំដៅទៅរកគោលដៅខុសច្បាប់ណាមួយ ពោលគឺចារីពិតជាមានឆន្ទៈ និងដឹងពីលទ្ធផលខុសច្បាប់នៃអំពើរបស់ខ្លួន ដែលគេហៅថា កំហុសចេតនា ។ ក្នុងករណីខ្លះទៀត កំហុសសំដៅទៅលើស្ថានភាពដែលមិនអាចឆន្ទៈគ្រប់គ្រាន់ ឬ ការប្រុងប្រយ័ត្នគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីជៀសវាងនូវលទ្ធផលខុសច្បាប់ ដែលគេហៅថា កំហុសអចេតនា ។

ដូច្នេះ ចាំបាច់ត្រូវសិក្សាឲ្យច្បាស់ពីសញ្ញាណនៃកំហុសចេតនា (៣.១) និងកំហុសអចេតនា (៣.២) ដែលជាធាតុផ្សំអត្តនោម័តក្នុងបទល្មើសដោយចេតនា និងបទល្មើសដោយអចេតនា ព្រមទាំងការវាយតម្លៃអំពីកំហុសទាំងពីរប្រភេទនេះ (៣.៣.) ផងដែរ។

៣.១.កំហុសចេតនា

មាត្រា ៤ កថាខណ្ឌទី ១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា ពុំមានបទល្មើសទេប្រសិនបើគ្មានចេតនាប្រព្រឹត្ត។ ហេតុនេះ ចេតនា គឺជាធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃបទល្មើសដោយចេតនា។

ចេតនាប្រព្រឹត្តបទល្មើសសំដៅទៅលើឆន្ទៈឆ្ពោះទៅរកការប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់។ មានចេតនានឹងប្រព្រឹត្តបទល្មើស កាលបើ៖

- ចារីស្វែងរកលទ្ធផលខុសច្បាប់ពីអំពើរបស់ខ្លួន
- ចារីដឹងថាអំពើរបស់ខ្លួននឹងផ្តល់នូវលទ្ធផលខុសច្បាប់នេះ។

ចេតនាប្រព្រឹត្តបទល្មើសត្រូវរួមផ្សំដោយ

-ចេតនាសម្រេចបទល្មើស គឺជាចេតនារបស់បុគ្គលម្នាក់ដែលមានសេរីភាព និងមនសិការគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការស្វែងរកលទ្ធផលដែលច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌហាមឃាត់ ឬ និយាយម្យ៉ាងទៀតថាជាចេតនាចង់រំលោភច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌតែម្តង។

ដូច្នេះចេតនាត្រូវផ្តើមចេញពីបុគ្គលម្នាក់ដែលមានសេរីភាពពេញលេញ និងមនសិការគ្រប់គ្រាន់ដឹងខុសត្រូវថាអំពើណាជាអំពើខុសច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌហើយនៅតែមានបំណងប្រព្រឹត្តអំពើខុសច្បាប់នោះទៀត។

-ចេតនាប្រព្រឹត្តអំពើ ៖ ចារីត្រូវប្រព្រឹត្តអំពើដោយចេតនា បានន័យថាដោយដឹងច្បាស់ពីអំពើរបស់ខ្លួន។

ឧទាហរណ៍៖

-បុគ្គលម្នាក់បានប្រើអំពើហិង្សា បណ្តាលឲ្យមានរបួសដល់តតិយជន ។ ធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃ បទហិង្សាដោយចេតនាគឺ ចារីដឹងច្បាស់ពីទង្វើរបស់ខ្លួន (ដឹងថាជាទង្វើខុសច្បាប់ ចារីមានមនសិការដឹងខុសត្រូវគ្រប់គ្រាន់) ហើយនៅតែធ្វើអំពើដែលខ្លួនចង់ធ្វើ (មានសេរីភាពពេញលេញ) ព្រមទាំងបានធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះទទួលរងរបួស (លើកដៃវាយតតិយជនដោយមានបំណងច្បាស់លាស់នឹងធ្វើយ៉ាងដូច្នេះ)។

-បុគ្គលម្នាក់បានសម្លាប់មនុស្សដោយចេតនា។ ធាតុផ្សំអត្តនោម័តគឺ ចារីយល់ច្បាស់ថាទង្វើរបស់ខ្លួនគឺជាអំពើខុសច្បាប់ (ចារីមិនមែនជាមនុស្សឆ្កួតមិនដឹងខុសត្រូវឡើយ) ប៉ុន្តែចារីនៅតែមានបំណងចង់ប្រព្រឹត្តអំពើ ហើយបានធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះស្លាប់បាត់បង់ជីវិតដោយចេតនា។

៣.១.១. ប្រភេទផ្សេងៗនៃចេតនាទុច្ចរិត

ចេតនាទុច្ចរិតមានច្រើនប្រភេទរួមមាន **(៣.១.១.១.)** ចេតនាទុច្ចរិតទូទៅ **(៣.១.១.២.)** ចេតនាទុច្ចពិសេស **(៣.១.១.៣.)** ចេតនាទុច្ចរិតធ្ងន់ធ្ងរ **(៣.១.១.៤.)** ចេតនាទុច្ចរិតច្បាស់លាស់ **(៣.១.១.៥.)** និងចេតនាទុច្ចរិតចំពោះ និងមិនចំពោះ ។

៣.១.១.១.ចេតនាទុច្ចរិតទូទៅ

ចេតនាទុច្ចរិតទូទៅ គឺជាចេតនារបស់ចារីក្នុងការប្រព្រឹត្តអំពើដែលខ្លួនបានដឹងថាច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌបានហាមឃាត់។ ចេតនាទុច្ចរិតទូទៅមាននៅក្នុងគ្រប់បទល្មើសទាំងអស់។ ចេតនាទុច្ចរិតទូទៅគឺពុំសំដៅទៅលើចេតនាព្យាបាទណាមួយទេគឺសំដៅទៅលើចេតនាបំពានច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ឬ បំពានលើការហាមឃាត់ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ។ និយាយរួមការបង្ហាញភស្តុតាងពីចេតនាទុច្ចរិតទូទៅរបស់ចារីគឺជាការបង្ហាញភស្តុតាងឲ្យបានឃើញពី ឆន្ទៈ និង មនសិការ ដឹងខុសត្រូវពីលទ្ធផលខុសច្បាប់របស់ចារី ឬ និយាយឲ្យងាយស្រួលយល់គឺត្រូវតែបង្ហាញភស្តុតាងថាៈ ចារីចង់ប្រព្រឹត្តអំពើដែលខ្លួនដឹង ថាច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌហាមឃាត់។

៣.១.១.២.ចេតនាទុច្ចរិតពិសេស

បន្ថែមពីលើចេតនាទុច្ចរិតទូទៅ អ្នកនីតិបញ្ញត្តិអាចបន្ថែមនូវចេតនាទុច្ចរិតពិសេសសម្រាប់បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ។ អ្នកនីតិបញ្ញត្តិពុំបានប្រើពាក្យចេតនាទុច្ចរិតពិសេសនៅក្នុងបទបញ្ញត្តិច្បាប់ឡើយ ក៏ប៉ុន្តែផ្តើមចេញពីអត្ថបទច្បាប់ដែលកំណត់បទល្មើសនីមួយៗ អាចឲ្យគេយល់ពីបំណងរបស់អ្នកនីតិបញ្ញត្តិដែលទាមទារឲ្យរកភស្តុតាងអំពើចេតនាទុច្ចរិតពិសេសណាមួយរបស់ចារី ដើម្បីឲ្យមានធាតុផ្សំនៃបទល្មើសគ្រប់គ្រាន់។ សញ្ញាណនៃពាក្យចេតនា

ទុច្ចរិតពិសេស ពុំត្រូវបានយល់ក្នុងន័យដូចគ្នាសម្រាប់អ្នកច្បាប់ទាំងអស់នោះទេ[៥៥]: សម្រាប់អ្នកច្បាប់ខ្លះ ចេតនាទុច្ចរិតពិសេស គឺជាធាតុផ្សំផ្នែកបញ្ញាស្មារតីដែលត្រូវបានកំណត់យ៉ាងជាក់ច្បាស់ ហើយសំដៅទៅលើចេតនាទទួលបាននូវលទ្ធផលជាក់លាក់ណាមួយដែលច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌហាមឃាត់ ពោលគឺចារីចង់បាននូវលទ្ធផលពិសេសណាមួយសម្រាប់បទល្មើសដែលខ្លួនប្រព្រឹត្ត។

ឧទាហរណ៍៖

-ចំពោះបទឃាតកម្ម ចារីត្រូវមានចេតនាបង្កនូវលទ្ធផលពិសេសមួយដែលច្បាប់បានកំណត់គឺ មរណភាពរបស់ជនរងគ្រោះ។ ដូច្នេះ ប្រសិនបើចារីពុំមានចេតនាធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះស្លាប់ទេ គ្រាន់តែចារីមានចេតនាប្រព្រឹត្តអំពើ (ចេតនាលើកដៃវាយជនរងគ្រោះ នោះគឺជាចេតនាទុច្ចរិតទូទៅ) ចារីនឹងត្រូវចោទប្រកាន់ពី បទហិង្សាដោយចេតនា (បណ្តាលឲ្យជនរងគ្រោះស្លាប់) ពុំមែនចោទប្រកាន់ពីបទឃាតកម្មឡើយ។

-បុគ្គលម្នាក់បានរើសយកវត្ថុមួយដែលខ្លួនបានឃើញ (ការរើសវត្ថុគឺជាអំពើចេតនា) ក៏ប៉ុន្តែក្នុងបំណងយកវត្ថុនោះទៅឲ្យម្ចាស់ដើមវិញ។ នោះគឺពុំមែនជាអំពើលួចទេ ពីព្រោះថា បុគ្គលនេះពុំមានចេតនាយកវត្ថុរបស់អ្នកដទៃមកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួនឡើយ។ ធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃអំពើលួច គឺសំដៅលើចេតនាប្រព្រឹត្តអំពើផង និងចេតនាយកវត្ថុរបស់អ្នកដទៃមកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួនទៀតផង (ចេតនាទុច្ចរិតពិសេស)។

សម្រាប់អ្នកច្បាប់ខ្លះ ចេតនាទុច្ចរិតពិសេសសម្រាប់បទល្មើសណាមួយ គឺជាមួយហេតុនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលអ្នកនីតិបញ្ញត្តិចាត់ទុកថាជាធាតុផ្សំអត្តនោម័តសម្រាប់បទល្មើសនោះ ។

ឧទាហរណ៍៖

-មាត្រា ៣៩៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា គ្រប់អភិបាលដែលប្រព្រឹត្តអំពើណាមួយដែលជាការរំលោភលើទំនុកចិត្តក្នុងគោលបំណងទទួលផលប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ឬ តតិយជន ឬ ក្នុងគោលបំណងធ្វើឲ្យខូចខាតដល់នីតិបុគ្គលនៅក្នុងបទបញ្ញត្តិនេះ អ្នកនីតិបញ្ញត្តិទាមទារឲ្យចារីប្រព្រឹត្ត បទរំលោភលើទំនុកចិត្ត ក្នុងគោលបំណងទទួលផលប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ឬ តតិយជន ឬ ក្នុងគោលបំណងធ្វើឲ្យខូចខាតដល់នីតិបុគ្គល ទើបចារីអាចត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រានេះបាន។ ដូច្នេះ "ក្នុងគោលបំណងទទួលផលប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ឬ តតិយជន ឬ ក្នុងគោលបំណងធ្វើឲ្យខូចខាតដល់នីតិបុគ្គល" គឺជាចេតនាទុច្ចរិតពិសេស ដែលច្បាប់ចាត់ទុកជា ធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៅក្នុង បទរំលោភលើទំនុកចិត្តពិសេសដោយអភិបាល ឬ បុគ្គលផ្សេងទៀត។

-មាត្រា ៧៥ នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងភេរវកម្មចែងថា ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២០ឆ្នាំ ដល់ ៣០ឆ្នាំ ឬ អស់មួយជីវិត ចំពោះបុគ្គលណាដែលដោយចេតនា បញ្ជូន ដាក់ បាញ់ ឬ ធ្វើឲ្យផ្ទុះគ្រាប់បែក ឬ គ្រឿងប្រល័យដទៃ

[៥៥] សូមមើលសៀវភៅរបស់លោក Xavier Pin, Droit penal general, Dalloz, 3e edition, 2009, page 144, n 170.។

ទៀតនៅក្នុង ឬ ចូលទៅក្នុង ឬ ប្រឆាំងនឹងទីកន្លែងសាធារណៈ ឬ បរិវេណរបស់រដ្ឋ ឬ រដ្ឋាភិបាល ឬ ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនសាធារណៈ ឬ បរិវេណហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដោយមានគោលបំណងធ្វើឲ្យ :

ក-មានមរណភាព ឬ របួសធ្ងន់ធ្ងរដល់រាងកាយ ឬ

ខ-អន្តរាយធ្ងន់ធ្ងរដល់ទីកន្លែង បរិវេណ ឬ ប្រព័ន្ធទាំងនោះ ហើយប្រសិនបើមានការអន្តរាយនោះនឹងបណ្តាលឲ្យមាន ឬ អាចនឹងបណ្តាលឲ្យមានការខាតបង់សេដ្ឋកិច្ចធ្ងន់ធ្ងរ។

តាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៧៥ ខាងលើនេះ អ្នកនីតិបញ្ញត្តិទាមទារឲ្យចារីប្រព្រឹត្តអំពើដោយចេតនា (ចេតនាទុច្ចរិតទូទៅ) ហើយនិងមានគោលបំណងធ្វើឲ្យមានមរណភាព ឬ របួសធ្ងន់ធ្ងរ (ចេតនាទុច្ចរិតពិសេស) ទៀតផងទើបអាចត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៧៥ នៃច្បាប់នេះបាន។

៣.១.១.៣. ចេតនាទុច្ចរិតធ្ងន់ធ្ងរ

មានពេលខ្លះអ្នកនីតិបញ្ញត្តិបានកំណត់យកមូលហេតុ នៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសមកធ្វើជាមូលហេតុនៃការកំណត់ទណ្ឌកម្មឲ្យកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ។ ក្នុងករណីនេះ ចារីមានចេតនាទុច្ចរិតធ្ងន់ធ្ងរ ដោយសារតែចារីមានចេតនាបង្កនូវគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងខ្លាំងនិងយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់សង្គម។

ឧទាហរណ៍៖

ការគិតទុកជាមុន ស្តែងឲ្យឃើញនូវចេតនាទុច្ចរិតធ្ងន់ធ្ងរមួយ។ មាត្រា ២០០ កថាខណ្ឌទី ២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឲ្យនិយមន័យនៃការគិតទុកជាមុនថាជា គម្រោងដែលបង្កើតឡើងមុនអំពើបៀតបៀនទៅលើរូបបុគ្គលនៃជនរងគ្រោះ។ ក្នុងករណីឃាតកម្មធ្វើឡើងដោយគិតទុកជាមុន ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។ ការសម្លាប់មនុស្សដោយគិតទុកជាមុន ត្រូវផ្តន្ទាទោសធ្ងន់ធ្ងរជាងការសម្លាប់មនុស្សដោយចេតនា ដែលជាបទឃាតកម្ម។ ក្នុងអំពើសម្លាប់មនុស្សដោយចេតនា ចេតនាទុច្ចរិតរបស់ចារីកើតឡើងភ្លាមៗដែលគេឲ្យឈ្មោះថាចេតនាទុច្ចរិតធម្មតា។

គោលដៅប្រព្រឹត្តបទល្មើស ស្តែងឲ្យឃើញពីចេតនាទុច្ចរិតធ្ងន់ធ្ងរមួយ។ មាត្រា ២០៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១៥ ឆ្នាំ ទៅ ៣០ ឆ្នាំ កាលបើអំពើនេះត្រូវបានប្រព្រឹត្តទៅលើជនរងគ្រោះ ឬ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីរារាំងជននេះកុំឲ្យប្តឹងបរិហារពីបទល្មើស ឬ សុំឲ្យធ្វើការជួសជុលព្យសនកម្ម។

៣.១.១.៤. ចេតនាទុច្ចរិតច្បាស់លាស់ និង ចេតនាទុច្ចរិតមិនច្បាស់លាស់

ចារីមានចេតនាទុច្ចរិតច្បាស់លាស់ នៅពេលដែលលទ្ធផលទទួលបានពិតប្រាកដមានលក្ខណៈដូចគ្នាទៅនឹងអ្វីដែលចារីមានចេតនាប៉ងប្រាថ្នាចង់បាន។

ឧទាហរណ៍៖ នៅពេលដែលចារីចង់សម្លាប់លោក **ក** ចារីបានធ្វើឲ្យលោក **ក** ទទួលមរណភាពដោយសារស្នាដៃផ្ទាល់របស់ខ្លួន។ ដូច្នេះចារីពិតជាមានចេតនាទុច្ចរិតច្បាស់លាស់។

ក្នុងករណីខ្លះទៀត ចារីបានប្រព្រឹត្តអំពើដោយចេតនា ក៏ប៉ុន្តែចារីពុំបានដឹងច្បាស់លាស់ពីលទ្ធផលនៃអំពើល្មើសរបស់ខ្លួននោះទេ ពីព្រោះថា៖

-ព្យសនកម្មដែលចារីចង់មានលក្ខណៈមិនច្បាស់លាស់។

-ឬ មួយក៏ជនរងគ្រោះនៃអំពើល្មើសមានលក្ខណៈមិនច្បាស់លាស់។

និយាយជារួមមក ចារីពុំអាចគិតជាមុនឲ្យបានច្បាស់លាស់អំពីលទ្ធផលនៃអំពើរបស់ខ្លួនបានទេ។ ក្នុងករណីទី១ នៃចេតនាទុច្ចរិតមិនច្បាស់លាស់ ចារីមានបំណងបង្កជាព្យសនកម្ម ក៏ប៉ុន្តែចារីពុំបានដឹងពីទំហំ ឬ ពីប្រភេទនៃព្យសនកម្មដែលនឹងកើតឡើងដោយសារតែអំពើល្មើសរបស់ខ្លួនឡើយ។

ឧទាហរណ៍៖ ចារីមានចេតនាប្រើហិង្សាលើជនរងគ្រោះ ក៏ប៉ុន្តែចារីពុំបានដឹងច្បាស់ជាមុនថា អំពើរបស់ខ្លួននឹងបណ្តាលឲ្យមានព្យសនកម្មទៅជនរងគ្រោះយ៉ាងដូចម្តេចឡើយ(បង្កឲ្យជាំខ្លួនបន្តិចបន្តួច ឬ បង្កឲ្យពិការបណ្តោះអាសន្ន ឬ ពិការអស់មួយជីវិត ឬ ធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះស្លាប់បាត់បង់ជីវិត)។ ក្នុងសម្មតិកម្មខាងលើ ចារីត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសទៅតាមភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃលទ្ធផលដែលទទួលបានពិតប្រាកដ។ **ឧបមាថា** នៅក្នុងគំនិតរបស់ចារី គាត់គ្រាន់តែមានចេតនាធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះទទួលរងនូវរបួសស្នាមបន្តិចបន្តួចតែប៉ុណ្ណោះ ក៏ប៉ុន្តែជនរងគ្រោះបែរជាស្លាប់បាត់បង់ជីវិតទៅវិញ។

ហេតុដូចនេះ ចារីត្រូវទទួលការផ្តន្ទាទោសតាម មាត្រា ២២៤ (ស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារមរណភាពនៃជនរងគ្រោះ) នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ មិនមែនតាមមាត្រា ២១៧ (បទហិង្សាដោយចេតនា) នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ[៥៦]។

ក្នុងករណីទីពីរនៃចេតនាទុច្ចរិតមិនច្បាស់លាស់ ចារីមានចេតនាចង់បាននូវព្យសនកម្មណាមួយដែលកើតចេញពីអំពើល្មើសរបស់ខ្លួន ក៏ប៉ុន្តែចារីខ្លួនឯងពុំបានស្គាល់ ឬ ដឹងជាមុនថា តើនរណាជាជនរងគ្រោះនៃអំពើល្មើសរបស់ខ្លួនទេ ពោលគឺចារីមានចេតនាប្រព្រឹត្តអំពើល្មើសទៅលើជនដែលមិនអាចកំណត់ជាមុនបាន។

ឧទាហរណ៍៖

-ការដាក់គ្រាប់បែកបង្កប់នៅក្នុងសួនច្បារសាធារណៈដោយភេរវករម្នាក់។ ក្នុងករណីនេះ ជនល្មើសមិនបានដឹងថា តើនរណានឹងក្លាយជាជនរងគ្រោះនៅពេលដែលគ្រាប់បែកនេះផ្ទុះឡើងទេ ហើយក៏មិនអាចដឹងជាមុនដែរថា តើនឹងធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ឬ មួយក៏គ្រាន់តែបណ្តាលឲ្យជនរងគ្រោះមានរបួសប៉ុណ្ណោះ។ ហេតុនេះជនល្មើសមានចេតនាទុច្ចរិតមិនច្បាស់លាស់។

---

[៥៦] ចំពោះបទហិង្សាដោយចេតនា មាត្រា ២១៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ឆ្នាំ ទៅ ៣ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ២លានរៀល ទៅ ៦លានរៀល។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលអំពើហិង្សាដោយចេតនាបណ្តាលឲ្យជនរងគ្រោះស្លាប់ដោយគ្មានចេតនាសម្លាប់ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៧ឆ្នាំ ទៅ ១៥ឆ្នាំ តាមមាត្រា ២២៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

-ការដាក់ខ្សែភ្លើងបង្កៃឲ្យឆក់តាមរបងផ្ទះ ក្នុងគោលបំណងសម្លាប់ជនណា ដែលមានបំណងចូលលួចទ្រព្យសម្បត្តិក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន។

៣.១.១.៥. ចេតនាទុច្ចរិតចំពោះ និង ចេតនាទុច្ចរិតមិនចំពោះ

ចេតនាទុច្ចរិតចំពោះ គឺជាកំហុសរបស់បុគ្គលម្នាក់ ដោយក្នុងពេលប្រព្រឹត្តអំពើដែលបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គម ជននេះបានដឹងជាក់ច្បាស់ថាអំពើរបស់ខ្លួនមានចរិតគ្រោះថ្នាក់ ហើយមើលឃើញច្បាស់ពិតប្រាកដនូវបច្ច័យគ្រោះថ្នាក់នៃអំពើរបស់ខ្លួន ហើយចារីនៅតែចង់ឲ្យបច្ច័យនោះកើតឡើងទៀត។

ឧទាហរណ៍៖ ចារីបានវាយរថយន្តរបស់ជនរងគ្រោះឲ្យខូចខាត ដោយសារតែចារីមានទំនាស់ពាក្យសំដីជាមួយនឹងម្ចាស់រថយន្ត។ ក្នុងករណីនេះ ចារីមានចេតនាទុច្ចរិតចំពោះ។

ចេតនាទុច្ចរិតមិនចំពោះគឺជាកំហុសរបស់បុគ្គលម្នាក់ ដោយក្នុងពេលប្រព្រឹត្តបទល្មើស ជននេះបានយល់ដឹងចរិតគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គមនៃអំពើរបស់ខ្លួនដែរ តែខ្លួនពុំប៉ងប្រាថ្នាឲ្យបច្ច័យនោះកើតឡើងទេ ក៏ប៉ុន្តែអំពើនោះបានធ្វើឲ្យបច្ច័យណាមួយកើតឡើងទៅវិញ។ សម្រាប់ជនល្មើស លទ្ធផលនៃអំពើល្មើសមានលក្ខណៈបន្ទាប់បន្សំតែប៉ុណ្ណោះ ពីព្រោះថា អំពើរបស់ខ្លួនមានគោលដៅផ្សេងទៅវិញ។ ដោយសារតែព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយនោះ ជនល្មើសបានធ្វើឲ្យកើតឡើងនូវព្យសនកម្មលើសពីអ្វីដែលខ្លួនបានគ្រោងទុកទៅទៀត។ ក្នុងករណីនេះ អ្នកច្បាប់ខ្លះចាត់ទុកថាជាបទល្មើសដោយចេតនា ដោយសារតែចារីមានចេតនាទុច្ចរិតមិនចំពោះ ក៏ប៉ុន្តែការកំណត់យ៉ាងដូច្នេះហាក់ដូចជាធ្ងន់ធ្ងរពេកសម្រាប់ចារីដែលពុំមានចេតនាបង្កព្យសនកម្មនោះ ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ទើបអ្នកនីតិបញ្ញត្តិបានកំណត់យកព្យសនកម្មចុងក្រោយធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃការកំណត់បទល្មើសជាក់លាក់ណាមួយទៅវិញ។

ឧទាហរណ៍៖

-មាត្រា ៤១៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌបញ្ញត្តិផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២ ឆ្នាំ ទៅ ៥ឆ្នាំ ចំពោះអំពើប្រព្រឹត្តដោយចេតនា ដើម្បីបំផ្លិចបំផ្លាញធ្វើឲ្យទ្រុឌទ្រោម ឬ ធ្វើឲ្យខូចខាតទ្រព្យសម្បត្តិដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់អ្នកដទៃ ដោយអានុភាពនៃគ្រឿងផ្ទុះ នៃអគ្គិភ័យ ឬ គ្រប់វិធីដទៃទៀត ដែលអាចនាំឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់បុគ្គល។ ប្រសិនបើអំពើធ្វើឲ្យខូចខាតដោយចេតនាខាងលើនេះបណ្តាលឲ្យអ្នកដទៃទទួលរងនូវរបួស ឬ ពិការជាអចិន្ត្រៃយ៍ ឬ ក៏បណ្តាលឲ្យអ្នកដទៃស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ការផ្តន្ទាទោសត្រូវបានដំឡើងរហូតដល់ ២០ឆ្នាំ។

-ដូចគ្នាដែរ ប្រសិនបើចារីគ្រាន់តែមានបំណងវាយជនរងគ្រោះឲ្យមានរបួស ក៏ប៉ុន្តែបែរជាធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះស្លាប់បាត់បង់ជីវិតទៅវិញ ចារីនឹងត្រូវទទួលរងនូវការផ្តន្ទាទោសពី បទហិង្សាដោយចេតនាមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារមរណភាពនៃជនរងគ្រោះ តាមមាត្រា២២៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌមិនមែនតាមមាត្រា ២១៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឡើយ។

៣.១.២. ភាពខុសប្លែកគ្នារវាងចេតនាទុច្ចរិត និង មូលហេតុនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើស

មូលហេតុនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើស គឺជាគំនិតផ្តួចផ្តើមក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស និងជាកត្តាផ្លូវចិត្តដែលជម្រុញឲ្យបុគ្គលណាម្នាក់ប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ ខុសប្លែកពីចេតនាទុច្ចរិតដែលជាឆន្ទៈអរូបី មូលហេតុនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសរមែងប្រែប្រួលទៅតាមចារីម្នាក់ៗដូចជា មានតម្រូវការផ្នែកសម្ភារៈ មានគំនិតគុំគួនសងសឹក មានការប្រចណ្ឌ មានកំហឹង មានការអាក់អន់ចិត្ត និងមានសេចក្តីលោភលន់ជាដើម។ ចំណែកឯចេតនាទុច្ចរិតវិញមានលក្ខណៈដូចគ្នាសម្រាប់បទល្មើសណាមួយជាក់លាក់។ ចំពោះបទឃាតកម្មចេតនាទុច្ចរិតសំដៅលើចេតនាក្នុងការប្រព្រឹត្តអំពើដោយដឹងច្បាស់ថាច្បាប់បានហាមឃាត់ និងចេតនាចង់ធ្វើឲ្យជនរងគ្រោះស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ទោះបីបទល្មើសប្រព្រឹត្តដោយនរណាក៏ដោយឬ ក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយ។

មូលហេតុនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសពុំមែនជាធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃបទល្មើសទេ ចំណែកឯចេតនាទុច្ចរិតវិញគឺជាធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃបទល្មើសដែលពុំអាចខ្វះបានឡើយ។ ទោះបីជាមូលហេតុនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសមិនត្រឹមត្រូវ ឬមួយក៏គួរឲ្យគោរពកោតសរសើរយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ពុំអាចធ្វើឲ្យមានការលុបបំបាត់បទល្មើសចោលបានដែរ។

ឧទាហរណ៍៖

-ចារីបានសម្លាប់សត្រូវដែលបានធ្វើឃាតឪពុកម្តាយ និង ក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្លួន។

-ចារីបានលួចទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកមាន ដើម្បីយកទៅជួយដល់អ្នកក្រីក្រតោកយ៉ាក។

-ចារីបានបង្ខាំងដោយខុសច្បាប់ថ្នាក់ដឹកនាំសហគ្រាស ក្នុងពេលមានវិវាទការងាររវាងនិយោជក និង កម្មករនិយោជិត។

ក៏ប៉ុន្តែ មូលហេតុដែលជម្រុញឲ្យមានការប្រព្រឹត្តបទល្មើស អាចជាស្ថានភាពសម្រាប់ឲ្យចៅក្រមផ្តល់នូវស្ថានសម្រាលទោសដល់ចារីបាន។

ឧទាហរណ៍៖

-បុគ្គលម្នាក់បានធ្វើឲ្យអ្នកដទៃមានរបួសដោយចេតនា ព្រោះតែការពារខ្លួនហួសព្រំដែនកំណត់របស់ច្បាប់។

-ចារីបានលួចចំណីអាហាររបស់អ្នកដទៃ ព្រោះតែស្ថានភាពក្រីក្រលំបាកតោកយ៉ាកពេក គ្មានអាហារឲ្យកូនតូចៗបរិភោគ។

-ចារីបានជេរប្រមាថជនរងគ្រោះ ព្រោះតែជនរងគ្រោះបានធ្វើអំពើខុសនឹងសីលធម៌មកលើរូបខ្លួនជាមុន។

៣.២.កំហុសអចេតនា

កំហុសអចេតនា គឺជាកំហុសដែលកើតឡើងពីការមិនអាចគ្រប់គ្រងឆន្ទៈរបស់ខ្លួនឯងបាន មានន័យថា ចារីមានបំណងធ្វើសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ក៏ប៉ុន្តែចារីពិតជាពុំមានឆន្ទៈ ឬ ពុំបានដឹងពីផលវិបាកដែលកើតចេញពីអំពើរបស់ខ្លួនឡើយ។

សម្រាប់បទល្មើសអចេតនាធាតុផ្សំអត្តនោម័ត គឺសំដៅទៅលើកំហុសអចេតនាដែលពុំមែនជាចេតនាប្រព្រឹត្តបទល្មើសទេ តែចារីបានប្រព្រឹត្តខុសនឹងវិធានណាមួយដែលគ្រប់គ្រាន់បង្កើតបានជាបទល្មើស។ មាត្រា ៤ កថាខណ្ឌទី ២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលច្បាប់បានចែងទុកមុន បទល្មើសមួយអាចកើតចេញពីការមិនប្រុងប្រយ័ត្ន ការខ្ជីខ្ជា ការធ្វេសប្រហែស ឬ ការមិនគោរពកាតព្វកិច្ចដោយឡែកណាមួយ។

ក្រមព្រហ្មទណ្ឌមិនបានផ្តល់និយមន័យទៅលើកំហុសអចេនាទេ គ្រាន់តែរៀបរាប់ពីរបៀបនៃការសម្តែងចេញនូវកំហុសអចេតនាតែប៉ុណ្ណោះ។

កំហុសអចេតនាគឺសំដៅទៅលើ៖ **ការមិនប្រុងប្រយ័ត្ន** សំដៅទៅលើអំពើទាំងឡាយណាដែលបណ្តាលមកពីការមិនប្រុងប្រៀបស្មារតីដោយការរាយមាយជាដើម[៥៧]។

ឧទាហរណ៍ ៖ ការបើកបរយានយន្តដោយគិតតែរវើរវាយទៅរឿងផ្សេងៗ ហើយមិនគិត មិនផ្តោតអារម្មណ៍លើការបើកបរ គឺជាការខ្វះការប្រុងប្រយ័ត្ន។

- **ការខ្ជីខ្ជា**

ការខ្ជីខ្ជាសំដៅលើការធ្វើការ ឬ និយាយអ្វីមិនម៉ត់ចត់[៥៨]។

ឧទាហរណ៍៖ កម្មករម្នាក់បានឡើងជណ្តើរដោយកាន់ពូថៅនៅនឹងដៃទៅជាមួយផង ដោយកម្មករនោះមិនបានកាន់ពូថៅឲ្យបានជាប់លាប់ទេ។ ខណៈនោះស្រាប់តែពូថៅបានជ្រុះពីដៃរបស់កម្មករ ពីលើជណ្តើរ ហើយបណ្តាលឲ្យអ្នកថ្មើរជើងម្នាក់ដែលកំពុងដើរនៅខាងក្រោមស្លាប់បាត់បង់ជីវិត។

- **ការធ្វេសប្រហែស**

ការធ្វេសប្រហែស គឺជាការភ្លេចភ្លាំង ការបណ្តែតបណ្តោយ ការមាក់ងាយដោយជនល្មើស[៥៩]។

ឧទាហរណ៍៖

- ការធ្វេសប្រហែសដោយមិនបានថែទាំរថយន្ត ឬ ការមិនបានជួសជុលផ្ទះរបស់ខ្លួនដែលពុកផុយ ជាដើម។
- មនុស្សម្នាក់បោះវត្ថុមានទម្ងន់ធ្ងន់តាមបង្អួចផ្ទះ ដោយមិនបានគិតដល់ថាមានអ្នកថ្មើរជើងដើរឆ្លងកាត់ទៅមកនៅខាងក្រោម។

---

[៥៧] តាមវចនានុក្រមរបស់សម្តេចសង្ឃរាជ **ជួន ណាត** ពាក្យ **ប្រុង** ជាកិរិយាស័ព្ទ មានន័យថា បម្រុងទុកប្រយ័ត្នទុកមុន (ទំព័រទី ៦៨២)។ ចំណែកឯពាក្យ **ប្រយ័ត្ន** ជានាមស័ព្ទ មានន័យថា ព្យាយាម ការខំប្រឹង ការថែទាំ ការប្រុងដោយ មិនធ្វេសប្រហែស (ទំព័រទី ៦៦៣)។ ហេតុនេះ ការប្រុងប្រយ័ត្ន សំដៅទៅលើការប្រយ័ត្នទុកជាមុន។

[៥៨] វចនានុក្រមរបស់សម្តេចសង្ឃរាជ **ជួន ណាត** ទំព័រទី ១០៤។

[៥៩] តាមវចនានុក្រមរបស់សម្តេចសង្ឃរាជ **ជួន ណាត** ពាក្យ **ធ្វេស** ជាកិរិយាស័ព្ទ មានន័យថា ធ្លោយ ប្រហែស (ទំព័រទី ៤៩០)។ ចំណែកឯពាក្យ **ប្រហែស** ជាកិរិយាស័ព្ទ មានន័យថា ធ្វេសស្មារតី មិនសូវប្រយ័ត្ន បណ្តែតបណ្តោយ (ទំព័រទី ៦៧២)។

- អ្នកម៉ៅការម្នាក់បានឲ្យកម្មកររបស់ខ្លួនឡើងលើតួរន្ទាឫស្សី ដែលធ្វើឡើងពុំសមស្រប ហើយដែលអាចបាក់ស្រុតបានគ្រប់ពេលវេលា។
- ការមិនគោរពកាតព្វកិច្ចដោយឡែកណាមួយ។

ការមិនគោរពកាតព្វកិច្ចដោយឡែកណាមួយ សំដៅលើការមិនប្រតិបត្តិតាមកាតព្វកិច្ចដែលច្បាប់ ឬ លិខិតបទដ្ឋានគិតយុត្តតម្រូវឲ្យមាន។ ហេតុនេះចាំបាច់ត្រូវមានច្បាប់ ឬ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តណាមួយដែលជាមូលដ្ឋានឲ្យចារីបំពេញកាតព្វកិច្ចណាមួយ បើទោះបីជាកាតព្វកិច្ចនោះពុំមានលក្ខណៈជាការកាតព្វកិច្ចព្រហ្មទណ្ឌក៏ដោយ ដូចជាការមិនគោរពតាមក្បួនច្បាប់វេជ្ជសាស្ត្រ ជាដើម។

ឧទាហរណ៍៖

- ការមិនគោរពច្បាប់ស្តីពីចរាចរណ៍ផ្លូវគោក ការប្រើទូរស័ព្ទនៅពេលកំពុងបើកបរយានយន្ត (មាត្រា ៩ ចំណុចទី ១២ នៃច្បាប់ស្តីពីចរាចរណ៍ផ្លូវគោក) ការមិនបើកបរប្រកាន់ស្តាំ (មាត្រា ១១ នៃច្បាប់ស្តីពីចរាចរណ៍ផ្លូវគោក) ការមិនគោរពភ្លើងសញ្ញា (មាត្រា ១២ នៃច្បាប់ស្តីពីចរាចរណ៍ផ្លូវគោក) ជាដើម។
- ការមិនគោរពបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ការងារទាក់ទិននឹងអនាម័យ និងសន្តិសុខរបស់កម្មករនិយោជិត ឧទាហរណ៍៖ ដូចជា មាត្រា២៣០ នៃច្បាប់នេះតម្រូវឲ្យរៀបចំគ្រឿងម៉ាស៊ីន គ្រឿងយន្ត ក្នុងលក្ខខណ្ឌប្រសើរបំផុតនៃសន្តិសុខ។

គួរកត់សម្គាល់ថា តាមន័យប្រហាក់អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ការមិនប្រុងប្រយ័ត្នការខ្ជីខ្ជា និងការធ្វេសប្រហែសមានន័យប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ដែលជាហេតុនាំឲ្យមានការលំបាកក្នុងការបែងចែកពាក្យទាំងបីនេះឲ្យមានភាពខុសគ្នាដាច់ស្រឡះបាន។

៣.៣. ការវាយតម្លៃអំពើកំហុសចេតនា និង កំហុសអចេតនា

សម្រាប់បទលហុជាច្រើន ចារីត្រូវបានសន្មតថាមានកំហុស នៅពេលដែលធាតុផ្សំសត្យានុម័តនៃបទល្មើសមានគ្រប់គ្រាន់។ ដូច្នេះ ប្រសិនបើរកឃើញថា ចារីបានបើកបរដោយមិនពាក់ខ្សែក្រវាត់ការពារ ឬ មួកការពារសុវត្ថិភាពគឺមានន័យថា ចារីពិតជាប្រព្រឹត្តកំហុសហើយ។ ក្នុងករណីនេះ គេហៅថា **កំហុសលហុ ឬ កំហុសជាសម្ភារៈ។**

ហេតុដូច្នេះ ព្រះរាជអាជ្ញាពុំចាំបាច់ធ្វើការបង្ហាញភស្តុតាងពីកំហុសរបស់ចារីឡើយ ពីព្រោះគេសន្មតថាមានកំហុសនៅពេលដែលមានធាតុផ្សំសត្យានុម័តគ្រប់គ្រាន់រួចបាត់ទៅហើយ។

នៅក្នុងការវាយតម្លៃអំពីកំហុសរបស់ចារី ពោលគឺការវាយតម្លៃអំពីធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃបទល្មើស ចៅក្រមមានភារកិច្ចកំណត់អំពីស្ថានភាពស្មារតីរបស់ចារីនៅពេលប្រព្រឹត្តបទល្មើស ទៅតាមរឿងក្តីនីមួយៗ។ ចារីអាចលើកសំអាងពីការភាន់ច្រឡំរបស់ខ្លួន ចំពោះបទល្មើសដោយចេតនា ឬ ការប្រុងប្រយ័ត្នជាធម្មតារបស់ខ្លួន ចំពោះបទល្មើសដោយអចេតនា ដើម្បីបញ្ជាក់ពីអវត្តមាននៃធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃបទល្មើស។

ការភាន់ច្រឡំអាចជា ការយល់ច្រឡំរបស់ជនល្មើសអំពីអត្ថន័យគតិយុត្តដែលហៅថា ការភាន់ច្រឡំពីច្បាប់ ឬជាការយល់ច្រឡំអំពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃអំពើប្រព្រឹត្តរបស់ជនល្មើសដែលហៅថា ការភាន់ច្រឡំពីអំពើ ឬ អង្គហេតុ។

៣.៣.១.ការភាន់ច្រឡំពីច្បាប់

ការភាន់ច្រឡំពីច្បាប់ គឺជាការភាន់ច្រឡំលើវិធានច្បាប់ណាមួយមានន័យថា ចារីមានការយល់ច្រឡំទៅលើអត្ថិភាព ឬ អត្ថន័យនៃវិធានច្បាប់ណាមួយ។ ក្នុងករណីនេះ ចារីយល់ច្រឡំពីចរិតផ្ទុយច្បាប់នៃអំពើរបស់ខ្លួន និយាយម្យ៉ាងទៀតថាចារីពុំបានដឹងថា ខ្លួនបានបំពានច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌទេ ក៏ប៉ុន្តែចារីមានបំណងធ្វើអំពើដោយចេតនា។ ការភាន់ច្រឡំពីច្បាប់អាចមានរូបភាពដូចតទៅៈយល់ច្រឡំថាអំពើរបស់ខ្លួនពុំមែនជាបទល្មើស តែច្បាប់ចាត់ទុកថាអំពើនេះជាបទល្មើស។ តាមគោលការណ៍ គ្មាននរណាដែលមិនស្គាល់ ឬ មិនយល់ដឹងពីច្បាប់ឡើយ ចារីពុំអាចរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌដោយលើកសំអាងពីការមិនដឹងច្បាប់បានឡើយ។

តាមច្បាប់របស់ប្រទេសខ្លះ ក្នុងករណីមួយចំនួន គេអនុញ្ញាតឲ្យលើកសំអាងពីការភាន់ច្រឡំពីច្បាប់ ដើម្បីឲ្យរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌបាន។

ឧទាហរណ៍ៈ

-សាងសង់លើដីដែលច្បាប់បានហាមឃាត់មិនឲ្យសាងសង់ ប៉ុន្តែចារីបានយល់ច្រឡំថាច្បាប់អនុញ្ញាតឲ្យសាងសង់ ព្រោះថារាជការបានចេញលិខិតអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើការសាងសង់បាន។

-ឈប់សំចតនៅកន្លែងដែលច្បាប់បានហាមឃាត់មិនឲ្យចត ដោយសារតែនៅពេលនោះ គឺពុំឃើញមានស្លាកសញ្ញាហាមឃាត់ ពីព្រោះតែមានគេលួចដកស្លាកសញ្ញាចេញបាត់។

-យល់ច្រឡំថាអំពើរបស់ខ្លួនជាបទល្មើស តែតាមការពិតច្បាប់ពុំបានបញ្ញត្តិថាអំពើនោះជាបទល្មើសឡើយ។ ក្នុងករណីនេះ គឺពុំមានបញ្ហាអ្វីចោទឡើងចំពោះជនដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើនោះទេ។

៣.៣.២.ការភាន់ច្រឡំពីអំពើ ឬ ពីអង្គហេតុ

ការភាន់ច្រឡំពីអំពើ គឺជាការយល់ច្រឡំរបស់បុគ្គលម្នាក់អំពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃអំពើរបស់ខ្លួន។ ការភាន់ច្រឡំពីអំពើដែលនាំឲ្យបាត់បង់នូវកំហុសរបស់ចារី ត្រូវមានលក្ខខណ្ឌពីរយ៉ាងគឺ ការភាន់ច្រឡំលើធាតុផ្សំសំខាន់នៃបទល្មើស **(៣.៣.២.១)** និងការភាន់ច្រឡំដែលមិនអាចជៀសវាងបាន **(៣.៣.២.២)**។

៣.៣.២.១. ការភាន់ច្រឡំលើធាតុផ្សំសំខាន់នៃបទល្មើស

ចាត់ទុកថាជាការភាន់ច្រឡំលើធាតុផ្សំសំខាន់នៃបទល្មើស ក្នុងករណីដែលជនម្នាក់បានប្រមូលខោអាវរបស់អ្នកដទៃមកទុក ដោយភាន់ច្រឡំស្មានថាជាសំលៀកបំពាក់របស់ខ្លួន។ ធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃអំពើលួច គឺជាការប្រព្រឹត្តអំពើដោយមានចេតនាដកហូតទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកដទៃ ហេតុនេះប្រសិនបើចារីមានការភាន់ច្រឡំថា សំលៀកបំពាក់

ដែលខ្លួនបានប្រមូលយកគឺជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួន គឺមានន័យថា ចារីពុំមានចេតនាយកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកដទៃឡើយ ពោលគឺក្នុងករណីនេះ ពុំមានធាតុផ្សំអត្តនោម័តតែម្តង។

ក៏ប៉ុន្តែការភាន់ច្រឡំពីអំពើ ឬ អង្គហេតុខ្លះដែលមិនមែនជាធាតុផ្សំសំខាន់នៃបទល្មើសទេនោះគឺពុំមែនជាមូលហេតុនាំឲ្យបាត់បង់នូវធាតុផ្សំអត្តនោម័តឡើយ។

ឧទាហរណ៍៖

ចង់សម្លាប់ឈ្មោះ **ក** តែបែរចាត់ត្រូវចំឈ្មោះ **ខ** ទៅវិញ (ការភាន់ច្រឡំលើកម្មវត្ថុនៃបទល្មើស)។ ក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើនេះ អត្តសញ្ញាណរបស់ជនរងគ្រោះ មិនមែនជាកត្តាសំខាន់នៃការកំណត់ថាជាបទល្មើស ឬអត់នោះទេ។ សម្រាប់បទឃាតកម្មចេតនាសម្លាប់មនុស្ស គឺជាធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃបទល្មើស ចំណែកឯមនុស្សនោះឈ្មោះ **ក** ឬ ឈ្មោះ **ខ** មិនមែនជាធាតុផ្សំសំខាន់ឡើយ។

៣.៣.២.២. ការភាន់ច្រឡំដែលមិនអាចជៀសវាងបាន

នៅក្នុងការវាយតម្លៃកំណត់ថា ជាការភាន់ច្រឡំដែលជាមូលហេតុនាំឲ្យបាត់បង់នូវធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃបទល្មើសណាមួយ ចៅក្រមត្រូវពិនិត្យពិន័្យទៅលើបញ្ញាស្មារតីរបស់ចារី ស្ថានភាពចិត្តសាស្ត្រ រូបកាយរបស់ចារី នៅពេលដែលចារីបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដើម្បីបញ្ជាក់ថា តើការភាន់ច្រឡំនោះគឺពិតជាកើតឡើងដោយមិនអាចជៀសវាងបាន ឬ យ៉ាងណា។

ចំពោះបទល្មើសមួយចំនួន ចារីតែងតែលើកសំអាងអំពីការភាន់ច្រឡំលើអាយុរបស់ជនរងគ្រោះ ឬ លើការយល់ព្រមរបស់ជនរងគ្រោះ ដើម្បីឲ្យជៀសផុតពីការផ្តន្ទាទោស។

ឧទាហរណ៍៖

-ចំពោះបទរួមភេទជាមួយអនីតិជនអាយុក្រោម ១៥ឆ្នាំ អាយុរបស់ជនរងគ្រោះតិចជាង ឬ ស្មើ ឬ លើសពី ១៥ឆ្នាំ ជាកត្តាកំណត់ពីអត្ថិភាពនៃបទល្មើស។ ប្រសិនបើជនរងគ្រោះមានអាយុស្មើ ឬ លើសពី ១៥ឆ្នាំ បទល្មើសមិនអាចកើតមានបានឡើយ។

-ចំពោះបទរំលោភសេពសន្ថវៈ ការយល់ព្រមទៅនឹងការរួមភេទពីសំណាក់ជនរងគ្រោះ មិននាំឲ្យបទល្មើសនេះកើតឡើងទេ។ ការទទួលស្គាល់ដោយចៅក្រមថា ចារីពិតជាមានការភាន់ច្រឡំ ឬ មិនមែននោះ គឺអាស្រ័យទៅតាមកត្តាច្រើនយ៉ាងហើយ លុះត្រាតែចៅក្រមមានជំនឿយ៉ាងរឹងមាំថា ការភាន់ច្រឡំពិតជាកើតមានដោយជៀសមិនបាន ទើបចៅក្រមអាចកំណត់បានថា មិនមានធាតុផ្សំអត្តនោម័តនៃបទល្មើស[៦០]។

[៦០] តាមយុត្តិសាស្ត្ររបស់សាលាវិនិច្ឆ័យនៃប្រទេសបារាំង (Cass. Crim., 4 mai 1993): មានពិរុទ្ធភាពពីបទរំលោភសេពសន្ថវៈ បុរសម្នាក់ដែលបង្ខំឲ្យនារីទទួលភ្ញៀវក្នុងបារមានទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទជាមួយនឹងខ្លួន ទោះបីជានាងមានអាកប្បកិរិយាមិនច្បាស់លាស់ ដោយយល់ព្រមទៅតាមបុរសនោះរហូតដល់ផ្ទះក៏ដោយ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ក្រោយពីបានធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រធានបទស្តីពីៈ **ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ** រួចមកសបញ្ជាក់ឲ្យឃើញថាៈ ចំពោះការកំណត់បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយគឺពិតជាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ក្នុងការរក្សានូវភាពសុខសុវត្ថិភាព និងស្ថេរភាពនយោបាយរបស់ប្រទេសជាតិ។ ដើម្បីកំណត់ថាជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយបាន គឺលុះត្រាតែមានធាតុផ្សំគ្រប់គ្រាន់នោះទើបអាចចាត់ទុកជាបទល្មើសមួយបាន។ ហើយចំពោះធាតុផ្សំបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌរួមមានដូចជាៈ

- **ធាតុផ្សំនីត្យានុកូល** គឺជាសំដៅលើបញ្ញត្តិច្បាប់ជាធរមាន ដែលចាត់ទុកថាអំពើណាមួយជាបទល្មើស និងច្បាប់កំណត់ឲ្យអំពើនោះត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់។ ធាតុនីត្យានុកូលនៃបទល្មើស និងធាតុនីត្យានុកូលនៃទោស ត្រូវតែមានបញ្ញត្តិក្នុងច្បាប់ជាធរមាន។ ធាតុនីត្យានុកូលនៃបទល្មើសជាអំពើណាមួយដែលច្បាប់បញ្ញត្តិថាបទល្មើស ជាធាតុផ្សំទាក់ទងនឹងច្បាប់។
- **ធាតុផ្សំសត្យានុម័ត** គឺជាអង្គហេតុ ឬ ជាហេតុការទាំងឡាយណាដែលបង្កឲ្យកើតមាននូវអាកប្បកិរិយាណាមួយ។ អង្គហេតុទាំងនេះច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ណាស់អាចជាអំពើវិជ្ជមាន(សកម្ម)ជាអំពើអវិជ្ជមាន(អកម្ម) អំពើកើតឡើងភ្លាមៗ ឬ អូសបន្លាយក្នុងពេលវេលាអំពើកើតឡើងម្តងម្កាល ឬ ជាទម្លាប់អំពើធម្មតាស្មុគស្មាញ។ បទល្មើសកើតឡើងតែក្នុងករណីដែលមានអាកប្បកិរិយាជាសម្ភារៈសម្តែងចេញខាងក្រៅតែប៉ុណ្ណោះ អាកប្បកិរិយានេះទៀតសោតត្រូវបានហាមឃាត់ដោយច្បាប់ ពោលគឺច្បាប់បានបញ្ញត្តិទុក។
- **ធាតុផ្សំអត្តនោម័ត** គឺជាកិរិយាផ្លូវចិត្តរបស់ជនល្មើសចំពោះអំពើបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គមដែលគេបានប្រព្រឹត្ត និងចំពោះបច្ច័យដែលកើតឡើងពីអំពើនោះ។ អំពើសត្យានុម័តនៃបទល្មើសអាចនឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសបាន លុះត្រាតែចារីបានធ្វើសកម្មភាព ដោយមានឆន្ទៈ ឬ ដោយដឹងថាបំពានច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ។ ការកំណត់បទល្មើសតែងតែជាផ្នែកមួយនៃកំហុស ដែលកើតចេញពីទឹកចិត្តរបស់ចារី។ អំពើជាធាតុផ្សំសត្យានុម័តតែមួយពុំមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីបង្កើតឲ្យបានជាបទល្មើសទេ។ ការកំណត់បទល្មើសតែងតែផ្អែកលើកំហុស ដែលកើតចេញពីទឹកចិត្តរបស់ចារី។ ធាតុផ្សំអត្តនោម័តជាផ្នែកខាងក្នុងនៃបទល្មើស។

ផ្ទុយទៅវិញប្រសិនបើពុំមានធាតុផ្សំគ្រប់គ្រាន់នោះទេ នោះគេពុំអាចចាត់ទុកថាជាបទល្មើសមួយបាន (ក្នុងចំណោមធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទាំងបីខាងលើ ប្រសិនបើខ្វះនូវធាតុផ្សំណាមួយនោះ គឺពុំអាចចាត់ទុកថាជាបទល្មើសមួយបានទេ)។ មួយវិញទៀតសោតទាក់ទងទៅនឹងធាតុផ្សំនៃបទល្មើសក៏មានសារៈសំខាន់ណាស់ដែរ។ ក្នុងករណីនេះប្រសិនបើ គេពុំមានការបែងចែកធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនោះទេ គឺមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញយ៉ាងខ្លាំង ក្នុងការចោទប្រកាន់បទល្មើស ដូច្នេះហើយទើបគោលការណ៍ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌបញ្ញត្តិឡើង ដើម្បីជាភាព

ងាយស្រួលក្នុងការថាអំពើណាជាបទល្មើស ឬ អំពើណាដែលមិនមែនជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ជាចុងក្រោយសម្រាប់ប្រធានបទមួយនេះ គឺចង់បង្ហាញថា ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ក្នុងការកំណត់បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌយ៉ាងត្រឹមត្រូវតាមគោលការណ៍ច្បាប់ ជាពិសេសនោះអាចធានាឲ្យបានសុវត្ថិភាព និងស្ថេរភាពនយោបាយសង្គមជាតិទាំងមូល។

អនុសាសន៍

បន្ទាប់ពីបានឆ្លងកាត់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវទៅលើប្រធានបទ **ធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ** រួចមកយើងសង្កេតឃើញថា ដើម្បីឲ្យការអនុវត្តបទល្មើសមួយបានត្រឹមត្រូវ ចាំបាច់ណាស់ត្រូវតែអនុវត្តទៅតាមនីតិវិធីដែលបានកំណត់នៅក្នុងខ្លឹមសារច្បាប់។ នៅពេលដែលមានបទល្មើសមួយបានកើតឡើង ជនដែលប្រព្រឹត្តបទល្មើសត្រូវតែទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើរបស់ខ្លួន ទោះស្ថិតនៅក្នុងឋានជាចារី ជាសហចារីជាអ្នកផ្តើមគំនិត ឬ ជាអ្នកសមគំនិតក្តី។ កាលបើមានធាតុផ្សំទាំងបី ក្នុងនោះរួមមានៈ **ធាតុផ្សំនីត្យានុកូល (ធាតុច្បាប់) ធាតុផ្សំសត្យានុម័ត(ធាតុផ្សំសម្ភារៈ) និងធាតុផ្សំអត្តនោម័ត (ធាតុចេតនាប្រព្រឹត្ត)** ហើយជនដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌត្រូវតែទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើរបស់ខ្លួន។

ជាការពិតណាស់ច្បាប់បានចែងយ៉ាងលំអិតអំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងទោសទៅលើជនដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដើម្បីធានាកុំឲ្យខូចសណ្តាប់ធ្នាប់របៀបរៀបរយសាធារណៈ ឬ អំពើប្រឆាំង និងមនុស្សអំពើដែលប៉ះពាល់ នៃបូរណភាពនៃបុគ្គល ប៉ះពាល់ដល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ សេរីភាព ឬ សិទ្ធិរបស់មនុស្ស អំពើបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិអ្នកដទៃ លួច ឆក់ប្លន់ជាដើម។ បើទោះបីជាច្បាប់បានចែងយ៉ាងលំអិតយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្វីដែលសំខាន់ គឺការអនុវត្តផ្ទាល់ដើម្បីធានាបានថាជនដែលបានប្រព្រឹត្ត គឺត្រូវទទួលទោសទៅតាមទំហំនៃអំពើរបស់ខ្លួន។ ម្យ៉ាងវិញទៀតការប្រតិបត្តិរបស់ភ្នាក់ងារអនុវត្តច្បាប់ ព្រះរាជអាជ្ញា និងតុលាការ ត្រូវតែធ្វើការពិនិត្យវិនិច្ឆ័យឲ្យបានត្រឹមត្រូវចំពោះការគោរពតាមច្បាប់ជាតិ និងបទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។ ដើម្បីធានាឲ្យការអនុវត្តច្បាប់របស់មន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពនោះ គឺត្រូវតែៈ

-ចៅក្រមត្រូវតែរក្សាភាពមិនលំអៀង និងចៀសវាងការវិនិច្ឆ័យរឿងក្តីមុនសេចក្តីសម្រេច។

-ពង្រឹងការអនុវត្តនីតិវិធីនៅគ្រប់ដំណាក់កាល និងធានាការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ដែលធ្វើឡើងដោយតុលាការមានសមត្ថកិច្ចឯករាជ្យ និងឥតលំអៀង។

-ពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងការអនុវត្តតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ខ្លួនឲ្យបានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់កំណត់ ជាពិសេសចំពោះការឃាត់ខ្លួន ចាប់ខ្លួន ឃុំខ្លួន និងសួរចម្លើយ។

-មន្ត្រីសាធារណៈ (រួមមានមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងព្រះរាជអាជ្ញា) ត្រូវធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ទាក់ទងនឹងភាពមាន ឬ គ្មានពិរុទ្ធរបស់ជនជាប់ចោទណាម្នាក់ មុនពេលបើកកិច្ចជំនុំជម្រះក្តីត្រូវបានបញ្ចប់ជាស្ថាពរ។

-ពង្រឹងនឹងផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ទៅឲ្យពលរដ្ឋ លើកកម្ពស់ការអានសៀវភៅ និងការចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចការងារសង្គម។

ជារួមមកយើងមិនចង់ឃើញប្រទេសដែលមានច្បាប់ល្អ ហើយពលរដ្ឋប្រព្រឹត្តតែអំពើល្មើសនោះទេ ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការចូលរួមអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិឲ្យមានការរីកចម្រើន។

ឯកសារយោង

១. ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ

- ក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ ២០០៩ បានប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម /១១០៩ /០២២ ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៩ ។
- ក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម /១២០៧ /០៣០ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧។

២. ច្បាប់

- ច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម /០៥១១ /០០៧ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១។
- ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បានប្រកាសឲ្យប្រើតាមក្រឹតលេខ ២១ក្រ ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៩៣ ។

៣. រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

- រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើនៅថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣។

៤. សន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិ

- កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីបត្យាប័នរវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ ដែលត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នតាមច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមលើកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីបត្យាប័នរវាងរាជរដ្ឋាភិបាល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងរដ្ឋាភិបាលនៃសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ ប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១១១/០០១ ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១។
- សន្ធិសញ្ញាស្តីពីបត្យាប័នរវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវដែលត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នតាមច្បាប់ស្តីពី ការអនុម័តយល់ព្រមលើសន្ធិសញ្ញាបត្យាប័នរវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ ប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ នស/ រកម/ ០៣០៥/ ០០៦ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៥។
- សន្ធិសញ្ញាស្តីពីបត្យាប័នរវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិនដែលត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នតាមច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមលើសន្ធិសញ្ញាបត្យាប័នរវាងព្រះរាជណាចក្រកម្ពុជា និងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាលេខ នស/ រកម/ ០៧០០/ ០៤ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០០។
- សន្ធិសញ្ញាស្តីពីបត្យាប័នរវាងក្រមព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងព្រះរាជាណាចក្រថៃ ដែលត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នតាមច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមលើសន្ធិសញ្ញាបត្យាប័នរវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងព្រះរាជាណាចក្រថៃប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ ជស/ រកម/ ០៧៩៩/ ០៨ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៩។

- លក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូម ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៨ ស្តីពីតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ដែលត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នតាមច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមលើលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូម ប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ នស/ រកម/ ០១០២/ ០០២ ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែមករា ឆ្នាំ២០០២។
- កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦ ស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ។
- អនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែន ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៦៣ ស្តីពីទំនាក់ទំនងកុងស៊ុល។
- អនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែន ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៦១ ស្តីពីទំនាក់ទំនងការទូត ដែលត្រូវបានព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាផ្តល់សច្ចាប័ននៅថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៦៥។

៥. សៀវភៅ និងមេរៀនសរសេររបស់សាស្ត្រាចារ្យ

- មេរៀនរបស់សាស្ត្រាចារ្យ **ហោ សុវ័ណ្ណ** មុខវិជ្ជានីតិព្រហ្មទណ្ឌទូទៅ
- សៀវភៅមេរៀនរបស់ ឯកឧត្តម **ហ៊ី សោភា** មុខវិជ្ជានីតិព្រហ្មទណ្ឌ
- លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យ **ចាំង ស៊ីណាត** និង លោកសាស្ត្រាចារ្យ **រុន ពណ្ណារិទ្ធ** ។

ឧបសម្ព័ន្ធ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ប៉ុស្តិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលចោមចៅទី១
ចូល លេខ 229/21 ម៉ោង [illegible]
ថ្ងៃទី [illegible]

ពាក្យបណ្តឹង

ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំឈ្មោះ............................ ភេទ ប្រុស អាយុ ៣១ ឆ្នាំ ជនជាតិ ខ្មែរ

ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន ផ្ទះលេខ............ ផ្លូវ............ ក្រុម............ ភូមិ ត្រពាំងថ្លឹង ៤

សង្កាត់ ចោមចៅ ១ ស្រុក/ខណ្ឌ ពោធិ៍សែនជ័យ ខេត្ត/ក្រុង ភ្នំពេញ

មុខរបរ [illegible] លេខទូរស័ព្ទ 087 23 43 17

សូមគោរពចូលមក

លោកនាយប៉ុស្តិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលចោមចៅទី១

កម្មវត្ថុ សំណើសុំប្តឹងពី ករណីបាត់ម៉ូតូ Honda Dream ឆ្នាំ 2018 ពណ៌ខ្មៅ ស្លាកលេខ ភ្នំពេញ 1M-7405 លេខតួ ND125M-5290353 លេខម៉ាស៊ីន ND125ME-5290352

តបតាមកម្មវត្ថុ ដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ សូមរៀបរាប់ជូនលោកប្រធានមេត្តា ទទួលជ្រាប ដូចខាងក្រោម៖

កាលពីថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២១ វេលាម៉ោង ៧:៣០ នាទីយប់ [illegible] ... Honda Dream ឆ្នាំ 2018 ពណ៌ខ្មៅ ស្លាកលេខ ភ្នំពេញ 1M-7405 លេខម៉ាស៊ីន ND125ME-5290353 លេខតួ ND125M-5290353 ។

អាស្រ័យដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ សូមលោកប្រធានមេត្តាជួយ បើកករណីស្រាវជ្រាវ ស៊ើបអង្កេត នូវពាក្យបណ្តឹងរបស់ ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ ដោយក្តីអនុគ្រោះ។ សូមលោកប្រធាន ទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០២១

ស្នាមម្រាមមេដៃអ្នកប្តឹង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អធិការដ្ឋាននគរបាលខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ
ប៉ុស្តិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលចោមចៅទី១

កំណត់ហេតុបណ្តឹង

លេខ...........កណហ

កម្មវត្ថុ: [illegible]

នៅ ប៉ុស្តិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលចោមចៅទី ១ ឆ្នាំ [illegible]
ខែ [illegible] ថ្ងៃទី [illegible] វេលាម៉ោង [illegible] និង [illegible] នាទី
យើង [illegible] ជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
បាន: [illegible]

យើងខ្ញុំសម្គាល់ឃើញថា បានមកបង្ហាញខ្លួន

-គោត្តនាម និងនាម.... ឈ្មោះហៅក្រៅ....
-ភេទ ប្រុស អាយុ ២១ ឆ្នាំ ជនជាតិ ខ្មែរ សញ្ជាតិ ខ្មែរ
-ថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ កំណើត: ០៥.០៧.២០០០
-ស្រុកកំណើត: [illegible]
-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន: [illegible]
-អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណលេខ:.......... ចុះថ្ងៃទី.......... ខែ.......... ឆ្នាំ..........
-ផ្តល់នៅ:..........
-លិខិតឆ្លងដែនលេខ:.......... ចុះថ្ងៃទី.......... ខែ.......... ឆ្នាំ..........
-ផ្តល់នៅ:..........(សម្រាប់ជនបរទេស)
-មុខរបរ: [illegible] កំរិតវប្បធម៌ [illegible]
-លេខទូរស័ព្ទ: 087 234317

អ្នកបកប្រែ (សម្រាប់ជនបរទេស)

-គោត្តនាម និងនាម.......... ឈ្មោះហៅក្រៅ..........
-ភេទ.......... អាយុ.......... ឆ្នាំ ជនជាតិ.......... សញ្ជាតិ..........
-ថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ កំណើត:..........
-ស្រុកកំណើត:..........
-លិខិតឆ្លងដែនលេខ:.......... ចុះថ្ងៃទី.......... ខែ.......... ឆ្នាំ..........

-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន: 1/13

-មុខរបរ: .... កំរិតវប្បធម៌ ....

-លេខទូរស័ព្ទ: ....

ដែលបានប្ដឹងរាយការណ៍ដល់យើងអំពី..

កាលពីថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២១ វេលាម៉ោង ២០:៣០ នាទីយប់ [illegible] ថ្ងៃទី ១៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២០ [illegible] ម៉ូតូ [illegible] Honda Dream 2018 ពណ៌ខ្មៅ ពាក់ស្លាកលេខ 1M: 7405 លេខម៉ាស៊ីន ND125ME: 5290353, លេខតួ ND125M-5290353.

[illegible] សុវណ្ណា

<u>ការសម្រេចចិត្ត និង សំណូមពររបស់អ្នករងគ្រោះ</u>

[illegible]

កំណត់ហេតុនេះបានធ្វើចប់សព្វគ្រប់នៅថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ ដដែលវេលម៉ោង [illegible] និង [illegible] នាទី បានអានឲ្យស្ដាប់ឡើងវិញ ដោយ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ រីសាម៉ីខ្លួនបានអានផ្ទាល់ ហើយ អះអាងថា ពិតជាត្រឹមត្រូវ និង យល់ព្រមផ្ដិតម្រាមដៃ រឺ ចុះហត្ថលេខាដូចខាងក្រោម ។

មន្ត្រីទទួលបណ្ដឹង

ជ/ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

អ្នកបកប្រែ

ហត្ថលេខា រឺ ស្នាមម្រាមដៃអ្នកប្ដឹង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ស្នងការដ្ឋាននគរបាលរាជធានីភ្នំពេញ

អធិការដ្ឋាននគរបាលខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ

កំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយ

កម្មវត្ថុ: [illegible] ... 2021 [illegible]

នៅ [illegible] ឆ្នាំ [illegible]

ខែ [illegible] ថ្ងៃទី [illegible]

វេលាម៉ោង [illegible] និង [illegible] នាទី

យើង [illegible] ជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

បន្តការស៊ើបអង្កេតក្នុងបទល្មើស:

ជំនួយដោយលោក [illegible] ឋាន: [illegible]

រួមនិងលោក-លោកស្រី [illegible]

យើងបានឲ្យនាំខ្លួនឈ្មោះ......

ដែលជាអ្នកបានឆ្លើយឲ្យយើងដឹងដូចខាងក្រោម ៖

អំពីអត្តសញ្ញាណជនសង្ស័យ

-គោត្តនាម និងនាម...... ឈ្មោះហៅក្រៅ......

-ភេទ ប្រុស អាយុ 25 ឆ្នាំ ជនជាតិ ខ្មែរ សញ្ជាតិ ខ្មែរ

-ថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ កំណើត: 1996

-ស្រុកកំណើត: [illegible]

-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន: [illegible]

-អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណលេខ:...... ចុះថ្ងៃទី...... ខែ...... ឆ្នាំ

ផ្តល់នៅ:......

-លិខិតឆ្លងដែនលេខ: ...... ចុះថ្ងៃទី...... ខែ...... ឆ្នាំ

-ផ្តល់នៅ:..

-មុខរបរ: [illegible] ....កំរិតវប្បធម៌ [illegible]

-ប្តី រឺ ប្រពន្ធឈ្មោះ..អាយុ..........ឆ្នាំ

-ចំនួនកូនប៉ុន្មាននាក់..........................នាក់ (ប្រុស..........នាក់)

-ឪពុកឈ្មោះ.......... (ស្លាប់) ....អាយុ..........ឆ្នាំ

-មុខរបរ:..

-ម្តាយឈ្មោះ.......... (ស្លាប់) ....អាយុ..........ឆ្នាំ

-មុខរបរ:..

មកចំពោះមុខមាន អ្នកបកប្រែ:....................(សម្រាប់ជនបរទេស)

-គោត្តនាម និងនាម..ភេទ..........

-ឈ្មោះហៅក្រៅ..អាយុ..........ឆ្នាំ

ជនជាតិ..........................សញ្ជាតិ..........................

-ថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ កំណើត:..

-ស្រុកកំណើត:..

....

-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន:..

....

-អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណលេខ:..........ចុះថ្ងៃទី..........ខែ..........ឆ្នាំ..........

-លិខិតឆ្លងដែនលេខ:..........ចុះថ្ងៃទី..........ខែ..........ឆ្នាំ..........

-ផ្តល់នៅ:..

-មុខរបរ:..........................កំរិតវប្បធម៌..........................

<u>សួរ និង ឆ្លើយ</u>

<u>ស:</u> មូលហេតុអ្វីបានជានគរបាលនាំខ្លួនអ្នកឯងមកកាន់ទីនេះ?

<u>ឆ្លើយ:</u> បានជានគរបាលនាំខ្លួនខ្ញុំមកកាន់ទីនេះពីព្រោះខ្ញុំនិងបក្ខពួកលួចយកម៉ូតូរបស់គេនៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរ នៅភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១

<u>សួរ:</u> ចូរអ្នករៀបរាប់រឿងហេតុតាំងពីដើមរហូតដល់ចប់?

<u>ឆ្លើយ:</u>ខ្ញុំសូមឆ្លើយជូនសមត្ថកិច្ចនគរបាលដូចក្រោម:

នៅថ្ងៃទី១៣ ខែមេសាឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង០២និង៣០នាទី រូបខ្លួន(ហៅ   ) និងបក្ខពួក០១នាក់ទៀតឈ្មោះ   ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ បាននាំគ្នាជក់គ្រឿងញៀន រួចក៏បបួលគ្នាដើរលួចរបស់របរគេ ពេលដើរមកដល់ចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ស្រាប់តែឃើញមានម៉ូតូ០១គ្រឿងម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ១២៥ ពណ៌ខ្មៅ ពាក់ស្លាកលេខស្វាយរៀង 1M-7405ទុកនៅមុខម៉ាតលក់ដូរ រូបខ្លួន បានចូលទៅធ្វើសកម្មភាពយកដែកកៃច្នៃ កាច់សោរករម៉ូតូ ចំណែកឈ្មោះ   កាន់ដំបងចាំមើលផ្លូវ ពេលរូបខ្លួនធ្វើសកម្មភាពលួចម៉ូតូបានក៏បណ្តើរម៉ូតូជាមួយគ្នាចេញពីកន្លែងម៉ាតលក់ដូរ រួចជិះមកម្តុំបុរីកីឡា ក្នុងខណ្ឌ៧មករា រាជធានីភ្នំពេញ ហើយទុកឈ្មោះ   នៅចាំនៅបុរីកីឡា ក្នុង៧មករា រាជធានីភ្នំពេញ រួចរូបខ្លួនបានជិះម៉ូតូយកទៅលក់នៅម្តុំផ្សារ ឃ្លាំងរំសេវ បានលុយចំនួន៣០០ដុល្លាររួចខ្លួនបានជិះម៉ូតូឌុបទៅយកឈ្មោះ   រួចនាំគ្នាជិះម៉ូតូឌុប មកដេកនៅផ្ទះសំណាក់ផ្កាថ្កុលមាស ស្ថិតក្នុងភូមិចោមចៅ សង្កាត់ចោមចៅទី២ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ពេលពេលព្រឹកឡើងថ្ងៃទី១៤ ខែមេសាឆ្នាំ២០២១ ក៏ត្រូវសមត្ថកិច្ច ចុះមកធ្វើការឃាត់ខ្លួនតែម្តង។

ស្តួរ: តើកន្លងមកអ្នកឯងធ្លាប់ជាប់ពន្ធនាគារដែររឺទេ? ហើយប្រើប្រាស់ គ្រឿងញៀនដែរទេ៕

ឆ្លើយ: កន្លងមកខ្ញុំបាទពុំធ្លាប់ជាប់ពន្ធនាគារព្រៃសរ តែជាអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន។

កំណត់ហេតុនេះ បានធ្វើចប់សព្វគ្រប់នៅថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ ដដែល នៅវេលាម៉ោង ..[illegible]..និង..[illegible]..នាទី បានអានឲ្យស្តាប់ឡើងវិញ ដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ រឺសាម៉ីខ្លួន បានអានផ្ទាល់ ហើយ អះអាងថា ពិតជាត្រឹមត្រូវ និងយល់ព្រមផ្តិតម្រាមដៃ រឺ ចុះហត្ថលេខាដូចខាងក្រោម ៕

ជំនួយការ	មន្ត្រីធ្វើកំណត់ហេតុ	មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

ស្នាមម្រាមដៃជនដែលត្រូវស្តាប់ចម្លើយ

ស្នងការដ្ឋាននគរបាលរាជធានីភ្នំពេញ
អធិការដ្ឋាននគរបាលខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ
ប៉ុស្តិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលចោមចៅ១

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

កំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយ

លេខ:..................
កម្មវត្ថុ: [illegible]
[illegible]

នៅ [illegible] ឆ្នាំ [illegible]
ខែ [illegible] ថ្ងៃទី [illegible] វេលាម៉ោង [illegible] និង [illegible] នាទី
យើង [illegible] ....ជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
បន្តការស៊ើបអង្កេតក្នុងបទល្មើស:..................
ជំនួយដោយលោក [illegible] បាន: [illegible]
[illegible] [illegible]

យើងបានឲ្យនាំខ្លួនឈ្មោះ...... ....ដែលជាអ្នក
បានឆ្លើយឲ្យយើងដឹងដូចខាងក្រោម ៖

អំពីអត្តសញ្ញាណជនសង្ស័យ

-គោត្តនាម និងនាម...... ....ឈ្មោះហៅក្រៅ [illegible]
-ភេទ ប្រុស អាយុ [illegible] ឆ្នាំ ជនជាតិ ខ្មែរ សញ្ជាតិ ខ្មែរ
-ថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ កំណើត: 15 . 02 . 1994
-ស្រុកកំណើត: [illegible]
-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន: [illegible]
-អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណលេខ:..................ចុះថ្ងៃទី..........ខែ..........ឆ្នាំ..........
-ផ្តល់នៅ:..................
-លិខិតឆ្លងដែនលេខ: ....ចុះថ្ងៃទី..........ខែ..........ឆ្នាំ..........
-ផ្តល់នៅ:..................
-មុខរបរ: [illegible] កំរិតវប្បធម៌ [illegible]
-ប្តី រឺ ប្រពន្ធឈ្មោះ..................អាយុ..........ឆ្នាំ
-ចំនួនកូនប៉ុន្មាននាក់..................នាក់ (ប្រុស..........នាក់)
-ឪពុកឈ្មោះ...... ....អាយុ 58 ឆ្នាំ
-មុខរបរ: [illegible]

-ម្តាយឈ្មោះ........ (ស្លាប់) .... អាយុ 48 ឆ្នាំ
-មុខរបរ:..

មកចំពោះមុខមាន អ្នកបកប្រែ:...................................(សម្រាប់ជនបរទេស)
-គោត្តនាម និងនាម...................................ឈ្មោះហៅក្រៅ.............................
-ភេទ.....................អាយុ...................ឆ្នាំ ជនជាតិ....................សញ្ជាតិ.....................
-ថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ កំណើត:..
-ស្រុកកំណើត:..
-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន:...
-អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណលេខ:..............................ចុះថ្ងៃទី...............ខែ...............ឆ្នាំ...............
-លិខិតឆ្លងដែនលេខ:..................................ចុះថ្ងៃទី...............ខែ...............ឆ្នាំ...............
-ផ្តល់នៅ:..
-មុខរបរ:...កំរិតវប្បធម៌...

សួរ និង ឆ្លើយ

សួរ: [illegible]

ឆ្លើយ: [illegible]

សួរ: [illegible]

ឆ្លើយ: [illegible] 28 ឆ្នាំ [illegible]

1/16

[illegible]

[illegible] 125 [illegible] 2018

[illegible] 1M-7405 [illegible]

[illegible]

សួរ៖ [illegible]

ឆ្លើយ៖ ខ្ញុំបាទ [illegible]

[illegible] 125 [illegible]

[illegible] 2018 [illegible] 1M-7405

៥/៧

សរ : តើអ្នកនាង [illegible] ក្មេងស្រី [illegible] ទេ ?

ចម្លើយ : ខ្ញុំបាទ [illegible] ក្មេងស្រី [illegible] ។

សរ : តើអ្នកនាង [illegible] ទេ ?

ចម្លើយ : ខ្ញុំបាទ មិន [illegible] ទេ ។

សួរ : តើចម្លើយសារភាពរបស់អ្នកនាង [illegible] ជាការពិតប្រាកដ ឬទេ ?

ចម្លើយ : ចម្លើយសារភាពរបស់ខ្ញុំបាទ [illegible] ជាការពិតប្រាកដមែន ។

កំណត់ហេតុនេះបានធ្វើចប់សព្វគ្រប់នៅថ្ងៃ-ខែ-ឆ្នាំ ដដែលវេលាម៉ោង [illegible] និង [illegible] នាទី បានអានឲ្យស្ដាប់ឡើងវិញ ដោយ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ រីសាមីខ្លួនបានអានផ្ទាល់ ហើយ អះអាងថា ពិតជាត្រឹមត្រូវ និង យល់ព្រមផ្ដិតមេដៃ រឺ ចុះហត្ថលេខាដូចខាងក្រោម ៕

ជំនួយការ	មន្ត្រីធ្វើកំណត់ហេតុ	មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

ស្នាមម្រាមដៃជនដែលត្រូវបានស្ដាប់ចម្លើយ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ស្នងការដ្ឋាននគរបាលរាជធានីភ្នំពេញ
អធិការដ្ឋាននគរបាលខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ
លេខ:០៧៤/២១រ.ប.ក

ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ៤កើត ខែចេត្រ ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័កព.ស២៥៦៥
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១

របាយការណ៍សំយោគ

ស្តីពីបទល្មើស ប្រព្រឹត្តអំពើលួច(យកម៉ូតូ) កើតហេតុថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង០២និង ៣០នាទី នៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុង ភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ។

គោរពជូន

ឯកឧត្តមព្រះរាជអាជ្ញានៃអយ្យការ អមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

តាមរយៈ: លោក ឧត្តមសេនីយ៍ទោ ស្នងការរងទទួលផែនការងារនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ។

កម្មវត្ថុ: សំណើសុំបញ្ជូនសំណុំរឿងលេខ:០៧៤/២១រ.ប.កចុះថ្ងៃទី១៥.០៤.២០២១ និងជនសង្ស័យ ០២នាក់:

១-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៧ឆ្នាំ មុខរបរនិងទីលំនៅមិនពិតប្រាកដ។

២-ឈ្មោះ ហៅស្មី ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ មុខរបររើសអេតចាយ មានទីលំនៅភូមិថ្មគោល សង្កាត់ចោមចៅទី២ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ។

(ឃាត់ខ្លួននៅថ្ងៃទី១៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ដោយមានការសម្របសម្រួល និងឯកភាពពី លោក ព្រះរាជអាជ្ញារង នៃអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ តាមរយៈលេខទូរស័ព្ទ ០១៧ ៨៨៨ ៩៧៧)

I-**យោង:** តាម

-របាយការណ៍លេខ២៩/២១របក ចុះថ្ងៃទី១៤.០៤.២០២១ របស់ប៉ុស្តិ៍នគរបាលចោមចៅទី១។

-ពាក្យបណ្តឹងនិងកំណត់ហេតុបណ្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២១ឆ្នាំ មុខរបរបុគ្គលិកក្រុមហ៊ុន មានទីលំនៅភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ចុះថ្ងៃទី១៤.០៤.២០២១។

II-**ហេតុការណ៍:**

នៅថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង០២និង៣០ជនរងគ្រោះឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២១ឆ្នាំ បាន ជិះម៉ូតូម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ១២៥ លេខតួ.លេខម៉ាស៊ីន5290353 ពាក់ស្លាកលេខស្វាយរៀង 1M-7405 មកពីលេងផ្ទះបង រួចក៏ទុកម៉ូតូនៅជិតម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញរួចក៏ត្រូវជនសង្ស័យ១-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៧ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ធ្វើសកម្មភាពលួចម៉ូតូហុងដាឌ្រីម សេ ១២៥ ពណ៌ខ្មៅ ពាក់ស្លាកលេខស្វាយរៀង 1M-7405ទុកនៅមុខម៉ាតលក់ ដូរស្រាប់ដោយជនសង្ស័យឈ្មោះ បានចូលទៅធ្វើសកម្មភាពយកដែកកែច្នៃ កាច់សោរករម៉ូតូ ចំណែកជនសង្ស័យឈ្មោះ ភេទប្រុស កាន់ដំបងចាំមើលផ្លូវ ពេលធ្វើសកម្មភាពលួចម៉ូតូបានហើយក៏នាំគ្នាជិះយកទៅលក់នៅមុំផ្សារឃ្លាំងរំសេវ បានលុយចំនួន៣០០ដុល្លារ រួចក៏នាំគ្នាជិះម៉ូតូឌុប មកដេកនៅផ្ទះសំណាក់ផ្កាថ្កុល ភូមិចោមចៅ សង្កាត់ចោមចៅទី២ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ក៏ត្រូវសមត្ថកិច្ចនគរបាលធ្វើការឃាត់ខ្លួនទាំងពីរនាក់នាំយកមកសាកសួរនៅប៉ុស្តិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលចោមចៅទី១តែម្តង។

III-**ការស៊ើបអង្កេត:**(ការបំភ្លឺរបស់ជនរងគ្រោះ- ការបំភ្លឺរបស់សាក្សី-ចម្លើយសារភាពរបស់ជនសង្ស័យ)

-តាមការបំភ្លឺរបស់ជនរងគ្រោះឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២១ឆ្នាំ បានអោយដឹងថា: នៅថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង០២និង៣០នាទី មុនពេលកើតហេតុរូបខ្លួន( ) បាន ជិះម៉ូតូម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ១២៥ លេខតួ.លេខម៉ាស៊ីន5290353 ពាក់ស្លាកលេខស្វាយរៀង 1M-7405 មកពីលេងផ្ទះបង រួចក៏ទុកម៉ូតូនៅជិតម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញរួចក៏ចូលទៅដេកបាត់ទៅ។ លុះព្រឹកឡើងថ្ងៃទី១៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១

រូបខ្លួនបានងើបពីដេករកម៉ូតូជិះទៅធ្វើការ ស្រាប់តែបាត់ម៉ូតូ ហើយរូបខ្លួនក៏បានមកដាក់ពាក្យបណ្ដឹងនៅប៉ុស្ដិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលចោមចៅទី១តែម្ដង។

-តាមការស្ដាប់ចម្លើយរបស់ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៧ឆ្នាំ បានឆ្លើយថា:នៅថ្ងៃទី១៣ ខែមេសាឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង០២និង៣០នាទី រូបខ្លួន( ) និងបក្ខពួក០១នាក់ទៀតឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ហៅ បាននាំគ្នាជក់គ្រឿងញៀន រួចក៏បបួលគ្នាដើរលួចរបស់របរគេ ពេលដើរមកដល់ចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ស្រាប់តែឃើញមានម៉ូតូ ០១គ្រឿងម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ១២៥ ពណ៌ខ្មៅ ពាក់ស្លាកលេខស្វាយរៀង 1M-7405ទុកនៅមុខម៉ាតលក់ ដូរ ស្រាប់តែឈ្មោះ ភេទប្រុស បានចូលទៅធ្វើសកម្មភាពយកដែកកៃច្នៃ កាច់សោរករម៉ូតូ ចំណែករូបខ្លួនកាន់ដំបងចាំមើលផ្លូវ ពេលឈ្មោះស្មិធ្វើសកម្មភាពលួចបានក៏បណ្ដើរម៉ូតូជាមួយគ្នាចេញពីកន្លែងម៉ាត រួចជិះមកម្ដុំបុរីកីឡា ក្នុងខណ្ឌ៧មករា រាជធានីភ្នំពេញ ហើយឈ្មោះ បានអោយចាំវានៅទីនោះ បានប្រហែល៥ម៉ោង ឈ្មោះ មកយករូបខ្លួន រួចនាំគ្នាជិះម៉ូតូឌុបមកដេកនៅផ្ទះសំណាក់ផ្កាថ្កុលមាស ស្ថិតក្នុងភូមិចោមចៅ សង្កាត់ចោមចៅទី២ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញពេលព្រឹកឡើងថ្ងៃទី១៤ខែមេសាឆ្នាំ២០២១ក៏ត្រូវសមត្ថកិច្ចចុះមកធ្វើការឃាត់ខ្លួនតែម្ដង។

កន្លងមករូបខ្លួនពុំធ្លាប់ជាប់ពន្ធនាគារព្រៃស ហើយរូបខ្លួនជាអ្នកជក់គ្រឿងញៀន។

-តាមការស្ដាប់ចម្លើយរបស់ឈ្មោះ ហៅស្មិ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ បានឆ្លើយថា:នៅថ្ងៃទី១៣ ខែមេសាឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង០២និង៣០នាទី រូបខ្លួន(ហៅ) និងបក្ខពួក០១នាក់ទៀតឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ បាននាំគ្នាជក់គ្រឿងញៀន រួចក៏បបួលគ្នាដើរលួចរបស់របរគេ ពេលដើរមកដល់ចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ស្រាប់តែឃើញមានម៉ូតូ ០១គ្រឿងម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ១២៥ ពណ៌ខ្មៅ ពាក់ស្លាកលេខស្វាយរៀង 1M-7405ទុកនៅមុខម៉ាតលក់ដូរ រូបខ្លួន បានចូលទៅធ្វើសកម្មភាពយកដែកកៃច្នៃ កាច់សោរករម៉ូតូ ចំណែកឈ្មោះ កាន់ដំបងចាំមើលផ្លូវ ពេលរូបខ្លួនធ្វើសកម្មភាពលួចម៉ូតូបានក៏បណ្ដើរម៉ូតូជាមួយគ្នាចេញពីកន្លែងម៉ាតលក់ដូរ រួចជិះមកម្ដុំបុរីកីឡា ក្នុងខណ្ឌ៧មករា រាជធានីភ្នំពេញ ហើយទុកឈ្មោះ នៅចាំនៅបុរីកីឡា ក្នុង៧មករា រាជធានីភ្នំពេញ រួចរូបខ្លួនបានជិះម៉ូតូយកទៅលក់នៅម្ដុំផ្សារឃ្លាំងរំសេវ បានលុយចំនួន៣០០ដុល្លាររួចខ្លួនបានជិះម៉ូតូឌុបទៅយកឈ្មោះ រួចនាំគ្នាជិះម៉ូតូឌុបមកដេកនៅផ្ទះសំណាក់ផ្កាថ្កុលមាស ស្ថិតក្នុងភូមិចោមចៅ សង្កាត់ចោមចៅទី២ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញពេលព្រឹកឡើងថ្ងៃទី១៤ខែមេសាឆ្នាំ២០២១ក៏ត្រូវសមត្ថកិច្ចចុះមកធ្វើការឃាត់ខ្លួនតែម្ដង។

កន្លងមករូបខ្លួនពុំធ្លាប់ជាប់ពន្ធនាគារព្រៃស ហើយរូបខ្លួនជាអ្នកជក់គ្រឿងញៀន។

+ជាមួយនេះដែរ សមត្ថកិច្ចនគរបាលយើង បានធ្វើតេស្ដិ៍ស្វែងរកសារធាតុញៀន ដោយយើងបានយក សំណាកនៃទឹកនោមរបស់ជនសង្ស័យ១-ឈ្មោះ ភេទប្រុស ២-ឈ្មោះ ភេទប្រុស មកធ្វើតេស្ដិ៍ប្រភេទ One Step Strip MET D (តេស្ដិ៍រហ័សសម្រាប់ស្វែងរកសារធាតុញៀនប្រភេទ ម៉េតំហ្វេតាមីន ក្នុងសមាសធាតុនៃទឹកនោម) ដោយយើងបានអនុវត្តន៍តេស្ដិ៍ខាងលើនៅចំពោះមុខជនសង្ស័យជាលទ្ធផល:សំណាកនៃទឹកនោម របស់ជនសង្ស័យខាងលើ គឺមានភាពវិជ្ជមាន (មានសារធាតុញៀនប្រភេទមេតំហ្វេតាមីន) បញ្ជាក់ថា:ជនសង្ស័យខាងលើ ពិតជាមានការប្រើប្រាស់ ដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀនប្រភេទមេតំហ្វេតាមីន ប្រាកដមែន ។

IV-**<u>តុល្យភាព:</u>** (ការសន្និដ្ឋាន និង ការវាយតំលៃ) ផ្អែកតាម:

-របាយការណ៍លេខ២៥/២១ របក របស់ប៉ុស្ដិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលចោមចៅទី១ចុះថ្ងៃទី១៤.០៤.២០២១។

-ពាក្យបណ្ដឹង និងកំណត់ហេតុបណ្ដឹងរបស់ជនរងគ្រោះឈ្មោះ ចុះថ្ងៃទី១៣.០៤.២០២១។

-កំណត់ហេតុឃាត់ខ្លួនពីបទល្មើសជាក់ស្ដែង ចុះថ្ងៃទី១៤.០៤.២០២១

-កំណត់ហេតុស្ដាប់ចម្លើយរបស់ជនសង្ស័យ១-ឈ្មោះយុត វី ២-ឈ្មោះជីន ស្រស់ ចុះថ្ងៃទី១៤.០៤.២០២១។

-កំណត់ហេតុធ្វើតេស្ដិ៍ស្វែងរកសារធាតុញៀនពីជនសង្ស័យ ចុះថ្ងៃទី១៤.០៤.២០២១។

-កំណត់ហេតុស្ដីពីការឃាត់ខ្លួន ចុះថ្ងៃទី១៤.០៤.២០២១។

-កំណត់ហេតុសរុបម៉ោងនៃការឃាត់ខ្លួនជនសង្ស័យ ចុះថ្ងៃទី១៥.០៤.២០២១។

<u>ដូច្នេះយើងសន្និដ្ឋានថា:</u>ជនសង្ស័យ១-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៧ឆ្នាំ (ឃាត់ខ្លួន) ២-ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ (ឃាត់ខ្លួន) ពិតជាបានប្រព្រឹត្តអំពើលួច(យកម៉ូតូ) កាល

កាលថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង០២និង៣០នាទី នៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុង ភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ប្រាកដមែន។

V-**សំណូមពរ**

ស្នើសុំបញ្ជូនសំណុំរឿងលេខ:០៧៤/២១រ.ប.កនិងជនសង្ស័យចំនួន០២នាក់:១-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៧ឆ្នាំ ២-ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ មកអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដើម្បីចាត់ការបន្តតាមនីតិវិធី ។

លេខ:៥០៩/២១

បានឃើញ និង បញ្ជូនមក

ឯកឧត្តមព្រះរាជអាជ្ញានៃអយ្យការ អមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

"ដើម្បីចាត់ការតាមនីតិវិធីផ្លូវច្បាប់"

ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ៤កើត ខែ... ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័កព.ស២៥៦៥

រាជធានីភ្នំពេញ,ថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១

ស្នងការរង

ទទួលផែនការងារនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ

ឧត្តមសេនីយ៍ទោ

អធិការរង

វរសេនីយ៍ទោ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

កំណត់ហេតុសួរចម្លើយ

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ លេខ 1667

ចុះថ្ងៃទី 15-04-2021

ឆ្នាំ ពីរពាន់ ម្ភៃមួយ ខែ មេសា ថ្ងៃទី [illegible] វេលាម៉ោង [illegible]

យើង .... ព្រះរាជអាជ្ញារងអម សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

ដោយមានស្មៀន .... ជាក្រឡាបញ្ជីអមផង បានសួរកត់យកចម្លើយរបស់

ឈ្មោះ [illegible] ជា [illegible]

ដោយមានលោក .... ជាមេធាវីការពារក្តីដូចខាងក្រោម:

សួរ-ឆ្លើយ: ខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំឈ្មោះ .... អាយុ 25 ឆ្នាំ ជាតិ ខ្មែរ

កើតនៅភូមិ .... ឃុំ-សង្កាត់ [illegible] ស្រុក-ខណ្ឌ [illegible] ខេត្ត-ក្រុង [illegible]

សាសនា ព្រះពុទ្ធ ទីលំនៅសព្វថ្ងៃផ្ទះលេខ .... ផ្លូវ .... ក្រុម .... ភូមិ [illegible]

ឃុំ-សង្កាត់ .... ស្រុក-ខណ្ឌ .... ខេត្ត-រាជធានី .... មុខរបរ ....

ប្រពន្ធ-ប្តីឈ្មោះ [illegible] "រ-ស" មានកូន .... នាក់។

ឪពុកឈ្មោះ .... "រ-ស" ម្តាយឈ្មោះ .... "រ-ស"

ទោសពីមុន គ្មាន

សួរ-ឆ្លើយ: [illegible]

[illegible] 2018

[illegible]

[illegible]

ចំណាំខ្ញុំអស់តែប៉ុណ្ណេះ ។

ឈប់សួរ បានអានឱ្យស្តាប់ សាមីខ្លួនឆ្លើយថាត្រឹមត្រូវហើយ ហើយសុខចិត្តចុះហត្ថលេខា ឬ ផ្តិតម្រាមដៃជាមួយយើង ។

មេធាវី	អ្នកឆ្លើយ	ក្រឡាបញ្ជី	ច.ព្រះរាជអាជ្ញា

ចំណាំខ្ញុំអស់តែប៉ុណ្ណេះ ។

ឈប់សួរ បានអានឱ្យស្ដាប់ សាមីខ្លួនឆ្លើយថាត្រឹមត្រូវហើយ ហើយសុខចិត្តចុះហត្ថលេខា ឬ ផ្ដិតស្នាមមេដៃជាមួយយើង ។

មេធាវី	អ្នកឆ្លើយ	ក្រឡាបញ្ជី	ចៅក្រមស៊ើបសួរ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

កំណត់ហេតុសួរចម្លើយ

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ លេខ 1667

ចុះថ្ងៃទី 15-04-2021

ឆ្នាំ ពីរពាន់ម្ភៃមួយ ខែ មេសា ថ្ងៃទី ដប់ប្រាំ [illegible] វេលាម៉ោង ដប់

យើង .... ព្រះរាជអាជ្ញារងអម សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

ដោយមានលោក .... ជាក្រឡាបញ្ជីអមផង បានសួរកត់យកចម្លើយរបស់

ឈ្មោះ .... ជា ជនត្រូវចោទ

ដោយមានលោក .... ជាមេធាវីការពារក្តីដូចខាងក្រោម៖

សួរ-ឆ្លើយ៖ ខ្ញុំបាទ-នាងខ្ញុំឈ្មោះ .... អាយុ 25 ឆ្នាំ ជាតិ ខ្មែរ

កើតនៅភូមិ .... ឃុំ-សង្កាត់ [illegible] ស្រុក-ខណ្ឌ [illegible] ខេត្ត-ក្រុង [illegible]

សាសនា ព្រះពុទ្ធ ទីលំនៅសព្វថ្ងៃផ្ទះលេខ .... ផ្លូវ .... ក្រុម .... ភូមិ [illegible]

ឃុំ-សង្កាត់ .... ស្រុក-ខណ្ឌ .... ខេត្ត-រាជធានី .... មុខរបរ ....

ប្រពន្ធ-ប្តីឈ្មោះ [illegible] "រ-ស" មានកូន .... នាក់។

ឪពុកឈ្មោះ .... "រ-ស" ម្តាយឈ្មោះ .... "រ-ស"

ទោសពីមុន គ្មាន

សួរ-ឆ្លើយ៖ [illegible] ខ្ញុំបាទទទួល ស្គាល់ថា ត្រឹមត្រូវ ខ្ញុំបាទ និង ឈ្មោះ [illegible] ត្រូវសមត្ថកិច្ចឃាត់ នៅថ្ងៃទី 14-04-2021 វេលាម៉ោង 10 ព្រឹក [illegible] [illegible] ខ្ញុំបាទ [illegible] មកតែប៉ុណ្ណេះ។

Thom

ចំណាំខ្ញុំអស់តែប៉ុណ្ណេះ ។

ឈប់សួរ បានអានឱ្យស្តាប់ ស្វាមីខ្លួនឆ្លើយថាត្រឹមត្រូវហើយ ហើយសុខចិត្តចុះហត្ថលេខា ឬ ផ្តិតស្នាមមេដៃជាមួយយើង ។

មេធាវី	អ្នកឆ្លើយ	ក្រឡាបញ្ជី	ចៅក្រមស៊ើបសួរ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម
សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ១៦៦៧
ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១
លេខ: 1275 អ.យ.ព

ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ

យើង ព្រះរាជអាជ្ញារងនៃអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ។

-បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ១៦៦៧ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ។

-បានឃើញរបាយការណ៍សរុបលេខ ០៧៤/២០២១ រ.ប.ក ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់[1] អធិការដ្ឋាននគរបាលខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ។

ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ

យល់ឃើញថា មានតម្រុយសន្នត់បានថា:

១-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ មុខរបរមិនពិតប្រាកដ មានទីលំនៅកំណើត ឃុំកំពុងអុស ស្រុកជលគីរី ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នមុនឃាត់ខ្លួន ស្នាក់នៅមិនពិតប្រាកដ នៅលីវ ឪពុកឈ្មោះ (រស់) ម្ដាយឈ្មោះ (ស្លាប់) ជានីតិជនទោសពីមុនគ្មាន។ (ឃាត់ខ្លួន)

២-ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ មុខរបរមិនពិតប្រាកដ មានទីលំនៅកំណើត សង្កាត់ទួលស្វាយព្រៃ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នមុនឃាត់ខ្លួន ស្នាក់នៅមិនពិតប្រាកដ នៅលីវ ឪពុកឈ្មោះ (ស្លាប់) ម្ដាយឈ្មោះ (ស្លាប់) ជានីតិជន ទោសពីមុនគ្មាន។ (ឃាត់ខ្លួន)

បានប្រព្រឹត្តអំពើដូចតទៅ[2]៖ កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០២១ វេលាម៉ោង ០២ និង ៣០នាទី នៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុង ភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ជនរងគ្រោះឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២១ឆ្នាំ បានជិះម៉ូតូមួយគ្រឿងម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ ១២៥ ពាក់ស្លាកលេខ ស្វាយរៀង 1M-7405 មកពីលេងផ្ទះបង រួចមកចតទុកនៅកន្លែងកើតហេតុខាងលើ ក៏ត្រូវបានជនសង្ស័យឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ ចូលធ្វើសកម្មភាពយកដែកកៃច្នៃ កាច់សោករម៉ូតូខាងលើ ចំនែកជនសង្ស័យឈ្មោះ កាន់ជំបងជាអ្នកចាំផ្លូវ។ ពេលធ្វើលួចម៉ូតូជនរងគ្រោះបានហើយ ក៏នាំគ្នាជិះយកទៅលក់នៅម្ដុំផ្សារឃ្លាំងរំសេវ បានប្រាក់ចំនួន ៣០០ដុល្លារ រួចក៏នាំគ្នាជិះម៉ូតូឌុបមកដេកនៅផ្ទះសំណាក់ផ្កាថ្កុល ភូមិចោមចៅ សង្កាត់ចោមចៅទី២ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ ក៏ត្រូវបានសមត្ថកិច្ចឃាត់ខ្លួន និងបានធ្វើតេស្តទឹកនោមស្វែងរកសារធាតុញៀន លទ្ធផល វិជ្ជមាន។

...ាងលើជាបទល្មើសៈ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្ត ...ាចម៉ាតលក់ផ្ទះ ស្ថិតក្នុង ភូមិត្រពាំងឈ្លើង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានី ...ពេញ កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ តាមបញ្ញត្តិ មាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រម ព្រហ្មទណ្ឌ។

-បានឃើញមាត្រា៨៤ និងមាត្រា១២៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

ហេតុដូច្នេះសម្រេច

បើកការស៊ើបសួរលើអង្គហេតុខាងលើ និងស្នើសុំៈ

☑ ដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យលើៈ

១-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ

២-ឈ្មោះ ហៅ ស្មី ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ

ពីបទៈ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចម៉ាតលក់ផ្ទះ ស្ថិតក្នុង ភូមិត្រពាំងឈ្លើង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ តាមបញ្ញត្តិ មាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

☑ ដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន[៣] លើ

១-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ

២-ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ

ថ្ងៃសុក្រ ៥កើត ខែពិសាខ ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស ២៥៦៤

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១

ចៅក្រមស៊ើបសួរ

ព្រះរាជអាជ្ញារង

---

១ លេខសំណុំរឿងរបស់អង្គភាពនគរបាលយុត្តិធម៌

២ សេចក្តីសង្ខេបអង្គហេតុ

៣ មូលហេតុនៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នដែលបានចែងនៅក្នុងមាត្រា ២០៥

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

មន្ទីរស៊ើបសួរ "អ"
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ
លេខ ១៦៦៧/១៥.០៤.២១
សំណុំរឿងស៊ើបសួរ
លេខ ....

កំណត់ហេតុស្ដីពី
ការបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង

(មាត្រា ១៤៣, ១៤៤ និងមាត្រា២៤១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ)

ឆ្នាំពីរពាន់ម្ភៃមួយ ខែមេសា ថ្ងៃទីដប់ប្រាំមួយ វេលាម៉ោង ដប់ប្រាំ និងសាមសិប នាទី

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

អមដោយកញ្ញា ជាក្រឡាបញ្ជី

បុគ្គលដែលនៅចំពោះមុខយើងបានផ្ដល់នូវព័ត៌មានអំពីអត្តសញ្ញាណដូចខាងក្រោម ៖

ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ សញ្ជាតិខ្មែរ មុខរបរ មិនពិតប្រាកដ ទីកន្លែងកំណើត ឃុំកំពុងអុស ស្រុកជលគីរី ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ ម្ដាយឈ្មោះ បៀន ទូច "ស្លាប់" នៅលីវ ជា-នីតិជន ទោសពីមុន-គ្មាន ។

ជននេះបានប្រាប់ថា ☑ ចេះនិយាយ ☐ ចេះអាន ☐ ចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

ជននេះបានប្រាប់ថា ☐ មិនចេះនិយាយ ☑ មិនចេះអាន ☑ មិនចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

បន្ទាប់ពីបានផ្ទៀងផ្ទាត់អត្តសញ្ញាណរបស់ជននេះ យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះ ឱ្យដឹងយ៉ាងច្បាស់អំពីរឿងក្ដីដែលព្រះរាជអាជ្ញា បានប្ដឹងមកយើងតាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ដែលជាហេតុនាំឱ្យមានការបង្ហាញខ្លួនជននេះនៅចំពោះមុខយើង ព្រមទាំងប្រាប់ជននេះឱ្យដឹងអំពីបទចោទប្រកាន់ចំពោះរឿងក្ដីដូចខាងក្រោម ៖

ពីបទ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ តាមបញ្ញត្តិមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

☐ យើងបានជូនដំណឹងដល់ជននេះថា យើងគ្រោងនឹងដាក់ជននេះឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យចំពោះរឿងក្ដីដែលយើងទើបនឹងរៀបរាប់ឱ្យជននេះដឹងយ៉ាងច្បាស់ ។

☐ លោក/លោកស្រី .... ជាមេធាវីនៃជនត្រូវចោទដែលត្រូវកោះហៅ នៅថ្ងៃទី .... ហើយដើម្បីឱ្យលោកមេធាវីអាចត្រៀម រៀបចំការការពារកូនក្ដីខ្លួនបាន ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះ អំពីសិទ្ធិទទួលបានជំនួយមេធាវីដែលជននេះអាច ជ្រើសរើសពឹងមេធាវីដោយខ្លួនឯង ឬ អាចសុំអោយគេចាត់តាំងមេធាវីណាម្នាក់ឱ្យរួបគាត់ ។

18

☐ យើងបានប្រាប់ផងដែរដល់ជននេះថា ប្រសិនបើមិនធ្វើការជ្រើសរើសពីងមេធាវី ដោយខ្លួនឯងទេ មេធាវីមួយរូបនឹងត្រូវចាត់តាំងដោយឯកឯង ដោយសារតែជននេះជាអនីតិជន ។

ជននេះបានប្រកាសប្រាប់ថា ៖

☐ ខ្ញុំជ្រើសរើសមេធាវីដោយខ្លួនឯង

☐ ខ្ញុំស្នើសុំអោយចាត់តាំងមេធាវីមួយរូបអោយខ្ញុំ

☐ ខ្ញុំបដិសេធជំនួយមេធាវី

យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា គាត់មានសិទ្ធិអាចនៅស្ងៀមមិនផ្តល់ចម្លើយក៏បាន ឬ អាចធ្វើសេចក្តីប្រកាសផ្សេងៗ ឬអាចអោយយើងសួរចម្លើយក៏បាន ។

ជននេះបានប្រកាសថា ៖ ....

....

.... ។

លោក/លោកស្រី .... ជាមេធាវីបានផ្តល់សេចក្តីកត់សម្គាល់ការពារថា

....

.... ។

☐ យើងបានជូនដំណឹងដល់ជននេះថា យើងសម្រេចដាក់គាត់អោយស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ ។

☐ ចំពោះអង្គហេតុទាំងអស់ដែលយើងបានប្រាប់អោយដឹង ។

☐ ចំពោះតែអង្គហេតុដែលរៀបរាប់ដូចខាងក្រោម ដែលយើងបញ្ជាក់ប្រាប់ជននេះអំពីឈ្មោះនៃបទល្មើស ៖ .... ។

យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះអំពីសិទ្ធិក្នុងការសុំឱ្យយើងធ្វើកិច្ចស៊ើបសួរ ឬ ច្រើន ឬ ក៏អាចធ្វើពាក្យប្តឹងសុំមោឃៈភាពនៃកិច្ចស៊ើបសួរ ដោយផ្អែកតាមមូលដ្ឋាននៃមាត្រា ២៥៣ ប្តឹងឧទ្ធរណ៍តាមបញ្ញតិមាត្រា ២៦៧ នៅក្នុងពេលនៃដំណើរការស៊ើបសួរ ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២៧០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះអំពីសិទ្ធិក្នុងការជ្រើសរើសមេធាវី សម្រាប់នីតិវិធីបន្តបន្ទាប់មកទៀត ហើយប្រសិនបើមិនធ្វើការជ្រើសរើសពីងមេធាវីដោយខ្លួនឯងទេ និងបើសិនជាមានសំណើរសុំ យើងនឹងចាត់តាំងមេធាវីមួយរូបជូន (សម្រាប់តែក្នុងករណីដែលជនត្រូវចោទមិនបានជ្រើសរើសពឹងពាក់មេធាវីដោយខ្លួនឯង និងមិនបានស្នើសុំអោយចាត់តាំងមេធាវីអោយ) ។

ជនត្រូវចោទបានប្រកាសប្រាប់ថា ៖

☐ ខ្ញុំជ្រើសរើសពឹងពាក់មេធាវីដោយខ្លួនឯង

☐ ខ្ញុំស្នើសុំអោយចាត់តាំងមេធាវីមួយរូបអោយខ្ញុំ

☐ ខ្ញុំបដិសេធជំនួយមេធាវី

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា គាត់អាចសុំឱ្យបិទការស៊ើបសួរបាននៅក្រោយពេលផុតរយៈពេលមួយឆ្នាំ ដោយអនុវត្តតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ២៨៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា នៅថ្ងៃនេះយើងសម្រេចឃុំខ្លួនគាត់ជាបណ្តោះអាសន្ន ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា នៅថ្ងៃនេះយើងសម្រេចដាក់គាត់អោយនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ និងប្រាប់អោយគាត់ដឹងអំពីកាតព្វកិច្ចទាំងឡាយដែលគាត់ត្រូវគោរព ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា យើងសម្រេចមិនឃុំខ្លួន (ឲ្យនៅក្រៅឃុំ)

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា

គាត់ត្រូវប្រកាសប្រាប់អំពីអាសយដ្ឋានដែលអាចជាអាសយដ្ឋានផ្ទាល់ខ្លួន ឬ ជាអាសយដ្ឋានរបស់តតិយជនណាម្នាក់ ដែលទទួលបន្ទុកទទួលយកលិខិតដែលបញ្ជូនទៅឲ្យគាត់ ប្រសិនបើគាត់អាចផ្តល់ឲ្យភ្ជាមនូវការព្រមព្រៀងជាលាយលក្ខអក្សររបស់តតិយជននោះ ។

អាសយដ្ឋានដែលត្រូវប្រកាសប្រាប់ត្រូវមានទីតាំងស្ថិតនៅ .... ជនត្រូវចោទ

បានប្រកាសអាសយដ្ឋានដូចខាងក្រោម :

អាសយដ្ឋាននេះជា : អាសយដ្ឋានផ្ទាល់ខ្លួន ឬអាសយដ្ឋានរបស់ ....

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទបន្ថែមថា :

- រហូតដល់ការបិទការស៊ើបសួរ គាត់ត្រូវប្រាប់ដល់យើងគ្រប់ការផ្លាស់ប្តូរអាសយដ្ឋានដែលបានប្រកាសប្រាប់ខាងលើដោយការប្រកាសជាថ្មី ឬដោយលិខិតអនុសិដ្ឋ ។
- គ្រប់ការជូនដំណឹង ឬ ការឲ្យដំណឹងដែលបញ្ជូនទៅអាសយដ្ឋានដែលបានប្រកាសចុងក្រោយបង្អស់ត្រូវចាត់ទុកថាជូនដំណឹងដល់បុគ្គលជនត្រូវចោទ ។

☐ យើងបានអោយជនត្រូវចោទ អានឡើងវិញនូវសេចក្តីប្រកាសរបស់ខ្លួន ដែលយើងបានកត់ចម្លងចូលក្នុងកំណត់ហេតុនេះ ហើយបើមិនបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេឲ្យផ្តិតមេដៃលើកំណត់ហេតុនេះ ។

☐ បានអានចប់សព្វគ្រប់ ហើយជនត្រូវចោទមិនមានបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ និងបានយល់ព្រមផ្តិតមេដៃជាមួយយើង និងក្រឡាបញ្ជី ។

☐ បានអានចប់សព្វគ្រប់ដោយអ្នកបកប្រែ ហើយជនត្រូវចោទមិនមានបដិសេធ ត្រង់ចំណុចណាទេ និងបានយល់ព្រមផ្តិតមេដៃជាមួយយើង ក្រឡាបញ្ជី និងអ្នកបកប្រែ ។

ជនត្រូវចោទ	ក្រឡាបញ្ជី	ចៅក្រមស៊ើបសួរ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

មន្ទីរស៊ើបសួរ "អ"
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ
លេខ ១៦៦៧/១៥.០៤.២០២១
សំណុំរឿងស៊ើបសួរ
លេខ ....

កំណត់ហេតុស្តីពី
ការពិភាក្សាដេញដោលចំពោះមុខ

(មាត្រា ២០៣ និងមាត្រាបន្តបន្ទាប់នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ)

ឆ្នាំពីរពាន់ម្ភៃមួយ ខែមេសា ថ្ងៃទីដប់ប្រាំមួយ វេលាម៉ោង ដប់ប្រាំ និងសាមសិបនាទី

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរនៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

អមដោយកញ្ញា ជាក្រឡាបញ្ជី ។

និងដោយមានវត្តមាន លោក-លោកស្រី .... ជាអ្នកបកប្រែ ។

បានមកបង្ហាញខ្លួននៅក្នុងមន្ទីរស៊ើបសួរ នៅចំពោះមុខយើងជនដែលមានអត្តសញ្ញាណដូចខាងក្រោម ៖

ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ សញ្ជាតិខ្មែរ មុខរបរ មិនពិតប្រាកដ ទីកន្លែងកំណើត ឃុំកំពុងអុស ស្រុកជលគីរី ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ "រស់" ម្តាយឈ្មោះ "ស្លាប់" នៅលីវ ជា-នីតិជន ទោសពីមុន-គ្មាន ។

ជននេះបានប្រាប់ថា ☑ចេះនិយាយ ☐ចេះអាន ☐ ចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

ជននេះបានប្រាប់ថា ☐មិនចេះនិយាយ ☑មិនចេះអាន ☑ មិនចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

ជននេះត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យពីបទ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារកាប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចម៉ាតលក់ម្ហូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ តាមបញ្ញត្តិមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

យោងតាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃ ទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ។

លោក/លោកស្រី .... ជាមេធាវីដែលជនត្រូវចោទបានជ្រើសរើសពឹងពាក់ដោយខ្លួនឯង ឬ ដែលត្រូវបានចាត់តាំងដោយគណៈមេធាវី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានមកបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខយើង បន្ទាប់ពីបានពិនិត្យសំណុំរឿង និងបានធ្វើទំនាក់ទំនងដោយសេរីជាមួយនឹងជនត្រូវចោទនៅពេលបង្ហាញខ្លួនជាលើកដំបូងនៅចំពោះមុខយើង ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា យើងមានបំណងសម្រេចឃុំខ្លួនគាត់ជាបណ្តោះអាសន្ន ។

☐ យើងបានប្រាប់ថាជនត្រូវចោទ អាចស្នើសុំពន្យាពេលដើម្បីរៀបចំការពារខ្លួន ។

☐ យើងក៏បានបញ្ជាក់ប្រាប់ជនត្រូវចោទដែរថា យើងនឹងសម្រេចអំពីការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននៅថ្ងៃនេះ ។

☐ ជនត្រូវចោទមិនទាន់មានជំនួយពីមេធាវីនៅឡើយ ហើយយើងបានបញ្ជាក់ប្រាប់ថាជនត្រូវចោទមានសិទ្ធិទទួលបានជំនួយពីមេធាវី តាមការជ្រើសរើសដោយខ្លួនឯង ឬ មេធាវីតាមការចាត់តាំង ។

ជនត្រូវចោទបានប្រកាសប្រាប់ថា ៖ ខ្ញុំមិនមានយោបល់អ្វីទេ ។

☐ ខ្ញុំជ្រើសរើសមេធាវីដោយខ្លួនឯង

☐ ខ្ញុំស្នើសុំអោយចាត់តាំងមេធាវីមួយរូបអោយខ្ញុំ

☐ ខ្ញុំបដិសេធជំនួយមេធាវី

☐ លោក-លោកស្រីមេធាវី .... ត្រូវបានជូនដំណឹងដោយ ....

អាចពិគ្រោះមើលសំណុំរឿងដែលទុកអោយគាត់ពិនិត្យ និងអាចសន្ទនាដោយសេរីជាមួយកូនក្តីរបស់គាត់ ។

ការពិភាក្សាដេញដោលចំពោះមុខទាក់ទងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ៖

☐ ត្រូវបានធ្វើ

☐ ត្រូវបានលើកទៅថ្ងៃទី..........................តាមសំណូមពររបស់........................

តំណាងអយ្យការបានបង្ហាញនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួនដូចខាងក្រោម ៖

ស្នើសុំឱ្យមានការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលើជនត្រូវចោទ ដោយហេតុថាដើម្បីបញ្ចប់បទល្មើស ឬបង្ការបទល្មើសកុំឱ្យកើតមានសារជាថ្មី និងដើម្បីធានាជនត្រូវចោទទុកជូនតុលាការចាត់ការតាមនីតិវិធី ។

ជនត្រូវចោទបានបង្ហាញសេចក្តីសង្កេតរបស់ខ្លួនដូចខាងក្រោម ៖ ខ្ញុំមិនមានយោបល់អ្វីឡើយ ហើយខ្ញុំយល់ស្របនិងសេចក្តីសម្រេចរបស់លោក-លោកស្រីចៅក្រម ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថាយើងសម្រេចមិនឃុំខ្លួនជាបណ្តោះអាសន្ន ហើយតម្រូវអោយមកបង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខតុលាការជាដរាប បើមានការកោះហៅ ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា យើងសម្រេចចេញដីកាសម្រេចអោយឃុំខ្លួនគាត់ជាបណ្តោះអាសន្ន ដោយមានសំអាងហេតុ ហើយយើងសម្រេចចេញដីកាបង្គាប់អោយឃុំខ្លួននៅថ្ងៃនេះ ។

☐ យើងបានអញ្ជើញជនត្រូវចោទអោយ អានឡើងវិញនូវសេចក្តីប្រកាសរបស់ខ្លួន ដែលយើងបានកត់ចម្លងចូលក្នុងកំណត់ហេតុនេះ ហើយបើមិនបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ ឲ្យផ្តិតមេដៃលើកំណត់ហេតុនេះ ។

☐ បានអានចប់សព្វគ្រប់ ហើយជនត្រូវចោទមិនមានបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ និងបានយល់ព្រមផ្តិតមេដៃជាមួយយើង និងក្រឡាបញ្ជី ។

☐ បានអានចប់សព្វគ្រប់ដោយអ្នកបកប្រែ ហើយជនត្រូវចោទមិនមានបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ និងបានយល់ព្រមផ្តិតមេដៃជាមួយយើង ក្រឡាបញ្ជី និងអ្នកបកប្រែ ។

ជនត្រូវចោទ | **ក្រឡាបញ្ជី** | **តំណាងអយ្យការ** | **ចៅក្រមស៊ើបសួរ**

(គាត់ខ្លួនមិនចេះអក្សរ)

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

មន្ទីរស៊ើបសួរ "អ"
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ
លេខ ១៦៦៧/១៥.០៤.២១
សំណុំរឿងស៊ើបសួរ
លេខ ....

កំណត់ហេតុស្ដីពី
ការបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង

(មាត្រា ១៤៣, ១៤៤ និងមាត្រា២៤១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ)

ឆ្នាំពីរពាន់ម្ភៃមួយ ខែមេសា ថ្ងៃទីដប់ប្រាំមួយ វេលាម៉ោង ដប់ប្រាំ និងសាមសិប នាទី

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

អមដោយកញ្ញា ជាក្រឡាបញ្ជី

បុគ្គលដែលនៅចំពោះមុខយើងបានផ្ដល់នូវព័ត៌មានអំពីអត្តសញ្ញាណដូចខាងក្រោម ៖

ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ សញ្ជាតិខ្មែរ មុខរបរ មិនពិតប្រាកដ ទីកន្លែងកំណើតសង្កាត់ទួលស្វាយព្រៃ ខណ្ឌចំការមន ក្រុងភ្នំពេញ ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ "ស្លាប់" ម្ដាយឈ្មោះ , "ស្លាប់" នៅលីវ ជា-នីតិជន ទោសពីមុន-គ្មាន ។

ជននេះបានប្រាប់ថា ☑ ចេះនិយាយ ☐ ចេះអាន ☐ ចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

ជននេះបានប្រាប់ថា ☐ មិនចេះនិយាយ ☑ មិនចេះអាន ☑ មិនចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

បន្ទាប់ពីបានផ្ទៀងផ្ទាត់អត្តសញ្ញាណរបស់ជននេះ យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះ ឱ្យដឹងយ៉ាងច្បាស់អំពីរឿងរ៉ាវដែលព្រះរាជអាជ្ញា បានប្ដឹងមកយើងតាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ដែលជាហេតុនាំឱ្យមានការបង្ហាញខ្លួនជននេះនៅចំពោះមុខយើង ព្រមទាំងប្រាប់ជននេះឱ្យដឹងអំពីបទចោទប្រកាន់ចំពោះរឿងរ៉ាវដូចខាងក្រោម ៖

ពីបទ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារកាប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ តាមបញ្ញត្តិមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

☐ យើងបានជូនដំណឹងដល់ជននេះថា យើងគ្រោងនឹងដាក់ជននេះឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យចំពោះរឿងរ៉ាវដែលយើងទើបនឹងរៀបរាប់ឱ្យជននេះដឹងយ៉ាងច្បាស់ ។

☐ លោក/លោកស្រី .... ជាមេធាវីនៃជនត្រូវចោទដែលត្រូវកោះហៅ នៅថ្ងៃទី .... ហើយដើម្បីឱ្យលោកមេធាវីអាចត្រៀម រៀបចំការការពារក្ដីខ្លួនបាន ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះ អំពីសិទ្ធិទទួលបានជំនួយមេធាវីដែលជននេះអាច ជ្រើសរើសពីងមេធាវីដោយខ្លួនឯង ឬ អាចសុំអោយគេចាត់តាំងមេធាវីណាម្នាក់ឱ្យរូបគាត់ ។

23

☐ យើងបានប្រាប់ផងដែរដល់ជននេះថា ប្រសិនបើមិនធ្វើការជ្រើសរើសពឹងមេធាវី ដោយខ្លួនឯងទេ មេធាវីមួយរូបនឹងត្រូវចាត់តាំងដោយឯកឯង ដោយសារតែជននេះជាអនីតិជន ។

ជននេះបានប្រកាសប្រាប់ថា ៖

☐ ខ្ញុំជ្រើសរើសមេធាវីដោយខ្លួនឯង

☐ ខ្ញុំស្នើសុំអោយចាត់តាំងមេធាវីមួយរូបអោយខ្ញុំ

☐ ខ្ញុំបដិសេធជំនួយមេធាវី

យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា គាត់មានសិទ្ធិអាចនៅស្ងៀមមិនផ្តល់ចម្លើយក៏បាន ឬ អាចធ្វើសេចក្តីប្រកាសផ្សេងៗ ឬអាចអោយយើងសួរចម្លើយក៏បាន ។

ជននេះបានប្រកាសថា ៖ ....
....
.... ។

លោក/លោកស្រី .... ជាមេធាវីបានផ្តល់សេចក្តីកត់សម្គាល់ការពារថា
....
.... ។

☐ យើងបានជូនដំណឹងដល់ជននេះថា យើងសម្រេចដាក់គាត់អោយស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ ។

☐ ចំពោះអង្គហេតុទាំងអស់ដែលយើងបានប្រាប់អោយដឹង ។

☐ ចំពោះតែអង្គហេតុដែលរៀបរាប់ដូចខាងក្រោម ដែលយើងបញ្ជាក់ប្រាប់ជននេះអំពីឈ្មោះនៃបទល្មើស ៖ .... ។

យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះអំពីសិទ្ធិក្នុងការសុំឲ្យយើងធ្វើកិច្ចស៊ើបសួរ ឬ ច្រើន ឬ ក៏អាចធ្វើពាក្យប្តឹងសុំមោឃៈភាពនៃកិច្ចស៊ើបសួរ ដោយផ្អែកតាមមូលដ្ឋាននៃមាត្រា ២៥៣ ប្តឹងឧទ្ធរណ៍តាមបញ្ញតិមាត្រា ២៦៧ នៅក្នុងពេលនៃដំណើរការស៊ើបសួរ ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២៧០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះអំពីសិទ្ធិក្នុងការជ្រើសរើសមេធាវី សម្រាប់នីតិវិធីបន្តបន្ទាប់មកទៀត ហើយប្រសិនបើមិនធ្វើការជ្រើសរើសពឹងមេធាវីដោយខ្លួនឯងទេ និងបើសិនជាមានសំណើរសុំ យើងនឹងចាត់តាំងមេធាវីមួយរូបជូន (សម្រាប់តែក្នុងករណីដែលជនត្រូវចោទមិនបានជ្រើសរើសពឹងពាក់មេធាវីដោយខ្លួនឯង និងមិនបានស្នើសុំអោយចាត់តាំងមេធាវីអោយ) ។

ជនត្រូវចោទបានប្រកាសប្រាប់ថា ៖

☐ ខ្ញុំជ្រើសរើសពឹងពាក់មេធាវីដោយខ្លួនឯង

☐ ខ្ញុំស្នើសុំអោយចាត់តាំងមេធាវីមួយរូបអោយខ្ញុំ

☐ ខ្ញុំបដិសេធជំនួយមេធាវី

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា គាត់អាចសុំឲ្យបិទការស៊ើបសួរបាននៅក្រោយពេលផុតរយៈពេលមួយឆ្នាំ ដោយអនុវត្តតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ២៨៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

24

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា នៅថ្ងៃនេះយើងសម្រេចឃុំខ្លួនគាត់ជាបណ្ដោះអាសន្ន ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា នៅថ្ងៃនេះយើងសម្រេចដាក់គាត់អោយនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ និងប្រាប់អោយគាត់ដឹងអំពីកាតព្វកិច្ចទាំងឡាយដែលគាត់ត្រូវគោរព ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា យើងសម្រេចមិនឃុំខ្លួន (ឱ្យនៅក្រៅឃុំ)

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា

គាត់ត្រូវប្រកាសប្រាប់អំពីអាសយដ្ឋានដែលអាចជាអាសយដ្ឋានផ្ទាល់ខ្លួន ឬ ជាអាសយដ្ឋានរបស់តតិយជនណាម្នាក់ ដែលទទួលបន្ទុកទទួលយកលិខិតដែលបញ្ជូនទៅឱ្យគាត់ ប្រសិនបើគាត់អាចផ្ដល់ឱ្យភ្លាមនូវការព្រមព្រៀងជាលាយលក្ខអក្សររបស់តតិយជននោះ ។

អាសយដ្ឋានដែលត្រូវប្រកាសប្រាប់ត្រូវមានទីតាំងស្ថិតនៅ .... ជនត្រូវចោទបានប្រកាសអាសយដ្ឋានដូចខាងក្រោម :

អាសយដ្ឋាននេះជា : អាសយដ្ឋានផ្ទាល់ខ្លួន ឬអាសយដ្ឋានរបស់ ....

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទបន្ថែមថា :

- រហូតដល់ការបិទការស៊ើបសួរ គាត់ត្រូវប្រាប់ដល់យើងគ្រប់ការផ្លាស់ប្ដូរអាសយដ្ឋានដែលបានប្រកាសប្រាប់ខាងលើដោយការប្រកាសជាថ្មី ឬដោយលិខិតអនុសិដ្ឋ ។

- គ្រប់ការជូនដំណឹង ឬ ការឱ្យដំណឹងដែលបញ្ជូនទៅអាសយដ្ឋានដែលបានប្រកាសចុងក្រោយបង្អស់ត្រូវចាត់ទុកថាជូនដំណឹងដល់បុគ្គលជនត្រូវចោទ ។

☐ យើងបានអោយជនត្រូវចោទ អានឡើងវិញនូវសេចក្ដីប្រកាសរបស់ខ្លួន ដែលយើងបានកត់ចម្លងចូលក្នុងកំណត់ហេតុនេះ ហើយបើមិនបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេឱ្យផ្ដិតមេដៃលើកំណត់ហេតុនេះ ។

☐ បានអានចប់សព្វគ្រប់ ហើយជនត្រូវចោទមិនមានបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ និងបានយល់ព្រមផ្ដិតមេដៃជាមួយយើង និងក្រឡាបញ្ជី ។

☐ បានអានចប់សព្វគ្រប់ដោយអ្នកបកប្រែ ហើយជនត្រូវចោទមិនមានបដិសេធ ត្រង់ចំណុចណាទេ និងបានយល់ព្រមផ្ដិតមេដៃជាមួយយើង ក្រឡាបញ្ជី និងអ្នកបកប្រែ ។

ជនត្រូវចោទ	ក្រឡាបញ្ជី	ចៅក្រមស៊ើបសួរ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

មន្ទីរស៊ើបសួរ "អ"
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ
លេខ ១៦០៧/១៥.០៤.២០២១
សំណុំរឿងស៊ើបសួរ
លេខ ....

កំណត់ហេតុស្តីពី
ការពិភាក្សាដេញដោលចំពោះមុខ

(មាត្រា ២០៣ និងមាត្រាបន្តបន្ទាប់នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ)

ឆ្នាំពីរពាន់ម្ភៃមួយ ខែមេសា ថ្ងៃទីដប់ប្រាំមួយ វេលាម៉ោង ដប់ប្រាំ និងសាមសិបនាទី

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរនៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

អមដោយកញ្ញា ក្រឡាបញ្ជី ។

និងដោយមានវត្តមាន លោក-លោកស្រី .... ជាអ្នកបកប្រែ ។

បានមកបង្ហាញខ្លួននៅក្នុងមន្ទីរស៊ើបសួរ នៅចំពោះមុខយើងជនដែលមានអត្តសញ្ញាណដូចខាងក្រោម ៖

ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ សញ្ជាតិខ្មែរ មុខរបរ មិនពិតប្រាកដ ទីកន្លែងកំណើតសង្កាត់ទួលស្វាយព្រៃ ខណ្ឌចំការមន ក្រុងភ្នំពេញ ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ "ស្លាប់" ម្តាយឈ្មោះ "ស្លាប់" នៅលីវ ជា-ទីតិជន ទោសពីមុន-គ្មាន ។

ជននេះបានប្រាប់ថា ☑ចេះនិយាយ ☐ចេះអាន ☐ ចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

ជននេះបានប្រាប់ថា ☐មិនចេះនិយាយ ☑មិនចេះអាន ☑ មិនចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

ជននេះត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យពីបទ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចម៉ាតលក់ម្ហូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ តាមបញ្ញត្តិមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

យោងតាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.យ.ផ ចុះថ្ងៃ ទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ។

លោក/លោកស្រី .... ជាមេធាវីដែលជនត្រូវចោទបានជ្រើសរើសពឹងពាក់ដោយខ្លួនឯង ឬ ដែលត្រូវបានចាត់តាំងដោយគណៈមេធាវី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានមកបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខយើង បន្ទាប់ពីបានពិនិត្យសំណុំរឿង និងបានធ្វើទំនាក់ទំនងដោយសេរីជាមួយនឹងជនត្រូវចោទនៅពេលបង្ហាញខ្លួនជាលើកដំបូងនៅចំពោះមុខយើង ។

☐ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា យើងមានបំណងសម្រេចឃុំខ្លួនគាត់ជាបណ្តោះអាសន្ន ។

☐ យើងបានប្រាប់ថាជនត្រូវចោទ អាចស្នើសុំពន្យាពេលដើម្បីរៀបចំការពារខ្លួន ។

☐ យើងក៏បានបញ្ជាក់ប្រាប់ជនត្រូវចោទដែរថា យើងនឹងសម្រេចអំពីការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននៅថ្ងៃនេះ ។

☐ ជនត្រូវចោទមិនទាន់មានជំនួយពីមេធាវីនៅឡើយ ហើយយើងបានបញ្ជាក់ប្រាប់ថាជនត្រូវចោទមានសិទ្ធិទទួលបានជំនួយពីមេធាវី តាមការជ្រើសរើសដោយខ្លួនឯង ឬ មេធាវីតាមការចាត់តាំង ។

ជនត្រូវចោទបានប្រកាសប្រាប់ថា ៖ ខ្ញុំមិនមានយោបល់អ្វីទេ ។

□ ខ្ញុំជ្រើសរើសមេធាវីដោយខ្លួនឯង

□ ខ្ញុំស្នើសុំអោយចាត់តាំងមេធាវីមួយរូបអោយខ្ញុំ

□ ខ្ញុំបដិសេធជំនួយមេធាវី

□ លោក-លោកស្រីមេធាវី .... ត្រូវបានជូនដំណឹងដោយ .... អាចពិគ្រោះមើលសំណុំរឿងដែលទុកអោយគាត់ពិនិត្យ និងអាចសន្ទនាដោយសេរីជាមួយកូនក្តីរបស់គាត់ ។

ការពិភាក្សាដេញដោលចំពោះមុខទាក់ទងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ៖

□ ត្រូវបានធ្វើ

□ ត្រូវបានលើកទៅថ្ងៃទី..........................តាមសំណូមពររបស់........................

តំណាងអយ្យការបានបង្ហាញនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួនដូចខាងក្រោម ៖

ស្នើសុំឱ្យមានការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលើជនត្រូវចោទ ដោយហេតុថាដើម្បីបញ្ចប់បទល្មើស ឬបង្ការបទល្មើសកុំឱ្យកើតមានសារជាថ្មី និងដើម្បីធានាជនត្រូវចោទទុកជូនតុលាការចាត់ការតាមនីតិវិធី ។

ជនត្រូវចោទបានបង្ហាញសេចក្តីសង្កេតរបស់ខ្លួនដូចខាងក្រោម ៖ ខ្ញុំមិនមានយោបល់អ្វីឡើយ ហើយខ្ញុំយល់ស្របនិងសេចក្តីសម្រេចរបស់លោក-លោកស្រីចៅក្រម ។

□ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថាយើងសម្រេចមិនឃុំខ្លួនជាបណ្តោះអាសន្ន ហើយតម្រូវអោយមកបង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខតុលាការជាដរាប បើមានការកោះហៅ ។

□ យើងបានប្រាប់ដល់ជនត្រូវចោទថា យើងសម្រេចចេញដីកាសម្រេចអោយឃុំខ្លួនគាត់ជាបណ្តោះអាសន្ន ដោយមានសំអាងហេតុ ហើយយើងសម្រេចចេញដីកាបង្គាប់អោយឃុំខ្លួននៅថ្ងៃនេះ ។

□ យើងបានអញ្ជើញជនត្រូវចោទអោយ អានឡើងវិញនូវសេចក្តីប្រកាសរបស់ខ្លួន ដែលយើងបានកត់ចម្លងចូលក្នុងកំណត់ហេតុនេះ ហើយបើមិនបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ ឱ្យផ្តិតមេដៃលើកំណត់ហេតុនេះ ។

□ បានអានចប់សព្វគ្រប់ ហើយជនត្រូវចោទមិនមានបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ និងបានយល់ព្រមផ្តិតមេដៃជាមួយយើង និងក្រឡាបញ្ជី ។

□ បានអានចប់សព្វគ្រប់ដោយអ្នកបកប្រែ ហើយជនត្រូវចោទមិនមានបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ និងបានយល់ព្រមផ្តិតមេដៃជាមួយយើង ក្រឡាបញ្ជី និងអ្នកបកប្រែ ។

ជនត្រូវចោទ	ក្រឡាបញ្ជី	តំណាងអយ្យការ	ចៅក្រមស៊ើបសួរ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

កំណត់ហេតុស្តីពី
ការសួរចម្លើយជនត្រូវចោទ

មន្ទីរស៊ើបសួរ "អ"
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ
លេខ ១៦៦៧/១៥.០៤.២០២១
សំណុំរឿងស៊ើបសួរ
លេខ ....

(មាត្រា ១៤៤ និងមាត្រាបន្តបន្ទាប់នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ)

ឆ្នាំពីរពាន់ម្ភៃមួយ ខែមេសា ថ្ងៃទីដប់ប្រាំមួយ វេលាម៉ោង ដប់ប្រាំ និងសាមសិប នាទី

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

អមដោយកញ្ញា ក្រឡាបញ្ជី ។

បានមកបង្ហាញខ្លួនក្នុងនាមជាជនត្រូវចោទ នៅក្នុងមន្ទីរស៊ើបសួរនៅចំពោះមុខយើង ជនដែលមានអត្តសញ្ញាណដូចខាងក្រោម ៖

ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ សញ្ជាតិខ្មែរ មុខរបរ មិនពិតប្រាកដ ទីកន្លែងកំណើតសង្កាត់ទួលស្វាយព្រៃ ខណ្ឌចំការមន ក្រុងភ្នំពេញ ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ "ស្លាប់" ម្ដាយឈ្មោះ "ស្លាប់" នៅលីវ ជា-នីតិជន ទោសពីមុន-គ្មាន ។

ជននេះបានប្រាប់ថា ☑ចេះនិយាយ ☐ ចេះអាន ☐ ចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

ជននេះបានប្រាប់ថា ☐មិនចេះនិយាយ ☑ មិនចេះអាន ☑មិនចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

បន្ទាប់ពីបានផ្ទៀងផ្ទាត់អត្តសញ្ញាណរបស់ជននេះ យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះឲ្យដឹងយ៉ាងច្បាស់អំពីរឿងរ៉ាវដែលតំណាងអយ្យការបានប្ដឹងមកយើង តាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.យ.ព ចុះថ្ងៃ ទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ។

ដែលជាហេតុនាំឲ្យជននេះត្រូវបានឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ និងការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន តាមដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នលេខ .... ចុះថ្ងៃទី .... ខែ .... ឆ្នាំ .... ជនត្រូវចោទអមដោយលោក-លោកស្រី .... ជាមេធាវីការពារ ។

យើងបានសួរចម្លើយជននេះ ហើយជននេះបានឆ្លើយប្រាប់យើងដូចខាងក្រោមថា ៖

ខ្ញុំបាទអាចឆ្លើយជូនលោកចៅក្រមស៊ើបសួរបានដោយខ្លួនឯង ដោយមិនចាំបាច់មានមេធាវីការពារទេ ហើយខ្ញុំបាទសូមរក្សាចម្លើយដែលខ្ញុំបាទបានឆ្លើយនៅដំណាក់កាលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងដំណាក់កាលអយ្យការ ទុកជាបានការដដែល ។

សួរ-ឆ្លើយ ៖ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោងប្រហែល ០២ និង ៣០ នាទី ខ្ញុំបាទ និងបក្ខពួក ពេព្រាះ ភេទប្រុស ពិតជាបាននាំគ្នាធ្វើសកម្មភាពលួចកាច់សោរកម៉ូតូ ម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ ១២៥ ពាក់ស្លាកលេខ ស្វាយរៀង 1M-7405 របស់ជនរងគ្រោះ ហើយយកទៅដាក់បញ្ចាំបានលុយចំនួន ៣០០$ (បីរយ) ដុល្លារអាមេរិក យកមកចែកគ្នាចាយ បន្ទាប់មកក៏ត្រូវសមត្ថកិច្ចចាប់ឃាត់ខ្លួនតែម្តង ។ ចំពោះម៉ូតូខាងលើត្រូវបានសមត្ថកិច្ចប្រគល់ឱ្យ ម្ចាស់គេវិញហើយ ។

<u>សំណួមពរ</u> ៖ ខ្ញុំបាទទទួលស្គាល់កំហុសហើយ សូមឱ្យតុលាការមេត្តាបន្ធូរបន្ថយទោសឱ្យខ្ញុំបាទផង ។

- អស់ចំណាំខ្ញុំតែប៉ុណ្ណេះ ។
- បញ្ឈប់កំណត់ហេតុស្តីពីការសួរចម្លើយជនត្រូវចោទនេះនៅម៉ោង ដប់ប្រាំមួយ និងនាទី នាថ្ងៃខែឆ្នាំដូចខាងលើ ។

បានអានចប់សព្វគ្រប់ ហើយជនត្រូវចោទមិនមានបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ និងបានយល់ ព្រមផ្តិតមេដៃស្តាំជាមួយយើង និងក្រឡាបញ្ជី ។

ជនត្រូវចោទ **ក្រឡាបញ្ជី** **ចៅក្រមស៊ើបសួរ**

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

មន្ទីរស៊ើបសួរ "អ"
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ
លេខ ១៦៦៧/១៥.០៤.២០២១
សំណុំរឿងស៊ើបសួរ
លេខ ....

កំណត់ហេតុស្តីពី
ការសួរចម្លើយជនត្រូវចោទ

(មាត្រា ១៤៤ និងមាត្រាបន្តបន្ទាប់នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ)

ឆ្នាំពីរពាន់ម្ភៃមួយ ខែមេសា ថ្ងៃទីដប់ប្រាំមួយ វេលាម៉ោង ដប់ប្រាំ និងសាមសិប នាទី

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

អមដោយកញ្ញា ក្រឡាបញ្ជី ។

បានមកបង្ហាញខ្លួនក្នុងនាមជាជនត្រូវចោទ នៅក្នុងមន្ទីរស៊ើបសួរនៅចំពោះមុខយើង ជនដែលមានអត្តសញ្ញាណដូចខាងក្រោម ៖

ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ សញ្ជាតិខ្មែរ មុខរបរ មិនពិតប្រាកដ ទីកន្លែងកំណើតឃុំកំពុងអុស ស្រុកជលគីរី ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ រស់ ម្តាយឈ្មោះ ស្លាប់ នៅលីវ ជា-នីតិជន ទោសពីមុន-គ្មាន ។

ជននេះបានប្រាប់ថា ☑ចេះនិយាយ ☐ ចេះអាន ☐ ចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

ជននេះបានប្រាប់ថា ☐មិនចេះនិយាយ ☑ មិនចេះអាន ☑មិនចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

បន្ទាប់ពីបានផ្ទៀងផ្ទាត់អត្តសញ្ញាណរបស់ជននេះ យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះឲ្យដឹងយ៉ាងច្បាស់អំពីរឿងរ៉ាវដែលតំណាងអយ្យការបានប្តឹងមកយើង តាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃ ទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ។

ដែលជាហេតុនាំឲ្យជននេះត្រូវបានឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ និងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន តាមដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលេខ .... ចុះថ្ងៃទី .... ខែ .... ឆ្នាំ .... ជនត្រូវចោទអមដោយលោក-លោកស្រី .... ជាមេធាវីការពារ ។

យើងបានសួរចម្លើយជននេះ ហើយជននេះបានឆ្លើយប្រាប់យើងដូចខាងក្រោមថា ៖

ខ្ញុំបាទអាចឆ្លើយជូនលោកចៅក្រមស៊ើបសួរបានដោយខ្លួនឯង ដោយមិនចាំបាច់មានមេធាវីការពារទេ ហើយខ្ញុំបាទសូមរក្សាចម្លើយដែលខ្ញុំបាទបានឆ្លើយនៅដំណាក់កាលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងដំណាក់កាលអយ្យការ ទុកជាបានការដដែល ។

ស្នួរ-ឆ្លើយ ៖ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោងប្រហែល ០២ និង ៣០ នាទី ខ្ញុំបាទ និងបក្ខពួក ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស ពិតជាបាននាំគ្នាធ្វើសកម្មភាពលួចកាច់សោកម៉ូតូ ម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ ១២៥ ពាក់ស្លាកលេខ ស្វាយរៀង 1M-7405 របស់ជនរងគ្រោះ ហើយយកទៅដាក់បញ្ចាំបានលុយចំនួន ៣០០$ (បីរយ) ដុល្លារអាមេរិក យកមកចែកគ្នាចាយ បន្ទាប់មកក៏ត្រូវសមត្ថកិច្ចចាប់ឃាត់ខ្លួនតែម្តង ។ ចំពោះម៉ូតូខាងលើត្រូវបានសមត្ថកិច្ចប្រគល់ឱ្យម្ចាស់គេវិញហើយ ។

<u>សំណូមពរ</u> ៖ ខ្ញុំបាទទទួលស្គាល់កំហុសហើយ សូមឱ្យតុលាការមេត្តាបន្ធូរបន្ថយទោសឱ្យខ្ញុំបាទផង ។

- អស់ចំណាំខ្ញុំតែប៉ុណ្ណេះ ។
- បញ្ឈប់កំណត់ហេតុស្តីពីការសួរចម្លើយជនត្រូវចោទនេះនៅម៉ោង ដប់ប្រាំមួយ និងនាទី នាថ្ងៃខែឆ្នាំដូចខាងលើ ។

បានអានចប់សព្វគ្រប់ ហើយជនត្រូវចោទមិនមានបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ និងបានយល់ ព្រមផ្តិតមេដៃស្តាំជាមួយយើង និងក្រឡាបញ្ជី ។

ជនត្រូវចោទ **ក្រឡាបញ្ជី** **ចៅក្រមស៊ើបសួរ**

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

បន្ទប់ស៊ើបសួរ (អ)

លេខ ៖ 1046 ដ.ព.ស

ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរនៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

អមដោយកញ្ញា ជាក្រឡាបញ្ជី

-បានឃើញ មាត្រា ២០៣ ដល់មាត្រា ២០៦ និង មាត្រាផ្សេងៗទៀត នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលទាក់ទងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ១៦៦៧ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខ.........ចុះថ្ងៃទី.........ខែ........ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដែលទាក់ទងនឹង៖

-ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ មុខរបរ មិន ពិតប្រាកដ មានទីកន្លែងកំណើតសង្កាត់ទួលស្វាយព្រៃ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ លំនៅមុនពេលឃាត់ខ្លួនស្នាក់នៅមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ "ស្លាប់" ម្តាយឈ្មោះ "ស្លាប់" នៅលីវ ជា-នីតិជន ទោសពី មុន-គ្មាន ។

<u>ពីបទ</u> ៖ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅត្រង់ចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ដែលមានបញ្ញត្តិឱ្យផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

-បានឃើញ កំណត់ហេតុស្តីពីការបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង

-បានឃើញ កំណត់ហេតុស្តីពីការពិភាក្សាដេញដោល និង ការកត់សម្គាល់របស់ភាគី

I.<u>ស្ថានភាពអង្គហេតុ និង អង្គច្បាប់</u>

១.ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ត្រូវដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យពីបទ ៖ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ដែលមានបញ្ញត្តិឱ្យផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

២. ប្រព្រឹត្តនៅត្រង់ចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ។

៣.តំណាងអយ្យការបានស្នើសុំឱ្យ ៖ ☐មិនឱ្យឃុំខ្លួន ឬ ☑ឱ្យឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលើជនត្រូវចោទឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ។

II.<u>សំអាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេច</u>

១.ជនត្រូវចោទឈ្មោះ ហៅ _ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ត្រូវចោទពីបទឧក្រិដ្ឋ ដែលច្បាប់បានកំណត់ដាក់ពន្ធនាគារស្មើ ឬ លើសពី ០១ ឆ្នាំ (មាត្រា ២០៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ) ។

២.បញ្ជូននូវការយល់ឃើញឆ្លើយតបទៅនឹងសំអាងហេតុនានា ដែលលើកឡើងដោយភាគី មានដូចជា តំណាងអយ្យការ និងជនត្រូវចោទ ឬមេធាវីការពារជនត្រូវចោទ ដោយពន្យល់សំអាងហេតុគាំទ្រទៅនឹង មូលហេតុនៃការឃុំខ្លួន ចំនួនមួយ ឬច្រើន ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២០៥ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដូចជា ៖

-ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នជនត្រូវចោទ គឺមធ្យោបាយតែមួយគត់ដើម្បីរក្សាភស្តុតាង

▫ រារាំងកុំអោយមានការគាបសង្កត់លើសាក្សី ឬជនរងគ្រោះ

▫ រារាំងកុំអោយមានការត្រូវរ៉ូវគ្នារវាងជនត្រូវចោទ និង សមគំនិត

☑ បង្ការបទល្មើសកុំអោយកើតជាថ្មី

☑ ធានារក្សាជនត្រូវចោទទុកជូនតុលាការចាត់ការតាមនីតិវិធី

☑ បញ្ចប់បទល្មើស

☑ ធានារក្សាសណ្តាប់សាធារណៈ កុំឱ្យមានការច្របូកច្របល់ ដែលបណ្តាលមកពីបទល្មើស ដោយយោងតាមហេតុផលខាងលើនេះ ។

ដោយសារមិនមានវិធានការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការណាមួយ ដែលមានលក្ខណៈតឹងរឹង និង អាចធានាឱ្យមានការបំពេញកិច្ចការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ចំពោះស្ថានភាពគ្រប់ទាំងអស់នេះ ហើយមានតែការឃុំខ្លួនដែលជា មធ្យោបាយតែមួយគត់ ដើម្បីសម្រេចនូវគោលដៅខាងលើ ។

ហេតុដូច្នេះសម្រេច

-ឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទឈ្មោះ _ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ជាបណ្តោះអាសន្នរយៈពេលអតិបរមា ០៦ ខែ ។

ថ្ងៃសុក្រ [illegible] ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស.២៥៦៤

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១

ក្រឡាបញ្ជី

ចៅក្រមស៊ើបសួរ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ
ចន្លប់ស៊ើបសួរ (អ)
លេខ ៖ 2905 ដ.ឃ.ឃ

ដីកាបង្គាប់ឱ្យឃុំខ្លួន

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរនៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

-បានឃើញ មាត្រា ២០៦ និងមាត្រា ២១៩ ដល់មាត្រា ២២២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ១៦៦៧ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.ឃ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខ ....ចុះថ្ងៃទី.......... ខែ......... ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដែលទាក់ទងនឹង៖

-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ មុខរបរ មិនពិតប្រាកដ មានទីកន្លែងកំណើត ឃុំកំពុងអុស ស្រុកជលគីរី ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ទីលំនៅមុនពេលឃាត់ខ្លួនស្នាក់នៅមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ "រស់" ម្ដាយឈ្មោះ "ស្លាប់" នៅលីវ ជា-នីតិជន ទោសពីមុន-គ្មាន ។

ពីបទ ៖ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅត្រង់ចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ដែលមានបញ្ញត្តិឱ្យផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

-បានឃើញ ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នលេខ 2047 "អ" ដ.ព.ស ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

បង្គាប់

១.ឱ្យភ្នាក់ងារមានសមត្ថកិច្ចនៃកម្លាំងសាធារណៈ ធ្វើការនាំខ្លួនជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ទៅមណ្ឌលអប់រំកែប្រែទី១ (ម១) នៃក្រសួងមហាផ្ទៃ ដោយអនុវត្តឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។

២.ឱ្យប្រធានមណ្ឌលអប់រំកែប្រែទី១ (ម១) នៃក្រសួងមហាផ្ទៃទទួលជននេះ និងឃុំខ្លួនជននេះ ជាបណ្ដោះអាសន្ន រហូតដល់មានបទបញ្ជាថ្មី ដែលសម្រេចផ្សេងពីនេះ ។

៣.ឱ្យភ្នាក់ងារនៃកម្លាំងសាធារណៈទាំងអស់ ត្រូវសហការអនុវត្តឱ្យបានល្អ នៅពេលដីកានេះត្រូវបានបង្ហាញក្នុងករណីចាំបាច់ណាមួយ ។

ថ្ងៃសុក្រ ៥កើត ខែចេត្រ ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស.២៥៦៤
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១
ចៅក្រមស៊ើបសួរ

16. 04. 21

01699072

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ
បន្ទប់ស៊ើបសួរ (អ)
លេខ ៖ 2047 ដ.ក.ស

ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរនៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

អមដោយកញ្ញា ជាក្រឡាបញ្ជី

-បានឃើញ មាត្រា ២០៣ ដល់មាត្រា ២០៦ និង មាត្រាផ្សេងៗទៀត នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលទាក់ទងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ១៦៦៧ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខ.........ចុះថ្ងៃទី.........ខែ........ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដែលទាក់ទងនឹង៖

-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ មុខរបរ មិនពិតប្រាកដ មានទីកន្លែងកំណើតឃុំកំពុងអុស ស្រុកជលគីរី ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ទីលំនៅមុនពេលឃាត់ខ្លួនស្នាក់នៅមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ "រស់" ម្ដាយឈ្មោះ "ស្លាប់" នៅលីវ ជា-ទីតិជន ទោសពីមុន-គ្មាន ។

ពីបទ ៖ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅត្រង់ចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងឈ្វឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ដែលមានបញ្ញត្តិឱ្យផ្ដន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

-បានឃើញ កំណត់ហេតុស្ដីពីការបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង

-បានឃើញ កំណត់ហេតុស្ដីពីការពិភាក្សាដេញដោល និង ការកត់សម្គាល់របស់ភាគី

I.ស្ថានភាពអង្គហេតុ និង អង្គច្បាប់

១.ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ត្រូវដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យពីបទ ៖ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ដែលមានបញ្ញត្តិឱ្យផ្ដន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

២. ប្រព្រឹត្តនៅត្រង់ចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងឈ្វឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១

៣.តំណាងអយ្យការបានស្នើសុំឱ្យ ៖ ☐មិនឱ្យឃុំខ្លួន ឬ ☑ឱ្យឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នលើជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ។

II.សំអាងហេតុនៃសេចក្ដីសម្រេច

១.ជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ត្រូវចោទពីបទ ឧក្រិដ្ឋ ដែលច្បាប់បានកំណត់ដាក់ពន្ធនាគារស្មើ ឬ លើសពី ០១ ឆ្នាំ (មាត្រា ២០៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្ម ទណ្ឌ) ។

២.បញ្ជូនទូវការយល់ឃើញឆ្លើយតបទៅនឹងសំអាងហេតុនានា ដែលលើកឡើងដោយភាគី មានដូចជា តំណាងអយ្យការ និងជនត្រូវចោទ ឬមេធាវីការពារជនត្រូវចោទ ដោយពន្យល់សំអាងហេតុគាំទ្រទៅនឹង មូលហេតុនៃការឃុំខ្លួន ចំនួនមួយ ឬច្រើន ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២០៥ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដូចជា ៖

-ការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នជនត្រូវចោទ គឺមធ្យោបាយតែមួយគត់ដើម្បីរក្សាភស្តុតាង

□ រារាំងកុំអោយមានការគាបសង្កត់លើសាក្សី ឬជនរងគ្រោះ

□ រារាំងកុំអោយមានការត្រូវរ៉ូវគ្នារវាងជនត្រូវចោទ និង សមគំនិត

☑ បង្ការបទល្មើសកុំអោយកើតជាថ្មី

☑ ធានារក្សាជនត្រូវចោទទុកជូនតុលាការចាត់ការតាមនីតិវិធី

☑ បញ្ចប់បទល្មើស

☑ ធានារក្សាសណ្ដាប់សាធារណៈ កុំឱ្យមានការច្របូកច្របល់ ដែលបណ្ដាលមកពីបទល្មើស ដោយយោងតាមហេតុផលខាងលើនេះ ។

ដោយសារមិនមានវិធានការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការណាមួយ ដែលមានលក្ខណៈតឹងរ៉ឹង និង អាចធានាឱ្យមានការបំពេញកិច្ចការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ចំពោះស្ថានភាពតម្រូវទាំងអស់នេះ ហើយមាន តែការឃុំខ្លួនដែលជា មធ្យោបាយតែមួយគត់ ដើម្បីសម្រេចនូវគោលដៅខាងលើ ។

<u>ហេតុដូច្នេះសម្រេច</u>

-ឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ជាបណ្ដោះអាសន្នរយៈ ពេលអតិបរមា ០៦ ខែ ។

ថ្ងៃសុក្រ ៥កើត ខែពិសាខ ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស.២៥៦៤
រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១
ចៅក្រមស៊ើបសួរ

ក្រឡាបញ្ជី

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

បន្ទប់ស៊ើបសួរ (អ)

លេខ៖ 2904 ដ.យ.ដ

ដីកាបង្គាប់ឱ្យឃុំខ្លួន

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរនៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

-បានឃើញ មាត្រា ២០៦ និងមាត្រា ២១៩ ដល់មាត្រា ២២២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ១៦៦៧ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខ ....ចុះថ្ងៃទី.......... ខែ......... ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដែលទាក់ទងនឹង៖

-ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ មុខរបរ មិនពិតប្រាកដ មានទីកន្លែងកំណើតសង្កាត់ទួលស្វាយព្រៃ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ ល់នៅមុនពេលឃាត់ខ្លួនស្នាក់នៅមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ "ស្លាប់" ម្ដាយឈ្មោះ "ស្លាប់" នៅលីវ ជា-នីតិជន ទោសពី មុន-គ្មាន ។

ពីបទ ៖ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅត្រង់ចំណុចម៉ាតលក់ម្ហូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ដែលមានបញ្ញត្តិឱ្យផ្ដន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

-បានឃើញ ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នលេខ 2046 "អ" ដ.ព.ស ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

បង្គាប់

១.ឱ្យភ្នាក់ងារមានសមត្ថកិច្ចនៃកម្លាំងសាធារណៈ ធ្វើការនាំខ្លួនជនត្រូវចោទឈ្មោះ ហៅ ស្ទី ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ទៅមណ្ឌលអប់រំកែប្រែទី១ (ម១) នៃក្រសួងមហាផ្ទៃ ដោយអនុវត្តឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ។

២.ឱ្យប្រធានមណ្ឌលអប់រំកែប្រែទី១ (ម១) នៃក្រសួងមហាផ្ទៃទទួលជននេះ និងឃុំខ្លួនជននេះ ជាបណ្ដោះអាសន្ន រហូតដល់មានបទបញ្ជាថ្មី ដែលសម្រេចផ្សេងពីនេះ ។

៣.ឱ្យភ្នាក់ងារនៃកម្លាំងសាធារណៈទាំងអស់ ត្រូវសហការអនុវត្តឱ្យបានល្អ នៅពេលដីកានេះត្រូវបានបង្ហាញក្នុងករណីចាំបាច់ណាមួយ ។

ថ្ងៃសុក្រ ៥កើត ខែ[illegible] ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស.២៥៦៤

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១

ចៅក្រមស៊ើបសួរ

16 04.21

ញូ.ហ៊ី 016998072

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រឡាបញ្ជី: ភិយ សុផល
បន្ទប់ "ខ" ជាន់ទី៣

17
5

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

បន្ទប់ស៊ើបសួរ "ខ"

លេខ: ១៨៧ "ខ"/ព្រ.ន

លិខិតជូនព័ត៌មានបិទការស៊ើបសួរ

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

-បានឃើញ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលប្រកាសឱ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៨០៧/០២៤ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ១៦៦៧ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងស៊ើបសួរលេខ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខ១២៤៨ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ជម្រាបមក៖

លោក **ព្រះរាជអាជ្ញារង** នៃអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ថា៖

-ត្បិតសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌខាងលើ យើងបានបើកការស៊ើបសួរ តាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរលេខ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដែលមានជនត្រូវចោទឈ្មោះ ហ ។ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ និងឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ត្រូវបានដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យពីបទ: លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោស (ប្រើហិង្សា) ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ តាម បញ្ញត្តិមាត្រា<u>៣៥៣</u> និងមាត្រា<u>៣៥៧</u> នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នោះយើងបានស៊ើបសួរចប់ហើយ ។

-ដូច្នេះយើងសម្រេចបិទស៊ើបសួរលើសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌនេះចាប់ពីពេលនេះតទៅ ។

ថ្ងៃអង្គារ ១៣រោច ខែជេស្ឋ ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស.២៥៦៥
រាជធានីភ្នំពេញ , ថ្ងៃទី០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១
ចៅក្រមស៊ើបសួរ

យោបល់តំណាងអយ្យការ

....

.... ។

រាជធានីភ្នំពេញ , ថ្ងៃទី០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១

ជ. ព្រះរាជអាជ្ញា

ព្រះរាជអាជ្ញារង

21

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

ចង្កោមស៊ើបសួរ "ខ"

លេខ: ១៨៧ "ខ"/ព្រ.ទ

លិខិតជូនព័ត៌មានបិទការស៊ើបសួរ

យើង ចៅក្រមស៊ើបសួរសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

-បានឃើញ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៨០៧/០២៤ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ១៦៦៧ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងស៊ើបសួរលេខ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខ១២៤៨ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ប្រាប់មក៖

-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ជាជនត្រូវចោទក្នុងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌខាងលើ សព្វថ្ងៃកំពុងឃុំខ្លួននៅក្នុងមណ្ឌលអប់រំកែប្រែទី១ នៃក្រសួងមហាផ្ទៃ តាមដីកាបង្គាប់ឲ្យឃុំខ្លួនលេខ ២៩០៩ "អ" ដ.ឃ.ង ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ថា៖

-ត្បិតសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌខាងលើ យើងបានបើកការស៊ើបសួរ តាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលេខ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដែលត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យពីបទ: លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោស (ប្រើហិង្សា) ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ តាមបញ្ញត្តិមាត្រា៣៥៣ និងមាត្រា៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នោះយើងបានស៊ើបសួរចប់ហើយ ។

-ដូច្នេះយើងសម្រេចបិទស៊ើបសួរលើសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌនេះចាប់ពីពេលនេះតទៅ ។

ថ្ងៃអង្គារ ១៣រោច ខែជេស្ឋ ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស.២៥៦៥

រាជធានីភ្នំពេញ , ថ្ងៃទី០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១

ចៅក្រមស៊ើបសួរ

<u>យោបល់របស់តំណាងអយ្យការ</u>

យើង ឆាយ ហុង ព្រះរាជអាជ្ញារង នៃអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

-បានឃើញ ដីកាបញ្ជូនសំណុំរឿងឱ្យពិនិត្យខាងលើ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរទាក់ទងនឹងជនត្រូវចោទឈ្មោះដូចខាងលើ ។

<u>ក្រោយពីបានពិនិត្យសំណុំរឿងចប់សព្វគ្រប់ស្នើសុំ៖</u>

☐ ....

....

....

.... ។

☐ចោទប្រកាន់បន្ថែមតាមដីកាដែលមានភ្ជាប់ជាមួយ ។

☐បន្តការស៊ើបសួរ ។

☑បញ្ជូនសំណុំរឿងទៅសភាព្រហ្មទណ្ឌនៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

☐លើកលែងការចោទប្រកាន់ ។

☐រក្សាជនត្រូវចោទឱ្យនៅជាប់ឃុំបណ្ដោះអាសន្ន ។

☐ឱ្យដោះលែងជនត្រូវចោទនៅក្រៅឃុំ ។

ថ្ងៃ..............................ខែ.................ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស.២៥៦៥

រាជធានីភ្នំពេញ , ថ្ងៃទី...........ខែ............ឆ្នាំ២០២១

ជ.ព្រះរាជអាជ្ញា

[signature]

18/2

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

ចង្កោមស៊ើបសួរ "ខ"

លេខៈ ១៩៥ "ខ"/ព្រ.ន

ដីកាបញ្ជូនសំណុំរឿងឲ្យពិនិត្យ

យើង ៖ ចៅក្រមស៊ើបសួរសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

-បានឃើញ មាត្រា២៤៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ១៦៦៧ ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលេខ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខ១២៤៨ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដែលទាក់ទងនឹងជនត្រូវចោទ៖

១.ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ សាសនាព្រះពុទ្ធ មុខរបរមិនពិតប្រាកដ ទីកន្លែងកំណើតនៅឃុំកំពង់អុស ស្រុកជលគីរី ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ទីលំនៅមុនពេលឃុំខ្លួនស្នាក់នៅមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ ឃុត សុខា "រស់" ម្ដាយឈ្មោះ "ស្លាប់" នៅលីវ ជានីតិជន ទោសពីមុនគ្មាន (ឃុំខ្លួន) ។

២.ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ សាសនាព្រះពុទ្ធ មុខរបរមិនពិតប្រាកដ ទីកន្លែងកំណើតនៅសង្កាត់ទួលស្វាយព្រៃ ខណ្ឌចំការមន ក្រុងភ្នំពេញ ទីលំនៅមុនពេលឃុំខ្លួនស្នាក់នៅមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ "ស្លាប់" ម្ដាយឈ្មោះ "ស្លាប់" នៅលីវ ជានីតិជន ទោសពីមុនគ្មាន (ឃុំខ្លួន) ។

-ត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិតក្រោមការពិនិត្យពីបទៈ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចម៉ាតលក់ម្ហូបក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ តាមបញ្ញត្តិមាត្រា៣៥៣ និងមាត្រា៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី

-ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២១ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ ទីលំនៅសព្វថ្ងៃស្នាក់នៅភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ។

-បញ្ជូនសំណុំរឿងនេះទៅតំណាងអយ្យការដើម្បីធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានទៅតាមនីតិវិធី ។

ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ០១កើត ខែបឋមសាឍ ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស.២៥៦៥
រាជធានីភ្នំពេញ , ថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១
ចៅក្រមស៊ើបសួរ

បានចម្លងត្រឹមត្រូវ
ក្រឡាបញ្ជី

10-06-2021

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ១៦៦៧

ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០២១

លេខ 2459 អ.យ.ធ

<u>ដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរ</u>

យើង ព្រះរាជអាជ្ញារង នៃអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

- បានឃើញ សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ១៦៦៧ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ។

- បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលេខ ១២៧៥ អ.យ.ធ ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២១ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ។

- បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខ ១២៤៨ ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ។

- បានឃើញ ដីកាបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅពិនិត្យលេខ ១៩៥ (ខ) ព្រទ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០២១ របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ នៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ។

<u>ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ</u>

ឃើញថា

១.ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ មុខរបរមិនពិតប្រាកដ មានទីកន្លែងកំណើតនៅឃុំកំពង់អុស ស្រុកជលគីរី ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ទីលំនៅមុនពេលឃាត់ខ្លួនស្នាក់នៅមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ រស់- ម្តាយឈ្មោះ ស្លាប់- នៅលើវ ជានីតិជន ទោសពីមុនគ្មាន។ (ក្នុងឃុំ)

២.ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ មុខរបរមិនពិតប្រាកដ មានទីកន្លែងកំណើតនៅសង្កាត់ទួលស្វាយព្រៃ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ ទីលំនៅមុនពេលឃាត់ខ្លួនស្នាក់នៅមិនពិតប្រាកដ ឪពុកឈ្មោះ ស្លាប់- ម្តាយឈ្មោះ ស្លាប់- នៅលើវ ជានីតិជន ទោសពីមុនគ្មាន។ (ក្នុងឃុំ)

ត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យពីបទ៖ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ

រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០២១ ដែលមានបញ្ញត្តិអោយផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ឃើញថា

កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០២១ វេលាម៉ោង ០២ និង៣០នាទី នៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ជនរងគ្រោះឈ្មោះ អោក សុខជា ភេទប្រុស អាយុ ២១ឆ្នាំ បានជិះម៉ូតូមួយគ្រឿងម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ ១២៥ ពាក់ស្លាកលេខស្វាយរៀង 1M-7405 មកពីលេងផ្ទះបង រួចមកចតទុកនៅកន្លែងកើតហេតុខាងលើ ក៏ត្រូវបានជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ ចូលធ្វើសកម្មភាពយកដែកកៃច្នៃ កាច់សោរម៉ូតូខាងលើ ចំណែកជនត្រូវចោទឈ្មោះ កាន់ជំបងជាអ្នកចាំផ្លូវ។ ពេលធ្វើលួចម៉ូតូជនរងគ្រោះបានហើយ ក៏នាំគ្នាជិះយកទៅលក់នៅម្តុំផ្សារឃ្លាំងរំសេវ បានប្រាក់ចំនួន ៣០០ ដុល្លារ រួចក៏នាំគ្នាជិះម៉ូតូឌុបមកដេកនៅផ្ទះសំណាក់ផ្កាថ្កុល ភូមិចោមចៅ សង្កាត់ចោមចៅទី២ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ ក៏ត្រូវបានសមត្ថកិច្ចឃាត់ខ្លួន និងបានធ្វើតេស្តទឹកនោមស្វែងរកសារធាតុញៀនលទ្ធផលវិជ្ជមាន។

បានឃើញ៖

- ចម្លើយរបស់ជនត្រូវចោទឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ បានឆ្លើយនៅចំពោះមុខសមត្ថកិច្ចថា៖ នៅថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង០២និង៣០នាទី រូបខ្លួន (ហៅ) និងបក្ខពួក០១នាក់ទៀតឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ បាននាំគ្នាជក់គ្រឿងញៀន រួចក៏បបួលគ្នាដើរលួចរបស់របរគេពេលដើរមកដល់ចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ស្រាប់តែឃើញមានម៉ូតូ ០១គ្រឿងម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ ១២៥ ពណ៌ខ្មៅ ពាក់ស្លាកលេខស្វាយរៀង 1M-7405 ទុកនៅមុខម៉ាតលក់ដូរ រូបខ្លួនបានចូលទៅធ្វើសកម្មភាពយកដែកកៃច្នៃ កាច់សោរម៉ូតូ ចំណែកឈ្មោះ កាន់ជំបងចាំមើលផ្លូវ ពេលរូបខ្លួនធ្វើសកម្មភាពលួចម៉ូតូបានក៏បណ្តើរ ម៉ូតូជាមួយគ្នាចេញពីកន្លែងម៉ាតលក់ដូរ រួចជិះមកម្តុំប៉ុស្តិ៍កីឡា ក្នុងខណ្ឌ៧មករា រាជធានីភ្នំពេញ ហើយទុកឈ្មោះ នៅចាំនៅប៉ុស្តិ៍កីឡា ក្នុងខណ្ឌ៧មករា រាជធានីភ្នំពេញ រួចរូបខ្លួនបានជិះម៉ូតូយកទៅលក់នៅម្តុំផ្សារឃ្លាំងរំសេវ បានលុយចំនួន ៣០០ ដុល្លារួចខ្លួនបានជិះម៉ូតូឌុបទៅយកឈ្មោះ រួចនាំគ្នាជិះម៉ូតូឌុប មកដេកនៅផ្ទះសំណាក់ផ្កាថ្កុលមាស ស្ថិតក្នុងភូមិចោមចៅ សង្កាត់ចោមចៅទី២ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ពេលព្រឹកឡើងថ្ងៃទី១៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ក៏ត្រូវ សមត្ថកិច្ចចុះមកធ្វើការឃាត់ខ្លួនតែម្តង។ កន្លងមករូបខ្លួនពុំធ្លាប់ជាប់ពន្ធនាគារព្រៃស ហើយរូបខ្លួនជាអ្នកជក់គ្រឿងញៀន។

- ចម្លើយរបស់ជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ ឆ្នាំ បានឆ្លើយនៅចំពោះមុខសមត្ថកិច្ចថា៖ នៅថ្ងៃទី១៣ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០២១ វេលាម៉ោង០២និង៣០នាទី រូបខ្លួន ( ) និងបក្ខពួក០១នាក់ទៀត

ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ បាននាំគ្នាជក់គ្រឿងញៀន រួចក៏បបួលគ្នាដើរលួចរបស់គេ ពេលដើរមកដល់ចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតក្នុងភូមិក្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ស្រាប់តែឃើញមានម៉ូតូ ០១គ្រឿងម៉ាកហុងដាឌ្រីម សេ១២៥ ពណ៌ខ្មៅ ពាក់ស្លាកលេខ ស្វាយរៀង 1M-7405 ចតនៅមុខម៉ាតលក់ដូរ ស្រាប់តែឈ្មោះ ភេទប្រុស បានចូលទៅធ្វើសកម្មភាពយកដែកកែច្នៃ កាច់សោរកម៉ូតូ ចំណែករូបខ្លួនកាន់ដំបងចាំមើលផ្លូវ ពេលឈ្មោះ ធ្វើសកម្មភាពលួចបានក៏បណ្ដើរម៉ូតូជាមួយគ្នាចេញពីកន្លែងម៉ាត រួចជិះមកម្ដុំបុរីកីឡា ក្នុងខណ្ឌ៧មករា រាជធានីភ្នំពេញ ហើយឈ្មោះ បាន អោយចាំវានៅទីនោះ បានប្រហែល៥ម៉ោង ឈ្មោះ មកយករូបខ្លួន រួចនាំគ្នាជិះម៉ូតូឌុបមកដេកនៅផ្ទះសំណាក់ផ្កាថ្កុលមាស ស្ថិតក្នុងភូមិចោមចៅ សង្កាត់ចោមចៅទី២ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ពេលព្រឹកឡើងថ្ងៃទី១៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ក៏ត្រូវសមត្ថកិច្ចចុះមកធ្វើការឃាត់ខ្លួនតែម្ដង។ កន្លងមករូបខ្លួនពុំធ្លាប់ជាប់ពន្ធនាគារព្រៃស ហើយរូបខ្លួនជាអ្នកជក់គ្រឿងញៀន។

របាយការណ៍សំយោគលេខ ១២៩ /២០ រ.ប.ក ចុះថ្ងៃទី ២៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០២០ របស់អធិការដ្ឋាននគរបាលខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ នៃស្នងការដ្ឋាននគរបាលជាតិ បានសន្និដ្ឋានថាៈជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៧ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ ឆ្នាំ ពិតជាបាន ប្រព្រឹត្តអំពើលួច (យកម៉ូតូ) កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០២១ នៅវេលាម៉ោង ០២ និង ៣០ នាទី នៅចំណុចផ្ទះម៉ាតលក់ដូរ ស្ថិតនៅក្នុង ភូមិក្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ពិតប្រាកដមែន។

បានឃើញ៖

-ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្នលេខ ២០៤៦,២០៤៧អ- ជ.ឃ.ស ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០២១ លើឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ ឆ្នាំ របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ នៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-ដីកាបង្គាប់ឲ្យឃុំខ្លួនលេខ ២៩០៤, ២៩០៥,អ- ជ.ឃ.ជ ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០២០ លើឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ ឆ្នាំ របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ នៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ។

-លិខិតជូនដំណឹងអំពីការបិទនីតិវិធីស៊ើបសួរលេខ ១៨៧ (ខ) ប្រ.ខ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០២១ លើឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ ឆ្នាំ របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ នៃសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

- ឯកសារមួយចំនួនទៀតដែលពាក់ព័ន្ធសំណុំរឿង ។

យល់ឃើញថា

-យោងតាមចម្លើយរបស់ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ និងចម្លើយរបស់ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ និងភស្តុតាងនានាដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង មានភាពស៊ីសង្វាក់ អាចបញ្ជាក់បានថាៈ ជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ពិតជាបានប្រព្រឹត្តអំពើៈ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០២១ ដែលមានបញ្ញត្តិអោយផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រាកដមែន។

-អំពើរបស់ជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា គឺអំពើដកហូតដោយទុច្ចរិតនូវទ្រព្យសម្បត្តិ ឬវត្ថុផ្សេងៗរបស់អ្នកដទៃ តាមគ្រប់មធ្យោបាយក្នុងគោលបំណងយកមកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួន មានចេតនាធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជនរងគ្រោះ រួមទាំងប៉ះពាល់ដល់សណ្តាប់ធ្នាប់ល្អសាធារណៈ សន្តិសុខ និងសុវត្ថិភាពសង្គម ហើយជាបទល្មើសដែលមានបញ្ញត្តិអោយផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

-ជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ជានីតិជន មានស្មារតី និងការយល់ដឹងគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់ នូវអំពើដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្ត។

-មានភស្តុតាងដាក់បន្ទុកគ្រប់គ្រាន់លើជនត្រូវចោទឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ និងឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ២៥ឆ្នាំ ពីបទ ៖ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០២១ ដែលមានបញ្ញត្តិអោយផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ហេតុដូច្នេះ

ប្តឹងសុំឲ្យចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេច ៖

☑ **១/ បញ្ជូនជនត្រូវចោទ៖**

១.ឈ្មោះ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ឆ្នាំ។ (ក្នុងឃុំ)

២.ឈ្មោះ ហៅ ភេទប្រុស អាយុ ២៥ ឆ្នាំ។ (ក្នុងឃុំ)

ពីបទៈ លួចមានស្ថានទម្ងន់ទោសដោយសារការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ប្រព្រឹត្តនៅចំណុចម៉ាតលក់ដូរ ក្នុងភូមិត្រពាំងថ្លឹង៤ សង្កាត់ចោមចៅទី១ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០២១ ដែលមានបញ្ញត្តិអោយផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា៣៥៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទៅជំនុំជម្រះ ។

ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ [illegible] ខែ បឋមាសាឍ ឆ្នាំ ឆ្លូវ ទោស័ក ព.ស ២៥៦៥

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី០១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២១

តំណាងអយ្យការ

ព្រះរាជអាជ្ញារង